اورتودوقسيا

احلاق و دينى رساله

مدير مسؤل : ملەتيوس لوقا كيس — محل اداره : فنار روم پطريقخانه

Ἔτος Α΄ — 31 Ὀκτωβρίου 1926 — Τεῦχος 7

ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΗΘΙΚΟΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ
† Ο ΧΡΙΣΤΟΥΠΟΛΕΩΣ ΜΕΛΕΤΙΟΣ

ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ
Καθηγητὴς Ἱ. Θεολογ. Σχολῆς Χάλκης

Ο ΙΣΡΑΗΛ ΚΑΤΑ ΤΟΝ 8ΟΝ ΑΙΩΝΑ

ΗΘΙΚΩΣ

Κατάστασις θρησκευτική, οἵα ἦτο ἡ ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ (τεῦχος στ΄) διαγραφεῖσα, δυσκόλως ἠδύνατο νὰ συνοδεύηται ὑπὸ ἠθῶν ἁγνότητος καὶ φρονημάτων χρηστότητος καὶ ἐπιεικείας, ἀφ᾿ οὗ καὶ ἧττον νοσοῦσα θρησκευτικὴ κατάστασις δὲν ἀποφέρει πάντοτε ἀναλόγους καρποὺς ἠθικούς. Καὶ δὴ ζωγραφοῦσι διὰ χρωμάτων ἥκιστα φωτεινῶν τὴν κρατοῦσαν τότε ἐν τῷ βασιλείῳ τοῦ Ἰσραὴλ κατάστασιν τῶν ἠθῶν οἱ αὐτοὶ προφῆται, ὁ Ἀμὼς καὶ ὁ Ὡσηέ, ζωγραφοῦσι δὲ αὐτήν, ὄχι μόνον ὡς ὑστεροῦσαν εἰς τὴν ἁγνότητα καὶ σεμνότητα, ἀλλὰ καὶ ὡς πλεονάζουσαν εἰς ἀπληστίαν καὶ ἁρπαγὴν καὶ ἀδικίαν καὶ σκληρότητα καὶ ἀπανθρωπίαν. Εὐνόητον ὅτι προεξῆρχον εἰς ὅλα οἱ τῶν ἀνωτέρων καὶ εὐπορωτέρων τάξεων τῆς κοινωνίας, καὶ μάλιστα οἱ τῆς Σαμαρείας, ἔν τισι δὲ ἡμιλλῶντο πρὸς τοὺς ἄνδρας καὶ αἱ γυναῖκες, αἱ κατὰ τὸ τρυφηλὸν τοῦ βίου

καὶ ἀπολαυστικὸν τῆς διαίτης, ὡς εἴδομεν, παραβληθεῖσαι ὑπὸ τοῦ προφήτου πρὸς τὰς δαμάλεις τῆς Βασάν.

Παρὰ τοὺς οἴκους τοὺς χειμερινοὺς ἔχαιρον οἰκοδομοῦντες καὶ οἴκους θερινούς, καὶ τούτους μεγαλοπρεπεῖς καὶ ἐλεφαντίνους, μετ' ἀναλόγων, ὡς εἰκός, ἐπίπλων καὶ κλινῶν ἐπίσης ἐλεφαντίνων ('Αμ. 3, 15. 6, 4), ἦσαν δὲ ἀνδρεῖοι εἰς τὸ γαστρίζεσθαι καὶ οἰνοφλυγεῖν καὶ θηλυδρίαι εἰς τὸ ἀλείφεσθαι μύρῳ καὶ δὴ καὶ ἐρασταὶ ᾀσμάτων καὶ ὀργάνων μουσικῶν ἀλλ' ὅσον εἰς τὸ κωμᾶν καὶ διαχεῖσθαι ἐκτρόπως (αὐτ. 6, 5 κ. ἑξ.). 'Ετρύφων δὲ οὕτω καὶ εὐωχοῦντο ὄχι ἐπὶ ἰδίαις δαπάναις, ἀλλ' ἐπὶ πιέσει καὶ καταθλίψει καὶ ἁρπαγῇ τῶν πτωχῶν καὶ ἀσθενῶν (3, 10. 4, 1. 5, 7, 11—12. 6, 12). Εἶναι κατὰ τοῦτο ἐκφραστικώτατα ὅσα ἐλέγχει ὁ προφήτης 'Αμὼς καὶ ἀπειλεῖ ἐν τῇ ἀρχῇ (2, 7—8) καὶ ἐν τῷ τέλει (8, 4—6). Χρῄζουσί τινων διασαφήσεων πρὸς κατανόησιν τὰ δύο ταῦτα χωρία, καὶ μάλιστα τὸ πρῶτον.

Μετὰ ἐλέγχους καὶ ἀπειλὰς ἀπὸ μέρους τοῦ Θεοῦ κατὰ διαφόρων περιοίκων λαῶν καὶ κατ' αὐτοῦ ἔτι τοῦ βασιλείου τοῦ 'Ιούδα διὰ τὰ ἀσεβήματα αὐτοῦ (1, 3—25) ἐπιφέρει ὁ 'Αμὼς τὸν ἔλεγχον αὐτοῦ τοῦ βασιλείου τοῦ 'Ισραήλ, καὶ δὴ ὁμοιομόρφως πρὸς τοὺς ἐλέγχους τῶν ἄλλων, διά τινος φράσεως, ἥτις εἶναι μὲν ἀσυνήθης ὡς πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἐκ πρώτης ὄψεως δυσκατάληπτος («ἐπὶ ταῖς τρισὶν ἀσεβείαις τοῦ 'Ισραὴλ καὶ ἐπὶ ταῖς τέσσαρσιν οὐκ ἀποστραφήσομαι αὐτόν, ἀνθ' ὧν . . .), προφανῶς ὅμως σημαίνει τοῦτο, ὅτι δὲν θὰ ἀποτρέψῃ ὁ Κύριος τὸν θυμὸν αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ 'Ισραὴλ οὐδὲ τὴν ὁρισθεῖσαν εἰς αὐτὸν τιμωρίαν, καὶ δι' ἄλλα μὲν ἀσεβήματα καὶ ἐγκλήματα αὐτοῦ πολλὰ ***(τρία καὶ τέσσαρα)***, μάλιστα δὲ διότι ἐπώλουν ὡς δοῦλον τὸν δίκαιον ἀντὶ ἑνὸς ἀργυρίου, καὶ τὸν πτωχὸν ἀντὶ ἑνὸς ζεύγους ὑποδημάτων, διότι ἦσαν ἄνθρωποι ἄσπλαγχνοι, ἐπιθυμοῦντες νὰ βλέπωσι τὸν κονιορτὸν τῆς γῆς ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῶν πενήτων καὶ ᾐσθάνοντο εὐχαρίστησιν ἐπιφέροντες σύγχυσιν καὶ ταραχὴν εἰς τὸν βίον τῶν δυστυχῶν, διότι

πρὸς ὕβριν καὶ βεβήλωσιν αὐτοῦ τοῦ ἁγίου ὀνόματος τοῦ Θεοῦ, εἰς τὸν ὁποῖον δῆθεν ἀνῆκον, πατὴρ καὶ υἱὸς εἰσήρχοντο πρὸς τὴν αὐτὴν παιδίσκην· διότι δὲν ἐθυσίαζον μόνον εἰς τοὺς ἀλλοτρίους θεούς, ἀλλὰ καὶ εὐωχιάζοντες παρὰ τὰ θυσιαστήρια τῶν εἰδώλων ἀνεκλίνοντο ἐπὶ τῶν ἐνδυμάτων τοῦ πτωχοῦ, ὅσα ἐλάμβανον παρ' αὐτοῦ ὡς ἐνέχυρον, ἀθετοῦντες ρητὸν νόμον τοῦ Θεοῦ, νόμον ἐπιτάσσοντα, ὅπως ἐνδύματα, ὡς ἐνέχυρα λαμβανόμενα ἀπὸ τῶν πτωχῶν, ἐπιστραφῶσι πρὸς αὐτοὺς πρὸ τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου, διὰ νὰ μὴ διανυκτερεύσωσι γυμνοί ('Εξόδ. 22, 26—27. Δευτερ. 24, 6. 10—17)· διότι ἐν τοῖς προσκυνήμασι τῶν εἰδώλων αὐτῶν ὄχι μόνον ἔπινον μέχρι μέθης, ἀλλ' ἐμέθυον πίνοντες οἶνον ἀδικίας, τὸν οἶνον ἀνθρώπων ἀδίκως καταδικαζομένων καὶ ἀδίκως ἀπογυμνουμένων τῆς οὐσίας αὐτῶν (2, 6—8).

Δὲν περιωρίζοντο εἰς ταῦτα μόνα τὰ ἀδικήματα καὶ ἀσεβήματα αὐτῶν, ἀλλ' ἦσαν διῶκται ἢ διαφθορεῖς παντὸς χρηστοῦ καὶ εὐσεβοῦς στοιχείου, καὶ ἀπεστρέφοντο πάντα προφήτην συμβουλεύοντα τὰ προσήκοντα ἢ ἐλέγχοντα τὰ ἁμαρτήματα αὐτῶν ἀπὸ μέρους τοῦ Κυρίου, αὐτοῦ ἐκείνου τοῦ Θεοῦ, ὅστις ἅγιος αὐτός, εἶχεν ἐκλέξει αὐτοὺς ἑαυτῷ εἰς λαὸν ἅγιον καὶ περιούσιον, ὅστις διὰ τοσούτων ἔργων τῆς δυνάμεως αὐτοῦ καὶ διὰ τοιούτων ἐνδείξεων τῆς προνοίας αὐτοῦ καὶ ἀγαθότητος εἶχεν ἐλευθερώσει αὐτοὺς ἀπὸ τῆς δουλείας τῶν Αἰγυπτίων, εἶχε τροφοδοτήσει αὐτοὺς ἐπὶ τοσαῦτα ἔτη εἰς γαίας χέρσους καὶ ἐρήμους, καὶ τελευταῖον εἶχεν εἰσαγάγει αὐτοὺς καὶ ἐγκαταστήσει εἰς γῆν ρέουσαν μέλι καὶ γάλα, δαμάσας ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἔθνη ὁλόκληρα, πολλῷ ἰσχυρότερα αὐτοῦ καὶ συντρίψας αὐτὸ τοῦτο γίγαντας καὶ φυλὰς γιγάντων.

Καὶ ἀνταπέδιδον ταῦτα πάντα ἀσεβοῦντες παντοιοτρόπως κατὰ τοῦ Σωτῆρος αὐτῶν καὶ λακπατοῦντες τὰ παραγγέλματα αὐτοῦ. «Ἐγὼ δὲ ἐξωλόθρευσα τοὺς Ἀμορραίους ἔμπροσθεν αὐτῶν, ἀν»θρώπους, ὧν τὸ ὕψος κέδρου καὶ ἡ ἰσχὺς ὅπως δρῦς... καὶ ἐγὼ ἀνή»γαγον ὑμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, καὶ περιήγαγον ὑμᾶς ἐν τῇ ἐρήμῳ τεσ»σαράκοντα ἔτη, ὅπως κατακληρονομήσητε τὴν γῆν τῶν Ἀμορραίων. Καὶ

»ἔλαβον ἐκ τῶν υἱῶν ὑμῶν εἰς προφήτας καὶ ἐκ τῶν νεανίσκων ὑμῶν εἰς »**Ναζιραίους** (τῷ Θεῷ ἀφιερουμένους καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ οἴνου »ἀπέχοντας).... Ἀλλ' ἐποτίζετε τοὺς Ναζιραίους οἶνον καὶ τοὺς προφή- »τας διετάσσετε λέγοντες, μὴ προφητεύετε» (2, 9—10).

Ἡ αὐτὴ εἰκὼν καὶ μάλιστα ἡ παντοιοτρόπως ἐπιδιωκομένη ἐξαπάτησις καὶ καταδυνάστευσις τῶν πτωχῶν καὶ πενήτων ἐμπεριέχεται καὶ ἐν τῷ ἐλέγχῳ τοῦ τέλους (8, 4 κ. ἑξ.). «Ἀκούσατε ταῦτα οἱ τὸν πτωχὸν ἐκροφοῦντες καὶ οἱ τείνοντες πρὸς ἐξαφάνισιν τῶν δυστυχῶν τῆς γῆς, οἱ ἀνυπομονοῦντες καὶ λέγοντες, πότε θὰ διέλθῃ ὁ μήν, ἵνα πωλήσωμεν σῖτον, καὶ πότε θὰ παρέλθῃ τὸ σάββατον, ἵνα ἀνοίξωμεν τοὺς σιτοβολῶνας, καὶ σμικρύνωμεν μὲν τὸ μέτρον, τὸ ***αἶφα,*** αὐξήσωμεν δὲ τὴν τιμήν, τὸν ***σίκλον,*** ἵνα παρατρέψωμεν εἰς ἀπατηλὰ τὰ ζυγία, καὶ ἀντὶ ἀργυρίου μὲν ἑνὸς ἀγοράσωμεν τοὺς πένητας, ἀντὶ δὲ ζεύγους ὑποδημάτων τοὺς πτωχούς, καὶ ἐκποιήσωμεν τοῦ σίτου τὰ κοσκινίσματα». Ἐπισυνάπτονται αἱ ἀπειλαί. «Ὤμοσε, λέγει, ὁ Κύριος κατὰ τοῦ σεμνώματος τοῦ Ἰακώβ (δηλ. καθ' ἑαυτοῦ), ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ παραδοθῶσιν εἰς λήθην διὰ παντὸς ἔργα τοιαῦτα, ὅτι θὰ συνταραχθῇ ἐπὶ τούτοις ἡ γῆ καὶ θὰ πενθήσῃ πᾶς ὁ κατοικῶν ἐπ' αὐτῆς, ὅτι θὰ ὑπερεκχειλίσῃ ἡ συμφορὰ ὡς ὁ Νεῖλος, καὶ θὰ κατενεχθῇ ὡς ὁ ποταμὸς τῆς Αἰγύπτου, ὅτι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ θὰ ἐπιφέρῃ ὁ Κύριος δύσιν τοῦ ἡλίου ἐν μεσημβρίᾳ καὶ σκοτασμὸν τοῦ φωτὸς ἐντὸς τῆς ἡμέρας, καὶ θὰ μεταστρέψῃ μὲν τὰς ἑορτὰς αὐτῶν εἰς πένθος καὶ τὰ ᾄσματα αὐτῶν εἰς θρῆνον, θὰ ἐπιθέσῃ δὲ εἰς πᾶσαν ὀσφὺν σάκκον καὶ ἐπὶ πᾶσαν κεφαλὴν φαλάκρωμα, καὶ θὰ καταστήσῃ τὸ πένθος τῆς γῆς ὡς πένθος ἐπὶ υἱῷ μονογενεῖ καὶ ἀγαπητῷ, τὸ δὲ τέλος αὐτῆς ὡς ἡμέραν πικρίας καὶ ὀδύνης (8, 7-10 πρβλ. καὶ 9, 5 καὶ 5,16-17).

Ἐννοεῖται ὅτι δὲν ἀποκλείει τὴν ἀποτροπὴν τοῦ κακοῦ ἐν περιπτώσει εἰλικρινοῦς μετανοίας καὶ ἐπιστροφῆς, ἀλλ' ὑποθέτει μετάνοιαν ἀληθινὴν καὶ ἐπιστροφὴν πραγματικήν, συνισταμένην εἰς τὴν φυγήν, εἰς ***τὸ μῖσος*** παντὸς κακοῦ καὶ ἀδίκου, καὶ εἰς τὴν ζήτησιν, εἰς ***τὴν ἀγάπην*** παντὸς καλοῦ καὶ δι-

καίου (5, 14-15). Ἄνευ τοιαύτης μεταβολῆς ἔσται φοβερὰ ἡ ἡμέρα τοῦ Κυρίου, ἡ ἡμέρα τῆς ἤδη ἐνταῦθα ἀνταποδιδούσης δικαιοκρισίας τοῦ Θεοῦ, εἶναι δὲ ἀξιοθρήνητοι ὅσοι, θαρροῦντες εἰς φαινομένην εὐσέβειαν καὶ δικαιοσύνην, εἰς ἐξωτερικάς τινας πράξεις εὐλαβείας καὶ θεοσεβείας, ἐπιθυμοῦσι τὴν ταχεῖαν ἔλευσιν τῆς ἡμέρας τοῦ Κυρίου, χρηστὰ ἐλπίζοντες ἀπ᾽ αὐτῆς (5, 18-19). Ἄνευ ἐσωτερικῆς διαθέσεως καὶ πραγματικῆς δικαιοσύνης εἶναι μισηταὶ τῷ Θεῷ καὶ αἱ πλουσιώταται τῶν προσφορῶν καὶ θυσιῶν, καὶ αἱ πανηγυρικώταται τῶν ἑορτῶν καὶ τελετῶν. «Ἐμίσησα, ἀπεστράφην τὰς ἑορτὰς ὑμῶν, οὐδὲ ἔχω τινὰ εὐαρέστησιν εἰς τὰς πανηγύρεις ὑμῶν. Δὲν θὰ μοὶ εἶσθε εὐπρόσδεκτοι προσφέροντές μοι ὁλοκαυτώματα καὶ θυσίας, οὐδὲ θὰ ἐπιβλέψω ἐπὶ τὰ σιτευτὰ ὑμῶν τὰ προσαγόμενά μοι ὡς εὐχαριστήρια ἐπὶ σωτηρίᾳ. Μετάστησον ἀπ᾽ ἐμοῦ τὸν ἦχον τῶν ᾠδῶν σου, δὲν θέλω νὰ ἀκούσω τὸν ψαλμὸν τῶν ὀργάνων σου. Ὅ,τι θέλω εἶναι τοῦτο· ἡ εὐθύτης σου νὰ ρέῃ ὡς ὕδωρ, καὶ ἡ δικαιοσύνη σου ὡς χείμαρρος ἀένναος» (5, 21-24).

Καίτοι παρὰ τῷ Ὡσηὲ πρωτεύει ἡ δείνωσις τοῦ θρησκευτικοῦ ἐκφυλισμοῦ, τῆς θρησκευτικῆς ἐξαρθρώσεως καὶ ἐξαγριώσεως, ὅμως διαφαίνεται ἢ καὶ σημειοῦται ρητῶς ἡ συμβαδίζουσα ἐκείνῃ ἠθικὴ κατάπτωσις καὶ ἐξαχρείωσις. Τρυφὴ καὶ ἀπόλαυσις, μέθη καὶ ἀκρασία, πορνεία καὶ μοιχεία, ψεῦδος καὶ κακοπιστία, ἀσπλαγχνία καὶ ἀδικία, καταθλίψεις καὶ καταπιέσεις τῶν ἀσθενεστέρων, ἁρπαγαὶ καὶ φόνοι, εἶναι ἐκ τῶν συνηθεστάτων ἠθικῶν πληγῶν τοῦ τόπου (4, 1-2. 13-14. 18. 6, 7-9 7, 1-6). Ἐλπὶς μετανοίας καὶ ἐπιστροφῆς, ἰάσεως καὶ θεραπείας, ὑπάρχει οὐδεμία, παρὰ πάσας τὰς ἀπειλὰς καὶ παρορμήσεις καὶ ἐπαγγελίας τῶν προφητῶν (5, 15-6, 3. 14, 1 κ. ἑξ.). Ἐὰν δὲ ἐκφαίνηταί που συναισθήσεως καὶ εὐσεβείας ἔκφρασις, εἶναι ἢ ἀκαριαία καὶ πρόσκαιρος, ἢ ὅλως τυπικὴ καὶ ἐξωτερική, εἰς προσφορὰς καὶ θυσίας ἀφορῶσα, ἀγνοοῦσα δὲ ὅτι παρὰ τῷ Κυρίῳ ὑπὲρ τὰς θυσίας καὶ τὰ ὁλοκαυτώματα ἰσχύει ἔλεος καὶ φιλανθρωπία καὶ διάθεσις φιλόθεος (6, 4-6).

ΠΕΡΙ ΧΩΡΕΠΙΣΚΟΠΩΝ

Οἱ τοῦ Θεανθρώπου ἡμῶν Λυτρωτοῦ πανεύφημοι ἀπόστολοι μνήμονες τῆς πρὸς αὐτοὺς ὑστάτης ἐντολῆς τοῦ διδασκάλου αὐτῶν, τῆς δοθείσης αὐτοῖς μικρὸν πρὸ τῆς εἰς οὐρανοὺς ἀναλήψεως Αὐτοῦ «***πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη...***» εὐθὺς ὡς ἔλαβον ***τὴν ἐξ ὕψους δύναμιν*** διὰ τῆς ἐπιφοιτήσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἐπεδόθησαν ἐνζήλως εἰς τὴν διάδοσιν τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Σωτῆρος, συνιστῶντες ***κατὰ πόλεις καὶ κώμας Ἐκκλησίας.*** Ἐπειδὴ ὅμως πᾶσα Ἐκκλησία—ἀδιάφορον ἐὰν πολυάνθρωπος ἢ ὀλιγαριθμοτάτη αὕτη ὑπάρχῃ—προσδεῖται ἡγεμόνος καὶ κυβερνήτου, αὐτονόητον, ὅτι οἱ Πνευματέμφοροι Ἀπόστολοι ἱδρύοντες κατὰ τόπους Ἐκκλησίας, ἐγκαθίστων ἐν αὐταῖς Ἐπισκόπους, οἵτινες πλῆρες τὸ χάρισμα τῆς Ἱερωσύνης φέροντες, πρὸς τῇ διαδόσει τῶν Χριστιανικῶν ἀληθειῶν παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις καὶ Ἐθνικοῖς, τῇ στερεώσει τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ πίστει, τῷ ἁγιασμῷ αὐτῶν διὰ τῶν μυστηρίων τῆς χάριτος, τῇ καταπολεμήσει πάσης καινοφώνου διδασκαλίας, ἐμερίμνων καὶ περὶ τοῦ καθόλου βίου τῶν πιστῶν ***τύπος αὐτοῖς γινόμενοι ἐν λόγοις, ἔργοις καὶ ἀναστροφῇ.***

Ἑκάστη λοιπὸν ἐπὶ μέρους Ἐκκλησία κατὰ τοὺς πρώτους τοῦ Χριστιανισμοῦ χρόνους εἶχε τὸν ἴδιον αὐτῆς Ἐπίσκοπον, αὐτοτελῶς καὶ ἀνεπηρεάστως ἐκπληροῦντα τὸ Ἐπισκοπικὸν αὐτοῦ καθῆκον, γνώμονα καὶ κανόνα ἐν πάσῃ αὐτοῦ τῇ ἐνεργείᾳ ἔχοντα τὰς διαπιστευθείσας αὐτῷ ἀποστολικὰς ὑποθήκας.

Ἡ τοιουτότροπος τοῦ συστήματος τῶν πιστῶν, ἤτοι τῶν ἐπὶ μέρους Ἐκκλησιῶν διακυβέρνησις, διετηρήθη ἐπὶ τρεῖς περίπου αἰῶνας, τοὺς χρόνους δῆλα δὴ τῆς δοκιμασίας καὶ τῶν διωγμῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ μικρὸν μετ' αὐτούς, μεθ' ὃ τὸ σύστημα τῶν κατὰ κώμας, χώρας καὶ πολίχνας Ἐπισκόπων καταργεῖται.

Τινὲς τὴν κατάργησιν τοῦ συστήματος τῶν κατὰ κώμας, χώρας καὶ πολίχνας Ἐπισκόπων θέλουσι νὰ ἀποδώσωσιν εἰς τὴν ἐγωϊστικὴν δῆθεν καὶ φίλαυτον διάθεσιν τῶν Ἐπισκόπων τῶν μεγάλων πόλεων, διατεινόμενοι, ὅτι οἱ Ἐπίσκοποι τῶν ἐξεχουσῶν πόλεων, ἐπωφελούμενοι τῆς ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου γενομένης διαιρέσεως τοῦ Ρωμαϊκοῦ Κράτους εἰς ὑπαρχίας, διοικήσεις, ἐπαρχίας καὶ παροικίας, ἠδυνήθησαν νὰ περιποιήσωνται ἑαυτοῖς δύναμιν καὶ ἐξουσίαν, τῆς ὁποίας ἄλλοτε ἐστεροῦντο. Ἐμμένουσι δὲ εἰς τὴν ἄποψιν αὐτῶν ταύτην διατεινόμενοι, ὅτι οἱ Χριστιανοὶ τῶν κωμῶν, χωρίων καὶ πολιχνῶν ἐν ταῖς ἐμπιπτούσαις

αὐτοῖς βιωτικαῖς καὶ κοινωνικαῖς αὐτῶν ὑποθέσεσι καὶ ἀνάγκαις, προσέφευγον εἰς τοὺς Ἐπισκόπους τῶν παροικιῶν, ἐπαρχιῶν, διοικήσεων καὶ ὑπαρχιῶν, τῶν ὁποίων τὴν ἀντίληψιν ἐξητοῦντο πρὸς εὐόδωσιν τῶν ὑποθέσεων καὶ ἀναγκῶν αὐτῶν. Ἡ γνώμη τῶν οὑτωσὶ σκεπτομένων παρουσιάζει ὄντως λόγον εὐλογοφανῆ, ἡ ἀλήθεια ὅμως ἔγκειται ἀλλαχοῦ.

Ὁ μελετῶν τοὺς θείους καὶ Ἱεροὺς Κανόνας τῆς Ἐκκλησίας, τοὺς ἀφορῶντας εἰς τὸ διοικητικὸν αὐτῆς σύστημα, παρατηρεῖ, ὅτι ἡ τῷ 314 ἢ 315 συνελθοῦσα ἐν Ἀγκύρᾳ τῆς Γαλατίας σύνοδος, διὰ τοῦ 13ου αὐτῆς κανόνος ὁρίζουσα «*Χωρεπισκόπους μὴ ἐξεῖναι, Πρεσβυτέρους ἢ Διακόνους χειροτονεῖν. Ἀλλὰ μὴν μηδὲ Πρεσβυτέρους πόλεως, χωρὶς τοῦ ἐπιτραπῆναι ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου μετὰ γραμμάτων ἐν ἑτέρᾳ παροικίᾳ*», ἀναντίλεκτον καθίστησιν, ὅτι ἀναγνωρίζει μὲν τὸ Ἐπισκοπικὸν τῶν Χωρεπισκόπων ἀξίωμα — ἀφοῦ ἐπιτρέπει τὴν χειροτονίαν Πρεσβυτέρων — περιστέλλει ὅμως τὴν αὐτοτέλειαν αὐτῶν, ἕνεκα λόγων οὐσιωδῶν περὶ ὧν ἐφεξῆς ὁ λόγος.

Ἡ τὸ αὐτὸ ἔτος ἐν Νεοκαισαρείᾳ τοῦ Πόντου συνελθοῦα ἁγία Τοπικὴ Σύνοδος ἐν τῷ 14ῳ αὐτῆς κανόνι ἀναγράφουσα ταῦτα ἐπὶ λέξει : «*Οἱ δὲ χωρεπίσκοποι εἰσὶ μὲν εἰς τύπον τῶν ἑβδομήκοντα, ὡς δὲ συλλειτουργοί, διὰ τὴν σπουδὴν εἰς τοὺς πτωχούς, προσφέρουσι τιμώμενοι*», οὐδόλως τίθησιν ἐν ἀμφιβόλῳ τὸ Ἐπισκοπικὸν ἀξίωμα τῶν Χωρεπισκόπων, ὥς τινες ἐφαντάσθησαν, ἀλλὰ τοὐναντίον ἐπιβεβαιοῖ τοῦτο· διότι κατὰ τὸν Σχολιαστὴν τῶν Ἱερῶν Κανόνων Ἀριστηνόν, ἐν ᾧ οἱ τῶν χωρίων πρεσβύτεροι δύνανται νὰ ἐπιτελῶσι τὸ μυστήριον τῆς θείας Εὐχαριστίας εἰς Ναοὺς πόλεων, μόνον ὅταν ἀπουσιάζωσι τούτων ὁ Ἐπίσκοπος καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῆς πόλεως, οἱ Χωρεπίσκοποι, ὡς συλλειτουργοὶ τῶν Ἐπισκόπων καὶ τιμώμενοι διὰ τὸ ἐπέχειν καὶ τὸν τύπον τῶν 70 ἀποστόλων, καὶ ἐὰν οἱ Ἐπίσκοποι τῆς πόλεως καὶ οἱ πρεσβύτεροι αὐτῆς εὑρίσκωνται ἐν τῇ πόλει, καὶ ἐὰν μὴ εὑρίσκωνται, ἀκωλύτως δύνανται νὰ λειτουργῶσιν ἐν τῷ Ναῷ τῆς πόλεως. Ἦτο δὲ ὅλως ἀδύνατον οἱ ἐν Νεοκαισαρείᾳ συνελθόντες ἅγιοι Πατέρες νὰ εἶχον διάφορον γνώμην περὶ Χωρεπισκόπων, τῶν ἐν Ἀγκύρᾳ, Ἀντιοχείᾳ, Σαρδικῇ καὶ Λαοδικείᾳ συνελθόντων ἁγίων Πατέρων, ἀφοῦ πάντες τὰς αὐτὰς ὑποθήκας ἔλαβον παρὰ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων περὶ τῶν ἀφορώντων τὴν πίστιν, τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ διοικητικὸν αὐτῆς σύστημα. Τὴν ἀλήθειαν ταύτην ἀκαταμάχητον καθιστῶσι τὰ ἑπόμενα:

Ἡ τῷ 325 ἐν Νικαίᾳ τῆς Βιθυνίας συνελθοῦσα ἁγία Μεγάλη Αη Οἰκουμ. Σύνοδος ἐν τῷ 8ῳ αὐτῆς κανόνι ἀναγράφουσα τὸν τρόπον καθ' ὃν ὤφειλον νὰ γίνωνται ἀποδεκτοὶ ἐν τῇ Καθολικῇ Ἀποστολικῇ Ἐκκλη-

σίᾳ οἱ ἀποσχισθέντες ταύτης Ναυατιανοὶ ἢ Καθαροί, ὁρίζει ὅπως οἱ προσερχόμενοι τῇ Καθολικῇ Ἀποστολικῇ Ἐκκλησίᾳ Κληρικοὶ τῶν Σχισματικῶν γίνωνται δεκτοὶ δι᾽ ἁπλῆς χειροθεσίας καὶ οὐχὶ δι᾽ ἀναχειροτονίας, ἀφοῦ ὅμως πρότερον ὑποβάλλωσιν ἐνυπόγραφον λίβελλον, δι᾽ οὗ νὰ ὁμολογῶσιν, ὅτι ἀποδέχονται πάντα τὰ δόγματα τῆς Καθολικῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, καὶ ὅτι τοὐντεῦθεν δὲν θέλουσιν ἀποστρέφεσθαι τοὺς παραπεσόντας ἐν διωγμοῖς καὶ μετανοοῦντας, οὐδὲ θέλουσιν ἀποφεύγει τὴν κοινωνίαν πρὸς τοὺς δι᾽ ἀδυναμίαν σαρκὸς εἰς κοινωνίαν δευτέρου γάμου ἐλθόντας, ἀλλ᾽ ἀμφοτέρους θέλουσιν ἀποδέχεσθαι προσερχομένους τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἐπιβάλλοντες αὐτοῖς τὴν ὡρισμένην Ἐκκλησιαστικὴν ποινὴν διὰ τὸ διαπραχθὲν αὐτοῖς παράπτωμα. Ἐπειδὴ ὅμως μεταξὺ τῶν προσερχομένων τῇ Ἐκκλησίᾳ δυνατὸν νὰ εὑρίσκοντο καὶ Ἐπίσκοποι, ὁρίζει ὁ ἐν λόγῳ κανὼν τὰ ἑπόμενα 2, τῶν ὁποίων τὸ δεύτερον ἐνδιαφέρει ἡμᾶς ἄγαν. Αον) Ἐὰν ὁ ἐκ Σχισματικῶν (Καθαρῶν ἢ Ναυτιανῶν) προσερχόμενος Ἐπίσκοπος, εἶνε Ἐπίσκοπος παροικίας ἢ πόλεως στερουμένης Ἐπισκόπου τῆς Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, ἁπλῆς χειροθεσίας ἀξιούμενος παρὰ τοῦ Ἐπισκόπου τῆς Καθολικῆς καὶ Ἀποστολ. Ἐκκλησίας, ἀμέσως νὰ ἀναλαμβάνῃ τὴν Ἐπισκοπὴν τῆς πόλεως ἢ παροικίας τὴν ὁποίαν κατεῖχε καὶ πρότερον, ἀναγνωριζόμενος ὑπὸ τῆς Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, ὡς κανονικὸς καὶ νόμιμος ποιμὴν καὶ Ἐπίσκοπος ταύτης. Ἐὰν ὅμως ὁ ἐκ τῶν Καθαρῶν προσερχόμενος Ἐπίσκοπος εἶνε Ἐπίσκοπος πόλεως ἢ παροικίας ἐχούσης Ἐπίσκοπον προκεχειρισμένον εἰς τὸ ἀξίωμα παρὰ τῆς Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, ὁ μὲν τοιοῦτος ἀνάγκη νὰ μένῃ ἐν τῇ Ἐπισκοπῇ ἐν ᾗ ἐκληρώθη, ὁ δὲ ἐκ Σχισματικῶν (Καθαρῶν) προσερχόμενος Ἐπίσκοπος ὀφείλει νὰ μὴ ἀντέχηται τοῦ Ἐπισκοπικοῦ αὐτοῦ βαθμοῦ καὶ ἀξιώματος, ἐκτὸς ἂν ὁ κυρίως Ἐπίσκοπος στέργῃ ἵνα καὶ οὗτος φέρῃ ψιλὸν τὸν τίτλον τοῦ Ἐπισκόπου, ὅτε ὅμως ὀφείλει νὰ χορηγήσῃ αὐτῷ τόπον Χωρεπισκόπου. Ταῦτα δὲ πάντα οὑτωσὶ ὁρίζει ἡ Ἁγία καὶ Μεγάλη Α΄ Οἰκουμεν. Σύνοδος, ἵνα μὴ δύο ὁμόδοξοι Ἐπίσκοποι αὐτοτελεῖς ὑφίστανται ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ πόλει. Τὰ οὑτωσὶν ὅμως ὁριζόμενα κατάδηλον καθιστῶσιν, ὅτι ἡ Ἁγία καὶ Μεγάλη Οἰκουμ. Σύνοδος ἀνεγνώριζε τοῖς Χωρεπισκόποις βαθμὸν καὶ ἀξίωμα Ἐπισκοπικόν.

Ἡ τῷ 341 ἐν Ἀντιοχείᾳ τῆς Συρίας συνελθοῦσα ἁγία τοπικὴ Σύνοδος ἐν τῷ 10ῳ αὐτῆς κανόνι ἀναγράφουσα ταῦτα ἐπὶ λέξει: «*Τοὺς ἐν ταῖς κώμαις, ἢ ταῖς χώραις ἢ τοὺς καλουμένους Χωρεπισκόπους, εἰ καὶ χειροθεσίαν εἶεν Ἐπισκόπων εἰληφότες, ἔδοξε τῇ ἁγίᾳ Συνόδῳ εἰδέναι τὰ ἑαυτῶν μέτρα, καὶ διοικεῖν τὰς ὑποκειμένας αὐτοῖς Ἐκκλησίας, καὶ τῇ τούτων ἀρκεῖσθαι φροντίδι καὶ κηδεμονίᾳ, καθιστᾶν δὲ Ἀναγνώστας καὶ*

Ὑποδιακόνους καὶ Ἐφορκιστάς, καὶ τῇ τούτων ἀρκεῖσθαι προαγωγῇ μήτε δὲ Πρεσβύτερον, μήτε Διάκονον χειροτονεῖν τολμᾶν, δίχα τοῦ ἐν τῇ πόλει Ἐπισκόπου, ᾗ ὑπόκεινται αὐτός τε καὶ ἡ χώρα. Εἰ δὲ τολμήσειέ τις παραβῆναι τὰ ὁρισθέντα καθαιρεῖσθαι αὐτὸν καὶ ἧς μετέχει τιμῆς. Χωρεπίσκοπον δὲ γίνεσθαι ὑπὸ τοῦ τῆς πόλεως ᾗ ὑπόκειται Ἐπισκόπου», ἀναντίλεκτον καθίστησιν, ὅτι ἀναγνωρίζει τοῖς Χωρεπισκόποις τὸ Ἐπισκοπικὸν ἀξίωμα, περιορίζει ὅμως τὴν αὐτοτέλειαν αὐτῶν, καὶ τοῦτο διότι ὑπερεπήδων τὰ ὅρια τῆς δικαιοδοσίας αὐτῶν, ὡς αὕτη ἀποφαίνεται διὰ τῆς φράσεως ***εἰδέναι τὰ ἑαυτῶν μέτρα.***

Ἡ τῷ 347 ἐν Σαρδικῇ συνελθοῦσα ἁγία τοπικὴ Σύνοδος διὰ τοῦ 6ου αὐτῆς κανόνος ὁρίζουσα ταῦτα ἐπὶ λέξει : «*Μὴ ἐξεῖναι δὲ ἁπλῶς καθιστᾶν Ἐπίσκοπον κώμῃ τινί, ἢ βραχείᾳ πόλει, ἥτινι εἷς καὶ μόνος Πρεσβύτερος ἐπαρκεῖ. Οὐκ ἀναγκαῖον Ἐπισκόπους ἐκεῖσε καθίστασθαι, ἵνα μὴ κατευτελίζηται τὸ τοῦ ἐπισκόπου ὄνομα καὶ ἡ αὐθεντία. Ἀλλ' οἱ τῆς ἐπαρχίας, ὡς προεῖπον, Ἐπίσκοποι ἐν ταύταις ταῖς πόλεσι καθιστᾶν Ἐπισκόπους ὀφείλουσιν, ἔνθα καὶ πρότερον ἐτύγχανον γεγονότες Ἐπίσκοποι. Εἰ δὲ εὑρίσκοιτο οὕτως πληθύνουσά τις ἐν πολλῷ ἀριθμῷ λαοῦ πόλις, ὡς ἀξίαν αὐτὴν καὶ Ἐπισκοπῆς νομίζεσθαι λαμβανέτω*» αὐτόδηλον, ὅτι ἐπέφερε σφοδρὸν κλονισμὸν εἰς τὸ σύστημα τῶν Χωρεπισκόπων, ὡς ἀπαγορεύουσα τὴν ἀνάδειξιν Ἐπισκόπων ἐν κώμαις, χώραις καὶ πολίχναις.

Ἡ τῷ 364 ἐν Λαοδικείᾳ τῆς Φρυγίας συνελθοῦσα ἁγία τοπικὴ σύνοδος, διὰ τοῦ 57ου αὐτῆς κασόνος ὁρίζουσα : «*Οὐ δεῖ ἐν ταῖς κώμαις καὶ ἐν ταῖς χώραις καθίστασθαι Ἐπισκόπους, ἀλλὰ Περιοδευτάς, τοὺς μέντοι ἤδη προκατασταθέντας, μηδὲν πράττειν ἄνευ γνώμης τοῦ Ἐπισκόπου τοῦ ἐν τῇ πόλει. Ὡσαύτως δὲ καὶ τοὺς Πρεσβυτέρους μηδὲν ἐνεργεῖν ἄνευ τῆς γνώμης τοῦ Ἐπισκόπου*» τίθησι τέρμα ὁριστικὸν εἰς τὸ τέως ἐν ἐνεργείᾳ καὶ ἰσχύϊ σύστημα τῶν Χωρεπισκόπων. Καὶ δὲν ἀρνούμεθα, ὅτι ἡ λέξις Χωρεπίσκοπος ἀπαντᾷ ἐν τῷ 2ῳ κανόνι τῆς Δ΄ ἁγίας Οἰκουμενικῆς Συνόδου καὶ ἐν τῷ 14ῳ τῆς Ζ΄ ἁγίας Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἀλλ' οὐδεὶς ὁ διατεινόμενος, ὅτι οὗτοι ἔφερον τὸν βαθμὸν καὶ τὸ ἀξίωμα τοῦ Ἐπισκόπου, ὡς οἱ πρὸ τοῦ Ε΄ αἰῶνος τοιοῦτοι.

Ἐκτιθέντες κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν τὰ δεδογμένα σχεδὸν πάσαις ταῖς ἁγίαις τοπικαῖς συνόδοις περὶ Χωρεπισκόπων, δὲν ἀποφεύγομεν νὰ διαταθῶμεν, ὅτι τῆς καταργήσεως τοῦ συστήματος τῶν Χωρεπισκόπων αἰτία ἐγένοντο αὐτοὶ οἱ Χωρεπίσκοποι, οὐχὶ δὲ ἡ ἐγωϊστικὴ καὶ φίλαυτος διάθεσις τῶν Ἐπισκόπων τῶν μεγάλων πόλεων, ὥς τινες διετάθησαν. Τὰ ἐκτιθέμενα ἡμῖν, ἐξ αὐθεντικῶν δὲ κειμένων εἰλημμένα, ἀναντίλεκτον καθιστῶσιν, ὅτι τῶν Χωρεπισκόπων, ἂν μὴ πάντες, ἡ πλειονό-

της ὅμως τούτων καθ' ὅλον τὸν Δ' αἰῶνα ἐδείκνυτο δαψιλὴς καὶ προθυμοτάτη εἰς ἀποδοχὴν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς Ἐκκλησίας, καὶ εἰς προχειρισμὸν Διακόνων καὶ Πρεσβυτέρων τοῦ πρώτου τυχόντος, ὅθεν προσεγίνετο ἡ καταρρύπανσις τοῦ Ἱερατικοῦ ἀξιώματος, καὶ ἡ τῆς εὐκοσμίας καὶ τάξεως ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀνατροπὴ καὶ ἀναστάτωσις. Διὰ τοῦτο οὐδεμία τῶν προμνημονευθεισῶν ἁγίων τοπικῶν συνόδων παρουσιάζεται ἀδιαφόρως ἔχουσα πρὸς τὰ συντελούμενα, πᾶσαι δὲ τὴν τοῦ κακοῦ περιστολὴν διώκουσαι ἀποφαίνονται καὶ ὁρίζουσι «***Χωρεπισκόπους μὴ ἐξεῖναι Πρεσβυτέρους καὶ Διακόνους χειροτονεῖν***». Ἐπειδὴ ὅμως αἱ ἐπάλληλοι αὗται τῶν ἰθυνόντων τὰς Ἐκκλησίας συστάσεις πρὸς τοὺς τοῦ κοινοῦ τὸ ἴδιον προαιρουμένους, ἐπ' ἐλάχιστον, ἢ καὶ οὐδόλως ἐλαμβάνοντο ὑπ' ὄψιν, ἐκρίθη τῇ καθόλου Ἐκκλησίᾳ ἐπωφελὴς ἡ πρόρριζος τοῦ κακοῦ ἐκκοπή, ἡ ὁποία καὶ συνετελέσθη τὸ πρῶτον διὰ τῆς μὴ ἀναδείξεως Ἐπισκόπων ἐν κώμαις, χώραις καὶ πολίχναις, ὕστερον δὲ διὰ τῆς ἀντικαταστάσεως τῶν ἐν ταῖς κώμαις καὶ χώραις Ἐπισκόπων διὰ Περιοδευτῶν.

Ἡ ἐν Ἀντιοχείᾳ ἁγία τοπικὴ σύνοδος εἴδομεν, ὅτι καθάπτεται τῶν Χωρεπισκόπων ὡς ὑπερβασίας ποιουμένων γράφουσα : «***ἔδοξε τῇ ἁγίᾳ Συνόδῳ εἰδέναι***— τοὺς Χωρεπισκόπους —***τὰ ἑαυτῶν μέτρα***», ὁ Μέγας ὅμως Βασίλειος μᾶλλον ἐμπεριστατωμένως ἐκθέτει τὰς ὑπερβασίας τῶν Χωρεπισκόπων, ἐπιστέλλων τὴν πρὸς τοὺς Χωρεπισκόπους αὐτοῦ Κανονικὴν αὐτοῦ ἐπιστολήν. Ἐν αὐτῇ ὁ θερμουργὸς οὗτος τῆς Ἐκκλησιαστικῆς εὐταξίας προασπιστής, ἐκφράζει τὴν πολλὴν αὐτοῦ λύπην, ὅτι παρεωρῶντο οἱ κανόνες τῶν Πατέρων, καὶ ὅτι οὐδὲ ποσῶς ἐτηρεῖτο ἡ ἀρχαία τῆς Ἐκκλησίας ἀκρίβεια, διὸ καὶ ἐκφράζει φόβον μὴ τῆς ὑπαρχούσης ἀδιαφορίας ἐπιτεινομένης, εἰς παντελῆ σύγχυσιν περιέλθωσι τὰ τῆς Ἐκκλησίας πράγματα.

Μετὰ τὰ προοιμιακῶς δὲ ταῦτα λεγόμενα ἐπάγει ταῦτα. Τὸ πάλαι ἴσχυεν ἐν ταῖς Ἐκκλησίαις τοῦ Θεοῦ συνήθεια, καθ' ἣν τῶν θελόντων νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ἐκκλησίας ἔπρεπε νὰ ἐξετάζηται πολυπραγμόνως πᾶσα αὐτῶν ἡ ἀναστροφή, ἐὰν δῆλα δὴ δὲν ἦσαν ὑβρισταί, μέθυσοι καὶ πρόχειροι εἰς μάχας, ἐὰν τῶν σαρκικῶν ὁρμῶν καὶ ἐπιθυμιῶν ἦσαν ἐγκρατεῖς. Τὴν ἐξέτασιν δὲ ταύτην ἐποιοῦντο τῶν Πρεσβυτέρων καὶ Διακόνων ἐκεῖνοι, οἵτινες ἦσαν συνοικιῶται τῶν ποθούντων νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ἐκκλησίας. Τὴν τοιαύτην ἐξέτασιν λαμβάνοντες οἱ Χωρεπίσκοποι ἐξήλεγχον ταύτην δι' ἀκριβεστέρας ἐξετάσεως, μεθ' ὃ ἀνεφέροντο εἰς τὸν Ἐπίσκοπον, μετὰ δὲ τὴν ἐξέτασιν καὶ παρ' αὐτοῦ καὶ τὴν ἐπιδοκιμασίαν ἠρίθμουν τοὺς αἰτουμένους ἐν τοῖς Ἱερατικοῖς τάγμασιν. Ἤδη ὅμως, γράφει ὁ ἱερὸς Πατήρ, πρῶτον μὲν τὸν Ἐπίσκοπον παρωθήσαντες, καὶ μηδὲ καταδεχόμενοι νὰ ἀνενε-

χθῆτε αὐτῷ, περιεστήσατε εἰς ἑαυτοὺς τὴν ὅλην αὐθεντίαν. Ἔπειτα ῥαθυμίαν τελείαν πρὸς τὸ πρᾶγμα ἐπιδεικνύμενοι ἐπετρέψατε εἰς τοὺς Πρεσβυτέρους καὶ Διακόνους νὰ ἐπεισάγωσιν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἀνεξετάστως ἐκείνους τοὺς ὁποίους θέλουσι, ἐπηρεαζόμενοι ἐν τούτῳ ἐκ λόγων συγγενείας ἢ φιλίας. Ἐντεῦθεν δὲ προῆλθε πολλοὶ μὲν νὰ ἀριθμῶνται ἐν ἑκάστῃ κώμῃ κατώτεροι Κληρικοί, οὐδεὶς ὅμως ἄξιος τῆς λειτουργίας τοῦ Θυσιαστηρίου, καθὼς ὑμεῖς αὐτοὶ μαρτυρεῖτε, στερούμενοι ἀξίων πρὸς χειροτονίαν. Ἐπειδὴ δὲ τὰ πράγματα περιῆλθον εἰς ἀδιέξοδον, μάλιστα κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους, καθ' οὓς πολλοὶ ἐκ φόβου τῆς στρατολογίας εἰσῆλθον εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ἐκκλησίας, ἀναγκαῖον ἐθεώρησα νὰ ἀνανεώσω τοὺς κανόνας τῶν Πατέρων. Ἀξιῶ λοιπὸν νὰ μοὶ ἀποσταλῇ κατάλογος τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὑπηρετῶν ἑκάστης κώμης, ἐν τῷ ὁποίῳ νὰ ἀναγράφηται τὸ ὄνομα τοῦ εἰσαγαγόντος αὐτὸν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ποία τυγχάνει ἡ πολιτεία καὶ ὁ βίος αὐτοῦ. Τοῦ καταλόγου τούτου ἀνάγκη νὰ κρατῆτε ὑμεῖς πιστὸν ἀντίγραφον, ὅπως τὸ μὲν εὐχερὴς ἀποβαίνῃ ὁ παραλληλισμὸς ἀμφοτέρων, τὸ δὲ ἀδύνατος ὑπάρχῃ ἡ παρεγγραφή τινος. Προσέτι, ἀρχομένης τῆς Ἰνδικτιῶνος, πάντες οἱ αὐθαιρέτως παρὰ τῶν Πρεσβυτέρων εἰσαχθέντες ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς Ἐκκλησίας ἀνάγκη νὰ ἐκδιωχθῶσι ταύτης. Ἐπειδὴ δὲ δυνατὸν νὰ ὑπάρχωσί τινες ἄξιοι, νὰ γίνῃ ἐξέτασις τῶν τοιούτων ὑφ' ὑμῶν καὶ ἐὰν ἐλεγχθῶσιν ἄξιοι νὰ συναριθμηθῶσι τῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς Ἐκκλησίας τῇ ἡμετέρᾳ γνώμῃ. Καθαρίσαντες δὲ οὕτω τὴν Ἐκκλησίαν, τοὐντεῦθεν μὴ ἀποδέχεσθέ τινα ἄνευ τῆς ἡμετέρας γνώμης· διότι ἐὰν τοιοῦτό τι ἐπισυμβῇ, ἔστω ὑμῖν γνωστόν, ὅτι ὁ ἄνευ τῆς ἡμετέρας γνώμης συναριθμηθησόμενος τῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς Ἐκκλησίας, θέλει ἐκδιωχθῇ ταύτης καὶ εἰς τὴν τάξιν τῶν Λαϊκῶν θέλει ῥιφθῇ.

Τὰ οὑτωσὶ τῷ Ἱερῷ Βασιλείῳ γραφόμενα κατάδηλον καθιστῶσιν, ὅτι τὸ σύστημα τῶν Χωρεπισκόπων κακῶν μᾶλλον τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἢ ὠφελείας πρόξενον ἦν, διὸ καὶ ἡ κατάργησις αὐτοῦ ἐκ λόγων οὐσιωδῶν ἐπεβάλλετο, οὐδόλως δὲ εἰς τὴν κατάργησιν τούτου συνεβάλετο ἡ ἐγωϊστικὴ ἢ φίλαυτος διάθεσις τῶν Ἐπισκόπων τῶν μεγάλων πόλεων.

Τὰ ἐκτιθέμενα ἡμῖν περὶ τῆς ἀρχικῆς συστάσεως τοῦ συστήματος τῶν Χωρεπισκόπων καὶ τῶν λόγων τῆς καταργήσεως αὐτοῦ, συμπληροῦντες ἀναφέρομεν τὰ ἑπόμενα :

Ἀνωτέρω εἴδομεν, ὅτι ἐν τῷ 2ῳ κανόνι τῆς Δ´ καὶ ἐν τῷ 14ῳ τῆς Ζ´ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων ἀναφέρονται οἱ Χωρεπίσκοποι, εἴπομεν δὲ ὅτι οὐδεὶς ὑπάρχει ὁ διατεινόμενος, ὅτι οὗτοι ἔφερον τὸν βαθμὸν καὶ τὸ ἀξίωμα τοῦ Ἐπισκόπου, καίτοι διετήρουν τὴν προσωνυμίαν. Πρὸς ἀπόδειξιν τῶν οὑτωσὶ ἡμῖν εἰρημένων παραθέτομεν τὴν τάξιν τῆς χει-

ροτονίας—μᾶλλον χειροθεσίας—τῶν Χωρεπισκόπων ἐν τοῖς μετὰ τὸν Ε΄ αἰῶνα χρόνοις.

Τὸ ὑπ᾽ ἀριθμ. 371 (ΜΗ΄) χειρόγραφον Εὐχολόγιον τῆς ἐν Καΐρῳ Βιβλιοθήκης τοῦ Π/χείου Ἀλεξανδρείας ὁρίζει τὴν τάξιν τῆς χειρονονίας τοῦ Χωρεπισκόπου ὧδε :

«Ὅταν φορέσῃ ὁ Πατριάρχης, προσάγεται ὁ χειροτονεῖσθαι μέλλων »ὑπὸ τοῦ Χαρτοφύλακος ἔμπροσθεν τοῦ Πατριάρχου καί, κλίνας τὴν κε»φαλὴν αὐτοῦ, λέγει ὁ Χαρτοφύλαξ ἢ ὁ ἀρχιδιάκονος «***Πρόσχωμεν***». Καὶ »ἐγερθεὶς ὁ Πατριάρχης ἐκφωνεῖ, λέγων εἰς ἐπήκοον τῶν περιεστώτων : »***Ἡ χάρις τοῦ παναγίου Πνεύματος διὰ τῆς ἡμῶν Μετριότητος προ»χειρίζεταί σε Χωρεπίσκοπον τῆς θεοσώστου πόλεως....*** καὶ ψάλλε»τει ἐκ τρίτου τὸ ***εἰς πολλὰ ἔτη Δέσποτα.*** Εἶτα ὁ Πατριάρχης ποιῶν »σταυροῦ τύπον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ ἔχων ἐπικειμένην αὐτῷ τὴν »χεῖρα εὔχεται οὕτως : ***Δέσποτα Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ τῶν ἁγίων »Σου Ἐκκλησιῶν πρόνοιαν ἀεὶ τὴν προσήκουσαν ποιούμενος, καὶ »διαφόροις χαρίσμασι τοὺς ἐκτεταγμένους τῶν θείων αὐτῶν κλή»ρων καταχαρίσας, καὶ διαφόρους ἱερὰς λειτουργίας ἐπ᾽ αὐτῶν κατα»στησάμενος, εὐλόγησον καὶ νῦν τὸν δοῦλόν Σου..... τὸν κληθέντα »εἰς διακονίαν τῶν χωρεπισκόπων τοῦ ἐπιστρέφειν τοὺς πεπλανη»μένους εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἐπιγνώσεώς Σου, καὶ τοὺς ἐσκοτισμένους »εἰς τὸ φῶς τῆς ἀληθείας Σου, ἵνα καὶ ἐν τούτῳ δοξασθῇ τὸ πα»νάγιον ὄνομά Σου τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγ. Πνεύ»ματος νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων***». Καὶ φέρον»τες ἐπιγονάτιον περιτίθησι τοῦτο ὁ Πατριάρχης τὸν χειροτονηθέντα εἰς »τὸ μέρος αὐτοῦ τὸ δεξιὸν λέγων ***Ἄξιος.*** Καὶ οἱ περιεστῶτες ψάλλου»σιν ἐκ τρίτου τὸ ***Ἄξιος***· εἶτα στένουν αὐτὸν εἰς τὴν τάξιν αὐτοῦ καὶ »οὕτως ἄρχεται ἡ θεία Λειτουργία».

Τὸ αὐτὸ χειρόγραφον ἀναγράφει καὶ τὴν ἑπομένην διάταξιν ἔχουσαν ὧδε : Ἀκολουθία εἰς χειροτονίαν Χωρεπισκόπου. «Μετὰ τὴν εἴσοδον τοῦ »Εὐαγγελίου, πρὸ τοῦ Τρισαγίου, γίνεται ἡ χειροτονία. Προσάγεται παρὰ »τοῦ Χαρτοφύλακος καὶ τοῦ πρώτου τῶν Ἱερέων ὁ μέλλων χειροτονη»θῆναι Χωρεπίσκοπος καὶ ποιεῖ μετανοίας τρεῖς ἔμπροσθεν τῆς ἁγίας »Τραπέζης, λέγων : ***Κύριε εὐλόγησον***· Καὶ λέγει ὁ ἀρχιερεύς. ***Ὁ Θεὸς »εὐλογήσαί σε εἰς Χωρεπίσκοπον τοῦδε τοῦ τόπου*** καὶ εὐλογεῖ αὐτὸν »λέγων : ***Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγ. Πνεύ»ματος νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.*** Καὶ λέγει εἷς »τῶν πρεσβυτέρων τὰ εἰρηνικά : ***Ἐν εἰρήνῃ..... Ὑπὲρ τῆς ἄνωθεν »εἰρήνης...... Ὑπὲρ τῆς εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου..... Ἔτι »δεόμεθα ὑπὲρ σωτηρίας καὶ ἀντιλήψεως τοῦ ἀδελφοῦ ἡμῶν....***

»***τοῦ νῦν προχειριζομένου εἰς Χωρεπίσκοπον τοῦ Κυρίου δεηθῶ-***
»***μεν. Ὅπως ὁ φιλάνθρωπος Θεὸς ἄσπιλον καὶ ἀμώμητον χαρίση-***
»***ται αὐτῷ τὴν χάριν τῆς ἐμπιστευθείσης αὐτῷ λογικῆς ποίμνης***
»***τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν. Τῆς Παναγίας ἀχράντου....*** Καὶ σφραγίσας
»αὐτὸν ὁ Ἀρχιερεὺς ἔχων τὸ ὠμοφόριον ἐν τῇ τούτου κεφαλῇ, ἐπιθεὶς ὁ
»Ἀρχιερεὺς τὴν χεῖρα ἐπ' αὐτῷ, λέγει ὁ ἀρχιδιάκονος ***τοῦ Κυρίου δεη-***
»***θῶμεν.*** Καὶ ὁ Ἀρχιερεὺς ἔχων τὴν χεῖρα ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ λέγει :
*«Ὁ τὴν καθόλου Σου Ἐκκλησίαν διὰ τῆς τῶν ἐν αὐτῇ λειτουργῶν εὐσχημο-
»σύνης κατακοσμῶν, Δέσποτα τῶν ἁπάντων, Σὺ καὶ τὸν δοῦλόν Σου, ὃν κατη-
»ξίωσας τὴν τοῦ Χωρεπισκόπου δέξασθαι ἱερουργίαν, ρύθμισον πρὸς πᾶσαν
»εὐταξίαν καὶ κατάστασιν εἰρηνικήν, πλήρωσον αὐτὸν πάσης πίστεως καὶ ἀγά-
»πης καὶ δυνάμεως καὶ ἁγιασμοῦ διὰ τῆς ἐπιφοιτήσεως τεῦ ζωοποιοῦ καὶ
»παναγίου Σου Πνεύματος· οὐ γὰρ ἐν τῇ ἐπιθέσει τῶν ἐμῶν χειρῶν, ἀλλ' ἐν
»τῇ ἐπισκοπῇ τῶν Σῶν οἰκτιρμῶν δίδοται χάρις τοῖς ἀξίοις Σου, ἵνα πάσης
»ἁμαρτίας ὑψηλότερος γενόμενος, ἐν τῇ φοβερᾷ τῆς κρίσεως ἡμέρᾳ ἀμέμπτως
»παραστῇ τῷ φοβερῷ βήματί Σου καὶ τὸν μισθὸν δέξηται τὸν ἀδιάψευστον
»τῆς ἐπαγγελίας, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Χριστοῦ Σου, μεθ' οὗ εὐλογη-
»τὸς εἶ σὺν τῷ παναγίῳ καὶ ζωοποιῷ Σου Πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς
»αἰῶνας τῶν αἰώνων». Εἰρήνη πᾶσι·* ὁ διάκονος : *Τὰς κεφαλὰς ἡμῶν τῷ Κυρίῳ
»κλίνωμεν :* ὁ Ἀρχιερεὺς : *«Κλῖνον, Κύριε, τὸ οὖς Σου καὶ ἐπάκουσον τῆς δεή-
»σεως ἡμῶν καὶ ἀνάδειξον τὸν δοῦλόν Σου..... πιστὸν καὶ φρόνιμον οἰκονό-
»μον τῆς ἐμπιστευθείσης αὐτῷ ὑπὸ τῆς Σῆς χάριτος λογικῆς ποίμνης, ποιοῦν-
»τα ἐν πᾶσι τὸ θέλημά Σου καὶ ἄξιον τῆς ἐπουρανίου σου Βασιλείας γενόμενον.
»Σὺ γὰρ προσκυνητὸς καὶ δεδοξασμένος ὑπάρχεις ὁ Θεὸς ἡμῶν καὶ ὁ Μονο-
»γενής σου Υἱὸς καὶ τὸ Πνεῦμα σου τὸ ἅγιον. Χάριτι καὶ οἰκτιρμοῖς καὶ
»φιλανθρωπίᾳ τοῦ Μονογενοῦς σου Υἱοῦ μεθ' οὗ εὐλογητὸς εἶ, σὺν τῷ πανα-
»γίῳ καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ σου Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
»αἰώνων.* Καὶ ἐνδύει αὐτὸν φελώνιον λέγων : *Ἐνδύεται ὁ........ Χωρεπίσκοπος
»τῆς χώρας....... φελώνιον Χωρεπισκόπου. Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ
»Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος.* Καὶ ἀσπάζεται αὐτὸν ὁ Ἀρχιερεὺς καὶ οἱ
Ἱερεῖς ἅπαντες, καὶ γίνεται ἡ εὐχὴ τοῦ Τρισαγίου καὶ τὰ λοιπὰ τῆς λει-
τουργίας [1])

Τὸ ὑπ' ἀριθμὸν δὲ 1006 χειρόγραφον Εὐχολόγιον τῆς Βιβλιοθήκης

---

[1]) Ἡ ἀναγραφομένη διάταξις συμφωνεῖ ἐν πολλοῖς τῇ διατάξει ἐπὶ προχειρίσει ἡγουμένου. Τῶν ἐν τῇ εὐχῇ δὲ λέξεων καὶ φράσεων πολλαί εἰσιν εἰλημμέναι ἐκ τῆς εὐχῆς τῆς λεγομένης ἐν τῇ προχειρίσει Διακόνου. Ἡ δὲ εὐχὴ τῆς κεφαλοκλισίας εἶνε εἰλημμένη κατὰ λέξιν ἐκ τῆς ἀκολουθίας ἐπὶ προχειρίσει ἡγουμένου.

τοῦ Θεοβαδίστου ὄρους Σινᾶ ἀναγράφει τὴν ἑπομένην εὐχὴν ἀναγινωσκομένην εἰς Χωρεπίσκοπον:

Σὲ ἱκετεύομεν, Κύριε ὁ Θεὸς τῆς σωτηρίας ἡμῶν, ὁ ἐκ τοῦ πληρώματος τῆς κολυμβήθρας τῆς Σῆς ἀγαθότητος, εὐλόγησον τῇ ἀγαθότητί Σου καὶ ἁγίασον τὸν δοῦλόν Σου...... διὰ χειρὸς ἐμοῦ τοῦ ἁμαρτωλοῦ ἀπὸ Ἱερέα εἰς Χωρεπίσκοπον τῆς ἁγίας τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίας .... ἐπιφοιτῶν αὐτὸν τὸ Πνεῦμά Σου τὸ ἅγιον, καὶ ἐπὶ τῇ ἀπαρχῇ τοῦ κείρεσθαι αὐτοῦ τὴν κόμην, δὸς αὐτῷ προκόψαι ἐν ἡλικίᾳ καὶ πολιᾷ γήρους, ὅπως ἴδῃ τὰ ἀγαθὰ Ἱερουσαλὴμ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ, καὶ εὐαρεστήσῃ Σοι, οἷς προητοίμασας, ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσῃ. Ὅτι Σὸν τὸ κράτος......... [1]) Ἐκφώνως Τοῦ *Κυρίου δεηθῶμεν· Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ εὐλογήσας τοὺς ἁγίους πατέρας ἡμῶν Ἀβραάμ, Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ καὶ κληρονόμους αὐτοὺς τῆς Σῆς Βασιλείας ἀναδείξας Αὐτὸς καὶ νῦν εὐλόγησον τὸν δοῦλόν Σου.......... εἰς Χωρεπίσκοπον, καὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν ἡμῶν ἁγίασον, τὴν δὲ ζωὴν ἡμῶν ἀκατάκριτον διαφύλαξον, πρεσβείαις τῆς ὑπερευλογημένης Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ πάντων τῶν ἁγίων Σου· ὅτι πρέπει Σοι πᾶσα δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.* Εἶτα δίδει αὐτῷ τὸ ἐπιγονάτιον καὶ λέγει: *Περίζωσαι τὴν ρομφαίαν σου ἐπὶ τὸν μηρόν σου δυνατέ.* Καὶ πάλιν λέγει πρὸς αὐτόν: *Εὐλογητὸς Κύριος. Ἰδοὺ γέγονας Χωρεπίσκοπος τῆς πόλεως ἡμῶν .... εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ κα τοῦ ἁγίου Πνεύματος νῦν καὶ ἀεί.*

Κατὰ ταῦτα τοὺς Χωρεπισκόπους ἐνωρὶς λίαν ἀντικατέστησεν ἑτέρα τάξις ἐστερημένη μὲν τοῦ Ἐπισκοπικοῦ ἀξιώματος, κάτοχος ὅμως Ἱερατικοῦ βαθμοῦ· συνεπῶς οἱ σήμερον ἐν διαφόροις ἐνορίαις τῆς Κων/πόλεως Ἀρχιερατικῶς Προϊστάμενοι, κάτοχοι τοῦ Ἐπισκοπικοῦ βαθμοῦ ὑπάρχοντες, ἀπροσφόρως λίαν ὀνομάζονται καὶ τιτλοφοροῦνται παρά τινων Χωρεπίσκοποι.

† Ο ΝΕΟΚΑΙΣΑΡΕΙΑΣ ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ

---

[1]) Ἡ ἐν τῷ Σιναϊτικῷ χειρογράφῳ εὐχὴ ἀντεγράφη ὡς εὕρηται ἐν τῷ Εὐχολογίῳ, πλέον δὲ ἢ βέβαιον ὅτι παρελείφθησαν ὑπὸ τοῦ γράψαντος τὸ Εὐχολόγιον φράσεις ὅλαι, ὅθεν ἡ ἐν αὐτῇ ἀσυναρτησία καὶ τὸ ἀδόκιμον ταύτης.

ΚΑΣΙΑ—ΚΑΣΣΙΑΝΗ

"Ονομα Αὐτῆς καὶ Γνῶμαι.

Νέοι Κώδικες.

Α΄

Τοῖς ἀναγνώσταις τῆς «*'Ορθοδοξίας*» παραδίδωμι γνώμας τινὰς ἐν στίχοις τῆς εὐγενοῦς ἐκείνης βυζαντίδος, τῆς τῶν Εὐπατριδῶν παρθένου, τῆς σοφῆς καὶ σεμνῆς μοναχῆς, τῆς ***Κασίας***. Αὗται ἀναφέρονται εἰς τὰ:

τὶ ἐστὶ μοναχὸς

τὶ ἐστὶ μοναχοῦ βίος

καὶ τίνες κατ' αὐτὴν ἄξιοι ***μίσους***.

Τοὺς στίχους τούτους ἐκδεδομένους ἤδη ἐν τῷ περιοδικῷ τοῦ ***Φιλολ. ἱστορικοῦ*** τμήματος τῆς 'Ακαδημείας τοῦ Μονάχου, ἔπεμψέ μοι ἐν καιρῷ (1896) ὁ μακαρίτης ἐκεῖνος βυζαντινολόγος Krumbacher ἐν ἀποσπάματι. 'Ο Krumbacher λαβὼν ἀφορμὴν ἰδιαιτέρως ἐκ δημοσιεύσεως τοῦ ἐπίσης μακαρίτου Σπ. Λάμπρου μικρᾶς τῶν «***περὶ φιλίας***» ἐν τριμέτρῳ στίχων τῆς Κασίας, τοὺς ὁποίους ἀνεῦρεν ἐν τῷ ***Βρεττανικῷ Μουσείῳ***[1]) ἀνηρεύνησεν οὐ μόνον τὰ περὶ τῆς τρυφερᾶς ταύτης κόρης, ἀλλὰ καὶ συνεπλήρωσε καὶ ἀνέπτυξεν ἐν τῇ ἀξιολόγῳ ταύτῃ μελέτῃ.

Οὐδενί, οὐδὲ τῷ μικροκόσμῳ αὐτῷ τῶν 'Ορθοδόξων, τὸ ὄνομα τῆς ***Κασίας*** ἢ κοινότερον ***Κασιανῆς*** ἄγνωστον. Εἶναι ἀκριβῶς τὸ ὄνομα ἐκεῖνο, περὶ τὸ ὁποῖον ἡ καθόλου βυζαντιακὴ φιλολογία μετά τινος ἰδιαιτέρας συμπαθείας καὶ στοργῆς στρέφεται καὶ διὰ τοῦ ὁποίου τὴν γραφὴν ἀκόμη ζητήσεις ἐγένοντο. Πρὸ ἐτῶν ὀλίγων καὶ ὁ τὰς γραμμὰς ταύτας γράφων ἐχάραξα ἐπίτηδες κατὰ παλαιογραφικὸν τρόπον, ὥς τοὺς ἐμοὺς μαθητὰς ἀνεκοινούμην, τὴν ὀνομασίαν αὐτῆς ἐν τῇ «***'Εκκλ. 'Αληθείᾳ***».

[Ε][Ι]ΚΑΣ[Σ]ΙΑ[ΝΗ], ἤτοι

ΕΙΚΑΣΙΑ, ΙΚΑΣΙΑ, ΚΑΣΙΑ,

ΚΑΣΣΙΑ καὶ ΚΑΣΣΙΑΝΗ ἐκ τοῦ κοινοτέρου ***Κασσιανός***. 'Εκ-

([1] *Δελτ. 'Ι. καὶ 'Εθν. 'Ε.* 1894 σ. 513—514. 'Αθῆναις.

νικᾷ ὅμως ἐκ τῶν χειρογράφων ἡ γραφὴ **Κασία** καὶ ἔστιν ὅτε **'ΙΚασία** (πρβλε : **'Ικάσιον).**

Μετ' αἰδοῦς μὲν ἀλλὰ καὶ παρρησίας μία καὶ μόνη ἀπάντησις αὐτῆς εἰς φιλοπαίγμονα ἐρώτησιν Θεοφίλου, τοῦ διαδόχου τοῦ μεγαλοπρεπεστέρου τῶν θρόνων κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους, μεσοῦντος τοῦ Μεσαίωνος, ἀνέτρεψε ἢ ἀντέστρεψε τὸν μέλλοντα αὐτῆς δρόμον. Ναπολέων ὁ Μέγας ἐν μιᾷ μόνῃ ὥρᾳ ἔπαιξε καὶ ἔχασεν ἐν Βατερλῴῳ τὴν βασιλείαν τῆς Εὐρώπης ὅλης, ἡ δὲ Κασία διὰ τῆς παντὶ γνωστῆς ἀπαντήσεως ἔχασεν εἰς ἓν λεπτὸν τῆς ὥρας ἐν τῷ **Τρικλίνῳ μαργαρίτου** τῶν βυζαντινῶν παλατίων τὸ μοναδικὸν κατὰ τὴν αἴγλην αὐτοκρατορικὸν διάδημα τοῦ θρόνου τοῦ Βυζαντίου. Διὰ τῆς ἑτοιμότητος αὐτῆς ἀντήλλαξε τὴν περίχρυσον βασιλικὴν πορφύραν μὲ τὸ ἁπλούστατον μοναχικὸν ἔνδυμα, τὸ ἁγνότερον ἴσως τιμιώτερον διὰ τὴν εὐσεβόφρονα ἀγωγὴν καὶ φαντασίαν τῶν χρόνων, καθ' οὓς ἡ Ἱστορία τοῦ **χρυσοῦ** μήλου διεξήχθη. Ἡ Κασία ἀφῆκε τὸν Θεόφιλον ἥσυχον ἵνα βασιλεύῃ, αὐτὴ δὲ τὸ μοναχικὸν ἔνδυμα ἀμέσως περιβληθεῖσα κτίσασα ἢ ἀνακαινίσασα μονήν, τὸ **'Ικάσιον** [2]) ἐμόνασε καὶ ἐν κελλίῳ, ὅπερ καὶ αὐτὸ ἱστορικὸν ἐγένετο, ἐκλείσθη. Ἅτε δὲ λογία ἀντλοῦσα καὶ ἐκ τῶν προγονικῶν θησαυρῶν ἐπεδόθη ἐν μέσῳ τῶν προσευχῶν καὶ τῶν λιτανειῶν εἰς μελέτας, τῶν ὁποίων θαυμάσια ἀπαυγάσματα ἔχομεν σήμερον καὶ λιπαρὰ γυμνάσματα μαρτυροῦντα ὅτι ἡ παίξασα μετ' αὐτῆς τύχη ἐδίδαξεν αὐτήν, τῆς ἡλικίας ἐν μελέτῃ καὶ πείρᾳ προϊούσης, τὰ τοῦ κόσμου τούτου καὶ ἔδειξε τὴν πρὸς τὰ οὐράνια βασιλείαν ὁδηγοῦσαν. Τῶν γυμνασμάτων τούτων ἔχομεν τὸ γνωστότατον τροπάριον ἰδιόμελον ψαλλόμενον τῇ τρίτῃ τῆς Μ. Ἑβδομάδος «Κύριε ἡ ἐν πολλαῖς ἁμαρτίαις», μεταξὺ δ' ἄλλων ἄγνωστον καὶ «Κανόνα ἀναπαύσιμον εἰς κοίμησιν» ἐκ 252 στίχων, καὶ **'Επιγράμματα,** ἤτοι **Γνώμας** αὐτῆς. Ἐκ τῶν τελευταίων τούτων ἐξελεξάμην ἀκριβῶς τοὺς κάτωθι στίχους καθότι ἀπήντησα καὶ ἀντέγραψα πρὸ ἐτῶν ἐκ κωδίκων δύο τοῦ ἐνταῦθα Ἱ. Μετοχίου τοῦ Π. Τάφου, στίχους πεποιημένους ὁμοίως ὑπὸ τὸ αὐτὸ πνεῦμα καὶ τὴν αὐτὴν περίπου διάταξιν ἀνωνύμου χειρὸς ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος.

Κατὰ καθῆκον προτάσσω περιγραφὴν σύντομον τῶν κωδίκων τούτων, ὑπ' ἀριθμ. 404 καὶ 303 κατατεταγμένων.

---

[2]) **Κωδ.** σ. 133, ἔκδ. Βόννης.

«Ἡ μονὴ τῆς Εἰκασίας ἐκτίσθη παρὰ Εἰκασίας μοναχῆς εὐσεβεστάτης καὶ παρθένου ὡραίας τῷ εἴδει, ἥτις σοφωτάτη οὖσα καὶ κανόνας πολλοὺς καὶ στιχηρὰ καὶ ἄλλα τινὰ ἀξιοθαύμαστα ἐποίησε καὶ ἐμελῴδησεν ἐν τοῖς χρόνοις Θεοφίλου τοῦ βασιλέως».

Β΄

Τὸ ὑπ' ἀριθμ. 404 (=97 κατὰ τὴν παλαιὰν ἀρίθμησιν) χειρόγραφον τεῦχος τῆς κεκλησμένης Βιβλιοθήκης τοῦ Ἰ. Μετοχίου τοῦ Π. Τάφου φέρει ἐπιγεγραμμένην ἔξωθι ἐπιγραφὴν «**Νικολάου Μεθώνης καὶ ἑτέρων κατὰ Λατίνων θαυμάσια**». Εἶναι **χαρτῷον** (μήκ. 0,314 μ. × πλ. 0,212 μ.) καὶ ἀνήκει εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς ΙΣΤ΄ ἑκατονταετηρίδος. Ἀναγραφὴν τῶν περιεχομένων τοῦ κώδικος τούτου εὑρίσκει ὁ βουλόμενος πεφιλοπονημένην ὑπὸ τοῦ ἀκαμάτου ἐκείνου μεσαιωνοδίφου τῆς Ἀνατολῆς, τοῦ μακαρίτου Α. Π. τοῦ Κεραμέως ἐν τῷ Δ΄ τόμῳ τῆς **Ἱεροσολυμιτικῆς Βιβλιοθήκης**[1]) ὥστε περιορίζομαι μόνον εἰς συμπλήρωσιν τῶν ἐκείνῳ δημοσιευθέντων διὰ τοῦ **Σημειώματος** τούτου, ὅπερ, ἀνωτέρᾳ κελεύσει, ἀπεφάσισα κατωτέρω ἵνα εἰς δημοσιότητα φέρω.

Τὸ χειρόγραφον ἀπαρτίζεται ἐξ 139 φύλλων ἠριθμημένων, ὧν προηγοῦνται ἔτι φύλλα πρόσθετα οὐχὶ τέσσαρα, ἀλλὰ **πέντε** μὴ συνηριθμημένα, γεγραμμένα ὅμως. Ἐν τοῖς πέντε τούτοις φύλλοις ἱκανὰ ὑπάρχουσι σημειώματα ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν φιλολογίαν ἀρχαίαν τε καὶ νεωτέραν τεμάχια, καὶ γνῶμαι διαφόρων.

1) Ἐν τῇ **α΄** σελίδι τοῦ **1ου** φύλλου περὶ τῶν ἱστορικῶν τοῦ σχίσματος λόγος γίνεται λήγων : . . . . γέγονε «**πατριάρχης Κωνσταντινου-»πόλεως Μιχαὴλ ὁ Κηρουάλιος** (οὕτω) **ὃς καὶ ἀνεθεμάτισε τοὺς Λα-»τίνους ἀναφανδὸν ὡς αἱρετικούς.** †»

Ὑπὸ ταῦτα ἐν τῇ πέζῃ διὰ μελάνης μελαντέρας καὶ γράμμασι μεγαλειτέροις γέγραπται «ἔτος ζ, π, ζ, : [=1579 μ. Χ.] συνοδικο καλο—» ἐν μιᾷ σειρᾷ· ἐν δὲ τῇ **β΄** σελίδι ἄνωθι φέρεται ἐπιγραφὴ «Κατὰ Λατίνων πολλὰ θαυμαστὰ διαφόρων» εἶτα δ' ἐν διστήλῳ «**Πίναξ**» τῶν περιεχομένων ἐν τῷ τόμῳ λόγων.

2) Ἐν τῇ **α΄** σελίδι τοῦ **2ου** φύλλου περιέχεται σύνοψις κατὰ σειρὰν περὶ τῶν **ἑπτὰ** Οἰκουμενικῶν Συνόδων, ποῦ, ἐπὶ τίνων βασιλέων καὶ πατριαρχῶν, κατὰ τίνων συνεκροτήθησαν αὗται καὶ ἐκ πόσων πατέρων ἀπηρτίζοντο. Περὶ τῆς ἑβδόμης ὅμως οὐδεμία λέξις προστίθεται διασαφητικὴ τῶν κατ' αὐτήν· φέρεται μόνον κάτω κατὰ τάξιν «**ζ΄ ἐν Νικαίᾳ**».

Τὴν δὲ **βαν** σελίδα τοῦ αὐτοῦ φύλλου πληροῦσι σημειώσεις διάφοροι

---

[1]) **Δ΄**, σ. 359—62· ἐν Πετρουπόλει, 1899.

περὶ τῆς **ἐκπορεύσεως** τοῦ ἁγίου Πνεύματος καὶ τοῦ προσώπου τῆς ἁγίας Τριάδος, ὑπάρχει δὲ διὰ τοῦτο καὶ σχῆμα τριγώνου.

ὅπερ, ἐπειδὴ δὲν εἶναι καλὸν καὶ εὔμορφον, ὁ γράφων παρὰ τὸ σχῆμα προστίθησι : «*Τὸ σημεῖον τοῦτο γέγονεν διὰ τὴν ἀμαθίαν μου ὀλίγον πάνυ στραβὸν καὶ συγχωρήσατε*».

3) Ἐν τῇ ***α'*** σελ. τοῦ ***3ου*** φύλλου ἀκολουθεῖ συνέχεια τῶν ρήσεων καὶ γνωμῶν περὶ τοῦ τρισυποστάτου καὶ τῆς ἐκπορεύσεως καὶ σημειώσεως ἐξηγητικαὶ περί τινων λέξεων : ***ἐνυπόστατον,*** ἤτοι ἐν ἰδίᾳ ὑπο»στάσει ὑπάρχον· ***ἀΐδιον,*** τὸ ἀεὶ διϊόν, ἢ τὸ ἀεὶ ὂν καὶ κατ' οὐσίαν νοη»θῆναι μὴ δυνάμενον, ἢ τὸ μηδέποτε ἀρξάμενον μηδὲ λῆγον· ***ἀΐδια*** λέ»γονται καὶ οἱ ἄγγελοι καὶ αἱ ψυχαί, ἀλλ' οὐ κυρίως ἀΐδια, ἤρξαντο γάρ».

Ἐν δὲ τῇ ***β'*** ρήσεις Ἡσιόδου, καὶ ἐν δυσὶ στήλαις τῇ μὲν ἀριστερᾷ ***σημειώσεις*** χρονολογικαὶ περὶ τοῦ σχίσματος, τῇ δὲ δεξιᾷ ***ρήσεις*** ἐν στίχοις ***περὶ μοναχῶν,*** αἵτινες συνεχίζονται ἐν τῇ

4) ***α'*** σελίδι τοῦ ***4ου*** φύλλου. Αὕτη ἐν ἀκαταστασίᾳ καὶ ἀσυμμετρίᾳ ὑπὸ τούτων πληροῦται κατὰ τὸ μέσον εἶτα κατὰ τὴν κάτω σελίδα, ἔχει κατὰ τὸ ἄνω αὐτῆς μέρος ἐν τῷ μεταξὺ καὶ ἄλλων φερομένων σημειώσεων, ὧν ἐν προμετωπίδι ὑπέρκειται «*εἰ θέλεις γνῶναι Θεόν, προλαβὼν γνῶθι σαὐτόν*, σοφός τις ἔλεξε παλαιός [2])

[2]) Παρὰ ***Φιλιστίωνι*** ἀπήντησα τοὺς στίχους τούς δε :

Θεὸν νόμιζε καὶ σέβου, ζήτει δὲ μή·
πλεῖον γὰρ οὐδὲν ἄλλο τοῦ ζητεῖν ἔχεις·
εἴτ' ἔστιν εἴτ' οὐκ ἔστι, μὴ βούλου μαθεῖν
ὡς ὄντα τοῦτον καὶ παρόντ' ἀεὶ σέβου.
Τίς ἐστιν ὁ Θεὸς οὐ θέλει σε μανθάνειν·
ἀσεβεῖς τὸν οὐ θέλοντα μανθάνειν θέλων.

Καὶ ἐν τοῖς Ἑλλ. ***Ἀνεκδότοις*** τοῦ Boissonade τ. Α', σ. 120 ἐπαναλαμβάνονται σχεδὸν αὐταῖς λέξεσι..... Τὰ τοῦ ***Μενάνδρου*** περὶ θεῶν παραλείπω. Ὅρα κ·ὶ τοῦ σοφωτάτου παλαιογράφου Σακελλίωνος τοῦ γέροντος τὰ ἐκ Πατμιακοῦ κώδικος ἐν B. C. Hellénique τ. Α', σ. 6 τὰ αὐτὰ περίπου, εἰς τὸν Μένανδρον ὅμως ἀναγόμενα.

κατὰ τὸ μέσον : «*ἐπιστολή, ἀποστολή, διαστολή, καταστολή, ὑποστολή,* »*περιστολή, παραστολὴ* διαφέρουσιν ·*ἐπιστολὴ* μὲν λέγεται ἡ ἔγγραφος ὁμι- »λία τῶν φίλων· *ἀποστολή*, ἡ δωρεά· *διαστολή*, ὁ ἀπὸ συγκράσεως χωρι- »σμός· *καταστολή*, ὁ ἐνταφιασμός· *ὑποστολή*, ἡ δειλία· *περιστολή*, ὁ ἱμα- »τισμὸς καὶ *παραστολή*, ἡ ὑποχώρησις.

».... μελέτω σοι γραμματικῆς καὶ τῆς ὀρθογραφίας πρώτη αὕτη θε- »μέλιος καὶ βάσις μαθημάτων. Καὶ τοῦτο τις τῶν παλαιῶν εἴρηκε διδα- »σκάλων. Χωρὶς θεμέθλων καὶ ἀρχῶν εἰσὶ κενὰ τὰ πάντα».

Ἐν δὲ τῇ ***β'*** ἀπόσπασμα μικρὸν «ἀπὸ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστο- ρίας τοῦ μοναχοῦ ***Ἐπιφανίου*** περὶ τοῦ πῶς ***καὶ*** τίνι τρόπῳ ἐχωρίσθη- »σαν ἀφ' ἡμῶν οἱ Λατῖνοι καὶ ἐξεβλήθησαν ἀπὸ τῶν πρωτείων αὐτῶν »καὶ τῶν διπτύχων.

5) »Ἦν ὁ ἐν τῇ ἑβδόμῃ συνόδῳ Ἀδριανὸς πάπας Ῥώμης καὶ..... »συνεχίζεται δὲ ἡ ἱστορία ἐν τῇ ***α'*** καὶ λήγει εἰς τὴν ***β'*** τοῦ ***5ου*** φύλ- λου ὡς ἑξῆς: «τῶν διπτύχων ἐκβάλλεται παρ' αὐτοῦ καὶ τῶν ἄλλων πα- »τριαρχῶν· ἔπειτα καὶ οἱ μετὰ τὸν...... Χριστοφόρον γεγονότες πρόε- δροι» [3]).

Ὑπὸ τὰ ἀνωτέρω ὑπογράφει ἐν δυσὶ σειραῖς :

† ***Σωφρόνιος ἐλέῳ Θεοῦ Πατριάρχης τῆς***
ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ, ἀνάθαμα τοῦς ἐρετοικοὺς ὅλλους [οὕτω][4]).

Γ'

Μετὰ τὰ ἀνωτέρω ἄρχεται ἡ τοῦ κώδικος ὕλη.

Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ βοήθησόν μοι τῷ δούλῳ σου εἶτα: σῶσόν με σῶτερ, μητρικαῖς σου πρεσβείαις. Καὶ : Νικολάου τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκό- που Μεθώνης λόγος περὶ ἀζύμων. ΤΑ ΛΟΙΠΑ ἐφεξῆς «ΟΡΑ παρὰ Πα- παδοπούλῳ τῷ Κεραμεῖ, ἔνθ' ἀνωτέρω ὑπέδειξα [5]) τὰ ὁποῖα ὅμως δὲν ἐπεθεώρησα.

---

[3]) Πρβλε: *Hergenroether* Monumenta graeca ad Photium ... pertinentia, ἐν Ρατισβόνῃ, 1869 σ. 154—161. Δυστυχῶς δὲν προέλαβον ἵνα τακτικὴν ἀντιβολὴν τοῦ ἐντύπου πρὸς τὸ χειρόγραφον, ὅπερ λήγει εἰς τὸ ἄνω σημεῖον.

[4]) Τοῦτο ἀναφέρεται παρὰ Κεραμεῖ.

[5]) Ἑκάστη σελὶς τοῦ χειρογράφου ἔχει σειρὰς 36—43, πυκνῶς γεγραμμένη.

(Ἕπεται τὸ τέλος)

Β. Α. ΜΥΣΤΑΚΙΔΗΣ

ΠΛΟΥΤΟΣ ΚΑΙ ΠΕΝΙΑ

«Εἰσὶν οἳ πλουτίζουσιν ἑαυτοὺς μηδὲν ἔχοντες,καὶ εἰσὶν οἱ ταπεινοῦντες ἑαυτοὺς ἐν πολλῷ πλούτῳ».
(Παροιμ. ΙΓ. 7)

Ἡ Εὐαγγελικὴ περικοπὴ τῆς σήμερον Κυριακῆς ἐξελίσσεται περὶ τὴν γραφικωτάτην ἐκείνην παραβολικὴν διήγησιν, εἰς τὴν ὁποίαν διαζωγραφεῖται μὲ τὰ ἐντονώτερα χρώματα ἡ ἐγωϊστικὴ σκληροκαρδία τοῦ πλούτου καὶ ἡ ἀγόγγυστος ἐγκαρτέρησις τῆς πενίας.

Ὁ πλούσιος τῆς παραβολῆς εἶναι ὁ ἄνθρωπος ὁ ὁποῖος ἔλαβεν ἀπὸ τὴν ζωὴν πᾶν ὅ,τι ἐζήτησε. Τὸ μέγαρόν του, θαῦμα τέχνης, περιέχει ὅ,τι ἀπαιτεῖται πρὸς βίον ἄνετον καὶ εὐχάριστον. Στολίζεται μὲ τὰ ὡραιότερα καὶ πολυτελέστερα ἐνδύματα. Εἰς τὴν τράπεζάν του ἀφθονοῦν τὰ ἐκλεκτότερα ἐδέσματα.

Καὶ ὅμως ὁ ἄνθρωπος οὗτος κατέχει τὸν πλοῦτον χωρὶς νὰ προσπορίζηται ἐξ αὐτοῦ καμμίαν πραγματικὴν ὠφέλειαν. Ἐφ᾽ ὅσον προχωρεῖ θριαμβευτής, ὡς νομίζει καὶ νομίζεται, εἰς τὴν ζωήν, ἐπὶ τοσοῦτον καὶ αἰσθάνεται ὅτι μεταξὺ ἑαυτοῦ καὶ τῆς πραγματικῆς εὐτυχίας «χάσμα μέγα ἐστήρικται». Καὶ ἐνῷ βλέπει τὰ ταμεῖα του πεπληρωμένα, αἰσθάνεται συγχρόνως καὶ τὸ κενὸν τὸ ὁποῖον διήνοιξεν εἰς τὴν ζωήν του ὁ ἄσπλαγχνος ἐγωϊσμός του. Ἔχει ἄφθονα τὰ ὑλικὰ ἀγαθὰ καὶ ὅμως ἀδυνατεῖ νὰ θεραπεύσῃ τὰς τόσας ἠθικὰς στερήσεις του.

Καὶ τοῦτο, διότι ἐν τῇ ὑλοφροσύνῃ του, δὲν ἠθέλησε νὰ ἀναγνωρίσῃ τὸν διέποντα τὸν ἠθικὸν κόσμον νόμον τῆς ἀλληλεγγύης, κατὰ τὸν ὁποῖον εἰς οὐδένα ἐπιτρέπεται νὰ μένῃ ἀπαθὴς καὶ ἀδιάφορος πρὸς τὰς ἀνάγκας τοῦ περιβάλλοντός του, νόμον, τοῦ ὁποίου ἡ παράβασις ἔχει σοβαρὰς ἠθικὰς συνεπείας. Ἡ ψυχή του, ἀφεθεῖσα διὰ τοῦτο ἠθικῶς ἀκαλλιέργητος, κατέστη πλέον ἀνίκανος νὰ βλαστήσῃ τὰ ὡραῖα ἐκεῖνα συναισθήματα μὲ τὰ ὁποῖα συνοδεύεται ἡ ἀγάπη ἡ ἐκδηλουμένη εἰς ἔργα εὐποιΐας.

Ὁ πτωχὸς ὁ ριπταζόμενος παρὰ τὸν πυλῶνα τοῦ μεγάρου μὲ τὴν ματαίαν ἐλπίδα ὅτι θὰ συνεκίνει ἐπὶ τέλους τὴν καρδίαν τοῦ ἀσπλάγχνου κυρίου εἰς φιλόπτωχον ἐκδήλωσιν, εἶναι ἡ ζωντανὴ ἔκφρασις καὶ εἰκὼν τῆς τραγικῆς θέσεως, εἰς τὴν ὁποίαν εἶχε καταντήσει ὁ ἀνοικτίρμων πλούσιος.

Ἰδοὺ ἡ πενία τοῦ πλούτου!

Δὲν γνωρίζω κατὰ τίνα νόμον ψυχολογικόν, προκαλοῦντα ἀντιθέτους

παραστάσεις, ὁ νοῦς μου φέρεται πρὸς ἄλλην σκηνὴν τοῦ Εὐαγγελίου ἐξόχως συγκινοῦσαν καὶ διδακτικὴν (Μάρκ. 12, 41—44). Ἐκάθητο ὁ Ἰησοῦς ἀπέναντι τοῦ γαζοφυλακίου καὶ παρετήρει τὸ περὶ αὐτὸ συνωθούμεον πλῆθος εἰς μίαν ἐπίσημον στιγμὴν τῆς θρησκευτικῆς ζωῆς του. Ἄνθρωποι ποικίλης κοινωνικῆς τάξεως καὶ καταστάσεως προσήρχοντο ἐκεῖ καὶ προσέφερον εἰς τὸν ναὸν τὸ χρηματικὸν δῶρόν των, ἀνάλογον πρὸς τὴν οἰκονομικήν των κατάστασιν. «Πολλοὶ ἔβαλλον πολλά».

Ἀλλ' ἐξ ὅλου τοῦ πλήθους ἐκείνου τῶν προσερχομένων ἓν μόνον πρόσωπον ἐφείλκυσεν ἰδιαιτέρως τὴν προσοχὴν καὶ τὸ βλέμμα τοῦ Κυρίου. Ἦτο μία πτωχὴ χήρα, ἡ ὁποία προσέφερε δύο λεπτά. Ἡ προσφορά, ποσοτικῶς κρινομένη, ἦτο ἐλαχίστη, καὶ ἴσως ὁ ἁρμόδιος ὑπάλληλος τοῦ ναοῦ δὲν κατεδέχθη νὰ τὴν ὑπολογίσῃ εἰς τὰς εἰσπράξεις του. Ἀλλὰ διὰ τὸν Θεόν, τὸν ἐτάζοντα τὴν ἐνδόμυχον διάθεσιν καὶ τὸ βαθύτερον φρόνημα, εἶχε μεγίστην ἀξίαν.

Τὸ δῶρον τῆς πτωχῆς γυναικός, προερχόμενον ὄχι ἐκ τοῦ περισσεύματος, ἀλλ' ἐκ τοῦ ὑστερήματος· ἡ εὐσεβὴς προθυμία καὶ ἡ θερμότης μὲ τὴν ὁποίαν συνωδεύετο τοῦτο· ἡ πρὸς τὰ καλὰ καὶ κοινωφελῆ ἔργα ἀγάπη, τῆς ὁποίας τὴν σφοδρότητα καὶ ἡ ἐσχάτη πενία δὲν ἦτο ἱκανὴ νὰ καταστείλῃ· ὁ φωτοστέφανος τῆς ἁγίας χαρᾶς, ὁ ὁποῖος κατηύγαζε τὴν μορφὴν τῆς προσφερούσης τὸ δῶρον, δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ μείνουν απαρατήρητα εἰς τὸ θεῖον ὄμμα τοῦ Κυρίου.

Καὶ ἡ ὡραία πρᾶξις, ἡ φέρουσα ὅλους τοὺς τύπους καὶ τὰ στοιχεῖα τῆς ἐθελουσίας καὶ ὁλοκληρωτικῆς προσφορᾶς, ἰδιαιτέρως ἐπῃνέθη ὑπ' Αὐτοῦ καὶ ἐσημειώθη διὰ νὰ ἐφελκύῃ εἰς τὸ διηνεκὲς τὴν εὐλαβῆ προσοχὴν καὶ τὸν σεβασμὸν τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἰδοὺ ὁ πλοῦτος τῆς πενίας!

Ἴσως θὰ φανῇ παράδοξος ἐκ πρώτης ὄψεως ἡ σημειωθεῖσα ἀντιστροφὴ τῶν ὅρων. Ἀλλ' ἀναλύσατε τοὺς δύο τούτους ἀντιθέτους χαρακτῆρας καὶ θὰ πεισθῆτε περὶ τῆς ἀληθείας τοῦ πράγματος. Ὁ ἐγωϊστής καθὼς λέγει τις τῶν συγχρόνων κοινωνιολόγων, μὲ τὴν ἀκόρεστον ὄρεξίν του πρὸς τὴν πλεονεξίαν ἀποδεικνύει ὅτι στερεῖται τῶν ἀπαιτουμένων φυσικῶν καὶ ἠθικῶν ἐφοδίων καὶ ἀδυνατεῖ διὰ τοῦτο νὰ ἐπικουρήσῃ εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ πλησίον. Εἶναι ὁ τύπος ***τοῦ ἀδυνάτου*** τῆς ζωῆς. Τοὐναντίον, ὁ φιλάνθρωπος, ὁ ἀλτρουϊστής, αἰσθανόμενος ἀφθονίαν φυσικῶν καὶ ἠθικῶν δυνάμεων δὲν ἀρνεῖται νὰ προσφέρῃ ὅ,τι δύναται διὰ νὰ βελτιώσῃ τοὺς βιοτικοὺς ὅρους τοῦ πλησίον. Εἶναι ὁ τύπος ***τοῦ δυνατοῦ*** τῆς ζωῆς.

Εἶναι πράγματι ἔνδειξις ἀδυναμίας νὰ εἶναί τις πλούσιος καὶ νὰ ζῇ βίον ἐγωϊστικόν, μὴ σκεπτόμενος ἄλλο τι εἰμὴ μόνον προσωπικὰ κέρδη

καὶ ὠφελήματα. Ὁ τοιοῦτος τρόπος τοῦ ζῆν ἀποξηραίνει βραδέως μὲν ἀλλ' ἀσφαλῶς τὰ τρυφερώτερα αἰσθήματα, ἀφαιρεῖ τὰς ὡραιοτέρας ἀπολαύσεις, δολοφονεῖ ὅ,τι εὐγενὲς ὑπάρχει ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει, μὲ μίαν λέξιν, ἀποκτηνώνει τὸν ἄνθρωπον.

Εἶναι ἀδύνατον νὰ εὕρητε εὐχαρίστησιν καὶ ἐνδιαφέρον εἰς τὴν ζωήν, ἐν ὅσῳ ζῆτε εἰς ἐγωϊστικὴν ἀποκλειστικότητα. Ζωὴ σημαίνει προσφοράν, θυσίαν. Παρατηρήσατε τὸ ἄνθος. Ἐν ὅσῳ ὁ κάλυξ εἶναι κλειστός, οὔτε κάλλος ἔχει οὔτε εὐωδίαν σκορπίζει. Τὸ κάλλος καὶ ἡ εὐωδία ἀναφαίνονται μόλις τὰ πέταλα διανοιγοῦν, μόλις ἡ ζωὴ ἡ μέχρι τοῦδε συγκεκλεισμένη διαχυθῇ πρὸς τὰ ἔξω. Ἐν ὅσῳ ἀρνεῖσθε πρὸς τὸν πάσχοντα ἀδελφὸν τὸ δῶρον τῆς ἀγάπης σας, ἐν ὅσῳ ἀποφεύγετε νὰ συμπονῆτε καὶ νὰ βοηθῆτε τὸν πλησίον σας, εὑρίσκεσθε μακρὰν τοῦ πνεύματος τοῦ Χριστοῦ, μακρὰν τῆς χριστιανικῆς ἀδελφότητος καὶ εἰς τὴν ψυχήν σας στειρεύει πᾶν εὐάρεστον συναίσθημα. Εἶσθε πτωχὸς ὁσαδήποτε πλούτη καὶ ἂν ἔχητε. Ἀλλ' ἀνοίξατε τὴν καρδίαν σας εἰς φιλάνθρωπον ἐκδήλωσιν, ἀφήσατε τὴν συμπάθειαν καὶ τὴν ἀγάπην σας νὰ διαχυθοῦν εἰς βοήθειαν, εἰς ἀνακούφισιν, εἰς ὑποστήριξιν, εἰς ἔργα εὐποιΐας, καὶ ἡ ζωή σας θὰ ἀναπτυχθῇ εἰς ὡραιότητα καὶ ἄρωμα, τὰ ὁποῖα θὰ γίνουν αἰσθητὰ πρῶτον εἰς ὑμᾶς αὐτοὺς καὶ ἔπειτα εἰς τοὺς ἄλλους.

Τὸ βάθος καὶ ἡ ἔννοια τῆς ἀλληλεγγύης μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ἔγκειται εἰς τοῦτο, ὅτι ὁ βοηθῶν τὸν πλησίον του βοηθεῖ πρώτιστα ἑαυτόν, καὶ ὁ ἀδιαφορῶν πρὸς τὴν κατάστασιν τοῦ περιβάλλοντός του ὑφίσταται ἰσχυρὸν τὸν ἠθικὸν ἀντίκτυπον. Ἐκτελοῦντες ὅ,τι ἐπιτάσσει ὡς πρὸς τοῦτο ἡ χριστιανικὴ ἀγάπη, αἰσθανόμεθα ὅτι ἡ ζωή μας ἐπεκτείνεται, πολλαπλασιάζεται, διότι μετέχομεν εἰς τὴν ζωὴν καὶ ἄλλων ἀνθρώπων. Ἐπιχορηγοῦντες τὸν πένητα αἰσθανόμεθα αὐξάνουσαν τὴν ἠθικήν μας δύναμιν, διότι φερόμεθα ἐγγύτερον πρὸς τὸν Χριστόν, ὁ ὁποῖος εἶπεν: **«Ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων ἐμοὶ ἐποιήσατε».**

Ἡ τοιαύτη ἀντίληψις τοῦ καθήκοντος τῆς εὐποιΐας μᾶς εἰσάγει εἰς βαθυτέραν κατανόησιν τῶν λόγων τοῦ Κυρίου: *«Μακαριώτερόν ἐστι διδόναι μᾶλλον ἢ λαμβάνειν».*

Ἀλλ' ἐὰν θέλωμεν νὰ εἴμεθα σύμφωνοι πρὸς τὰς ἠθικὰς ἀρχὰς τὰς ὁποίας καὶ εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο ἀνεστήλωσεν ὁ Χριστός, ἂς ἐκδηλώνωμεν τὴν συμπάθειάν μας πρὸς τὸν πτωχόν, πρὸς τὸν δυστυχῆ, μὲ τὴν προσήκουσαν εὐγένειαν καὶ λεπτότητα. Ἡ ἐκδήλωσίς μας πρέπει νὰ εἶναι τοιαύτη, ὥστε νὰ τῷ ὑπενθυμίζῃ ὅτι καὶ αὐτὸς εἶναι ἄνθρωπος καθὼς καὶ ἡμεῖς. Ἡ δυστυχία εἶναι τάφος ἐντὸς τοῦ ὁποίου ὑπνώττει ἡ ἀνθρωπίνη ἀξιοπρέπεια· Θὰ ἐξετελοῦμεν ἔργον ἐξόχως ἀνθρωπιστικὸν καὶ χρι-

στιανικόν, ἐὰν τὴν ἐβοηθοῦμεν νὰ ἐξεγερθῇ τοῦ ὕπνου. Ἀλλ' ἐὰν τοῦτο μᾶς εἶναι ἀδύνατον, ἂς πλησιάζωμεν τοὐλάχιστον μὲ εὐλάβειαν τὸν τάφον τοῦτον καὶ ἂς ἐπιρρίπτωμεν τὰ ἄνθη τῆς ἀγάπης μας.

Ἂς μὴ νομισθῇ δὲ ὅτι τὸ καθῆκον τοῦτο ἀναφέρεται εἰς μόνους τοὺς πλουσίους, ὅτι οἱ πτωχοὶ εἶναι ἀπηλλαγμένοι πάσης ὑποχρεώσεως πρὸς τοὺς ὁμοίους των. Κανεὶς βεβαίως δὲν θὰ ἀρνηθῇ τὴν σπουδαιότητα τῶν φιλανθρωπικῶν ἔργων, δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν, διὰ τῶν ὁποίων συντελεῖ ὁ πλοῦτος εἰς τὴν ἀνακούφισιν τόσων δυστυχῶν ὑπάρξεων, μαρτύρων τῆς πείνης καὶ τῆς περιπετείας. Ἀλλ' ἡ πλειονότης τῶν ἀνθρώπων ἀποτελεῖται ἀπὸ πτωχούς, ὄχι ἀπὸ πλουσίους. Καὶ αἱ εὐγενεῖς προσπάθειαι τῶν φιλανθρώπων πλουσίων πρὸς ἀνακούφισιν τῆς δυστυχίας θὰ ἀπέβαινον μάταιαι ἐκεῖ ὅπου μεταξὺ τῶν δυστυχούντων ἐλλείπει τὸ πνεῦμα τῆς ἀμοιβαίας συμπαθείας καὶ τῆς ἀλληλοβοηθείας.

Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης ἔχουσι μεγάλην πρακτικὴν καὶ ἠθικὴν ἀξίαν αἱ μικραὶ ὑπηρεσίαι, τὰς ὁποίας προσφέρουσι πρὸς ἀλλήλους ἀδελφοὶ ἐν τῇ δυστυχίᾳ. «Τὸ δένδρον διὰ νὰ τραφῇ καὶ νὰ διατηρηθῇ εἰς τὴν ζωὴν ἔχει ἀνάγκην μερικῶν παχειῶν ριζῶν. Ἀλλ' αἱ ρίζαι αὗται δὲν θὰ ἦσαν ἱκαναὶ νὰ τὸ προφυλάξουν ἀπὸ τὸν κίνδυνον τῆς φθορᾶς, ἐὰν δὲν ἦτο ἐφωδιασμένον ὑπὸ τῆς φύσεως ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν λεπτῶν ἐκείνων ριζιδίων, τὰ ὁποῖα ὀνομάζονται ἰνώδεις ρίζαι. Οἱ πτωχοὶ οἱ προσφέροντες πρὸς τοὺς ἐνδεεῖς, οἱ ἐνδεεῖς οἱ περιποιούμενοι τοὺς ἀσθενεῖς, αἱ πτωχαὶ οἰκογένειαι αἱ εἰσάγουσαι εἰς τὸν οἶκόν των τὸ ἀπροστάτευτον παιδίον, ὅλοι ὅσοι διαθρύπτουν τὸν ἄρτον των πρὸς τοὺς δυστυχεστέρους των, ὅσοι ἀπομάσσουν ἓν δάκρυ σκοτεινόν, ἢ τονώνουν μίαν ἀσθενῆ θέλησιν, ἐπιτελοῦν τὸ ἔργον τῶν ἰνωδῶν ριζῶν» (Wagner).

Κανεὶς δὲν εἶναι τόσον μικρὸς ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ ἐκτελέσῃ τὸ καλόν. Ἡ καλὴ θέλησις φέρει πολλάκις εἰς φῶς μέσα τὰ ὁποῖα ἦσαν ἄγνωστα μέχρι τοῦδε. Ἡ μετρία οἰκονομικὴ κατάστασις δὲν ἀποτελεῖ ἐπαρκῆ δικαιολογίαν πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ἐλεημοσύνης. Καὶ ἐν τῇ προσφορᾷ τοῦ ἐλαχίστου δυνατοῦ ἐκλάμπει ὁ πλοῦτος καὶ ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ. Ὅπου ὑπάρχει ἡ ἀγάπη, ἐκεῖ εἶναι εὔκολος ἡ προσφορὰ βοηθείας, ἐκεῖ καὶ τὰ πενιχρότερα μέσα προσλαμβάνουν ἀνυπολόγιστον ἀξίαν. Ὅπου ὅμως δὲν ὑπάρχει αὕτη, οὐδ' αὐτοὶ οἱ θησαυροὶ τοῦ Κροίσου ἔχουν καμμίαν πραγματικὴν ἀξίαν.

Ταύτην τὴν ἀρχὴν ἠθέλησε νὰ ἀναστηλώσῃ ὁ Κύριος μὲ τὴν παραβολικὴν διήγησιν τοῦ ἐγωϊστοῦ πλουσίου καὶ μὲ τὴν ἔξαρσιν τοῦ δώρου τῆς πτωχῆς χήρας.

Ο Μ. ΑΡΧΙΔΙΑΚΟΝΟΣ ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΣ

Β. ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ Ι. ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΧΑΛΚΗΣ

ΣΚΕΨΕΙΣ ΠΕΡΙ ΕΝΩΣΕΩΣ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

Γ'

Ἡ Ἐκκλησία

κατὰ τὰ οὐσιώδη προσόντα καὶ τὰ ἀπαραίττητα στοιχεῖα αὐτῆς.

(Συνέχεια *ἐκ* τοῦ προηγουμένου)

Ἐκ τῶν κωλυμάτων, καὶ ἴσως ὄχι τὸ ἐλάχιστον, πρὸς ἐπιτυχίαν τῶν περὶ ἑνώσεως ἀποπειρῶν, ἀπεδείχθη πάντοτε ἡ ἑτέρωθεν ἢ ἑκατέρωθεν, ἔστω καὶ σιωπηλῶς, ὑποδηλουμένη ἀξίωσις, ὅτι αἱ Ἐκκλησίαι, πρὸς ἃς διαπραγματευόμεθα, δι' ἃς περὶ τὴν διδασκαλίαν ἢ περὶ ἄλλα ἔχουσι μᾶλλον ἢ ἧττον σπουδαίας διαφορὰς ἢ πλάνας προφανεῖς, οὐδὲ τοῦ ὀνόματος τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας εἶνε ἄξιαι, καὶ ὅτι ὡς ἐκ συγκαταβάσεως διαπραγματευόμεθα πρὸς αὐτὰς περὶ ἑνώσεως, ἐν ᾧ πρόκειται περὶ ἁπλῆς παρ' αὐτῶν ἀποπτύσεως ὧν ἔχουσι πλανῶν καὶ περὶ τῆς ἀποδοχῆς αὐτῶν εἰς τὴν ἀληθινὴν μάνδραν τοῦ Χριστοῦ. Ὑπῆρξαν βεβαίως καὶ νῦν ἔτι ὑπάρχουσιν ὁμάδες θρησκευτικαί, ἀντιποιούμεναι μὲν τοῦ χριστιανικοῦ ὀνόματος, πράγματι δὲ ἐξῳκισμέναι τῆς τοῦ Χριστοῦ ποίμνης. Ἀλλὰ διαφέρει πολύ, οὐδὲ νοεῖται οἴκοθεν, ὅτι ὁμοίαν ἀπαλλοτρίωσιν συνεπάγεται πᾶσα, ἔστω καὶ προφανῶς ἀποδεδειγμένη πλάνη περὶ αὐτὰ ἔτι τὰ δόγματα καὶ μυστήρια, ἐφ' ὅσον τὰ οὐσιώδη καὶ καίρια τῆς Χριστιανικῆς πίστεως στοιχεῖα μένουσιν ἀλώβητα. Διὰ τοῦτο θὰ διαλάβω ἐν τοῖς ἑξῆς περί τινων σχετικῶν σημείων, καὶ πρῶτον περὶ αὐτῆς ταύτης τῆς ***ἐννοίας τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν οὐσιωδῶν αὐτῆς καὶ ἀπαραιτήτων στοιχείων,*** καὶ δὴ ὅπως ἡ ἔννοια αὕτη διαφαίνεται μὲν ἐξ αὐτῶν τῶν βιβλίων τῆς Καινῆς Διαθήκης, συνάγεται δὲ ἐκ τῆς ὅλης πράξεως αὐτοῦ τοῦ ***Ἀποστολικοῦ*** λεγομένου αἰῶνος.

Ὅ,τι νῦν ὀνομάζομεν κοινῶς ***Χριστιανικὴν Ἐκκλησίαν,*** τοῦτο ἅπαξ μόνον ἢ δὶς σημαίνεται ἐν τῇ Γραφῇ διὰ τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος (Ρωμ. 16, 16. Πράξ. 20, 28 πρβλ. καὶ Ματθ. 16, 18), συνήθως δὲ χαρακτηρίζεται ὡς ***Ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ*** ἢ ἁπλῶς ὡς ***ἡ Ἐκκλησία*** (Πράξ. 2, 47, 1. Κορ. 12, 28. 15, 9, Ἐφ. 1, 22. 5, 23 κ. ἄλλ.). Ἡ αὐτὴ ὅμως Ἐκκλησία σημαίνεται συνήθως καὶ ὅπου γενικώτερον γίνεται λόγος περὶ τῆς ***βασιλείας τοῦ Θεοῦ,*** ἢ ὡς παρὰ Ματθαίῳ, περὶ τῆς ***βασιλείας τῶν οὐρανῶν.*** Οὔτε τῆς ***Ἐκκλησίας*** οὔτε τῆς ***βασιλείας τοῦ Θεοῦ*** ἡ ἔννοια ἦτο ξένη καὶ ἀλλο-

τρία τῷ παλαιῷ Ἰσραήλ, τῷ Ἰσραηλιτικῷ λαῷ. Ὡς ***λαὸς τοῦ Θεοῦ περιούσιος*** ἐξεπροσώπει καὶ οὗτος, ἔστω καὶ ὑπὸ τύπον ἀτελῆ καὶ στοιχειώδη, τὴν τοῦ Θεοῦ βασιλείαν ἐν τῇ θεοκρατικῇ συστάσει καὶ ὀργανώσει τοῦ ἰδίου βίου, τοῦ τε θρησκευτικοῦ καὶ τοῦ πολιτικοῦ καὶ τοῦ κοινωνικοῦ. Ἀνέμενε μάλιστα τὴν ἐν τελειοτέρᾳ μορφῇ πραγμάτωσιν τῆς τοῦ Θεοῦ βασιλείας ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ ἔκπαλαι ἐπηγγελμένου καὶ προσδοκωμένου Μεσσίου ἢ Χριστοῦ. Κατὰ τὴν ἰουδαΐζουσαν ταύτην ἐκδοχήν, ἐκδοχὴν ὄχι ὅλως ξένην καὶ τοῖς πρώτοις μαθηταῖς τοῦ Κυρίου πρὸ τῆς ***διαφωτίσεως αὐτῶν***, ὑπὸ ***βασιλείαν τοῦ Θεοῦ*** ἢ τοῦ ***Χριστοῦ*** ἢ καὶ τῶν ***οὐρανῶν***, ἐνοεῖτο οἱονεὶ χρυσοῦς τις καὶ διαρκὴς αἰὼν ἐν τῷ βίῳ τῶν Ἰσραηλιτῶν, ὅτε ὁ λαὸς οὗτος, διὰ τοῦ Μεσσίου τοῦ εἰς τὸν αἰῶνα μένοντος (Ἰωάν. 12, 34) καὶ ἀντιπροσώπου τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς, ἀπαλλασσόμενος διὰ παντὸς πασῶν τῶν συμφορῶν τοῦ βίου καὶ παντὸς ἔξωθεν πολεμίου καὶ ἐπηρεαστοῦ, θὰ ἐκυριάρχει τῶν ἄλλων τῆς ὑφηλίου λαῶν ἐν πάσῃ δόξῃ καὶ εὐδαιμονίᾳ. Κατ' αὐτὸν ὅμως τὸν Κύριον ἡ ὑπ' αὐτοῦ ἐγκαινισθησομένη καὶ ἐγκατασταθησομένη βασιλεία τοῦ Θεοῦ οὐδὲν θὰ εἶχε τὸ κατὰ κόσμον, ἀλλὰ θὰ ἦτο βασιλεία πνευματικοῦ χαρακτῆρος (Ἰωάν. 19, 36), θὰ ἦτο πολιτεία τις ἢ κοινωνία πνευματικὰ μέσα διατιθεῖσα καὶ πρὸς σκοποὺς πνευματικούς, πρὸς σπουδάσματα ἰδανικώτερα ἀφορῶσα, πρὸς καταπολέμησιν μὲν παντὸς ἀντιθέου, πονηροῦ καὶ ἀνηθίκου, πρὸς ἐπικράτησιν δὲ τοῦ θείου θελήματος, τοῦ ἀγαθοῦ, τοῦ δικαίου καὶ τοῦ ἀληθοῦς μετὰ τῶν ἀναλόγων αὐτῶν εὐεργετημάτων ἐν τῷ παρόντι τε βίῳ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι, θὰ ἦτο αὐτὴ ἐκείνη ἡ ἰδεώδης θεοκρατία, ἣν ἐκφράζει μὲν ἡ αἴτησις τῆς Κυριακῆς προσευχῆς «ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου, γενηθήτω τὸ θέλημά σου ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς», ἐκφράζουσι δὲ οἱ ἀποστολικοὶ λόγοι «ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔστι βρῶσις καὶ πόσις, ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη καὶ χαρὰ ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ (Ρωμ. 14, 17).

Τὴν πλήρη αὐτῆς τελείωσιν θὰ εὕρῃ ἡ κατάστασις αὕτη ἐν οὐρανοῖς, ὡς ***βασιλεία ἐπουράνιος*** (2 Τιμ. 4, 18), ὡς βασιλεία τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ (Ἐφ. 5, 5). Τὸ πρὸ τῆς τελειώσεως ἐκείνης στάδιον αὐτῆς εἶνε ἡ περίοδος τῆς ἐπὶ γῆς ***ἐγκαινίσεως*** αὐτῆς καὶ ***ἀναπτύξεως***, καὶ ἡ περίοδος αὕτη, ἀρξαμένη ἀπ' αὐτῆς τῆς ἐν σαρκὶ ἐπιφανείας καὶ ἐνεργείας τοῦ Κυρίου, συμπίπτει κατ' οὐσίαν πρὸς ὅ,τι χαρακτηρίζεται ὡς ***Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τῆς γῆς***, ὡς Ἐκκλησία δηλ. διατελοῦσα ἔτι ἐν τῇ ἀναπτύξει αὐτῆς, ἔχουσα **τὰ καλὰ** σύμμικτα μετὰ τῶν ἐναντίων (Ματθ. 13, 2 κ. ἑξ., Λουκ. 17', 20-21 κ. ἄλλ.), καὶ διαστελλομένη τῆς ***Ἐκκλησίας τῆς ἐπουρανίου*** ἢ ***τῆς ἐν οὐρανοῖς***, τῆς Ἐκκλησίας τῆς ἤδη τελειωθείσης (Ἑβρ. 12, 22,-23, 1 Πέτρ. 1, 11). Κατὰ ταῦτα, ἀπό γε τῆς θείας Γραφῆς, δὲν δύναται νὰ γίνηταί τις λόγος περὶ οὐσιώδους διαφορᾶς μεταξὺ τῆς

Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς ***βασιλείας τοῦ Θεοῦ*** οὔτε κατὰ τὴν ἐπὶ γῆς οὔτε κατὰ τὴν ἐν οὐρανοῖς ὕπαρξιν αὐτῶν. Διάκρισίς τις ἐξ ἄλλης ἀπόψεως δύναται νὰ γίνηται. Ἀλλ' ἡ διάκρισις αὕτη θὰ εἶναι ὅλως ***ἐπουσιώδης*** καὶ οὕτως εἰπεῖν ***εἰδολογική,*** συνισταμένη ἐν τούτῳ ὅτι ἡ ἔννοια τῆς Ἐκκλησίας ἐκπροσωπεῖ τὴν ***συγκεκριμένην μορφὴν ἐκείνου,*** ὅ,τι ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῆς ***βασιλείας τοῦ Θεοῦ*** παρίσταται ὥς τις ἀφῃρημένη ἰδέα. Ἄλλης φύσεως διάκρισις, ὁμοία τῇ ἐξαρθείσῃ παρὰ τοῖς Διαμαρτυρομένοις μεταξὺ ***ὁρατῆς καὶ ἀοράτου Ἐκκλησίας,*** μάτην θὰ ζητήσῃ τι ἔρεισμα ἐν τῇ γραφικῇ ἐκδοχῇ τῶν δύο ἐννοιῶν ***Ἐκκλησίας*** καὶ ***βασιλείας τοῦ Θεοῦ.***

Πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν λοιπόν, πρὸς τὴν ἐγκαίνισιν καὶ ἐγκαθίδρυσιν ***τῆς Ἐκκλησίας τῆς Καινῆς Διαθήκης,*** ἀπέβλεπε τὸ Εὐαγγέλιον τῆς ***βασιλείας τοῦ Θεοῦ,*** τὸ πρῶτον μὲν ὑπὸ τοῦ Βαπτιστοῦ, ἔπειτα δὲ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Κυρίου κηρυχθέν, τὸ «μετανοεῖτε· ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν»· (Ματθ. 3, 2. 4, 17. 23. 9, 35. Λουκ. 8, 1-2). Πρὸς αὐτὸ δὲ τοῦτο ἀπέβλεπεν ἥ τε κλῆσις καὶ ἐκλογὴ τῶν ***δώδεκα*** καὶ ἡ πρὸς τὸ κήρυγμα προκαταρκτική τε προγύμνασις καὶ τελικὴ αὐτῶν ἀποστολὴ ἀνὰ τὸν κόσμον (Μάρκ. 1, 17. 3, 13-14. 16, 15. Ματθ. 4, 19. 10, 1-11, 28, 19. Λουκ. 9, 1-6. 60. 24, 47-49. Πράξ. 1, 8).

Καὶ ἐκ τούτων μὲν εὐλόγως συνάγεται ἡ ***θεία ἀρχὴ*** τῆς Ἐκκλησίας ὥς τινος θεοβουλήτου καὶ θεοσυστάτου καθιδρύματος, ὡς αὐτὸ τοῦτο βασιλείας καὶ πολιτείας τοῦ Θεοῦ. Τὸ αὐτὸ ὅμως τοῦτο, ὁ θεῖος αὐτῆς χαρακτήρ, συνάγεται καὶ ἄλλοθεν, ἐξ ἧς ἔχει βάσεως καὶ συντάξεως καὶ ὀργανώσεως καὶ ἐπιχορηγίας ἄνωθεν πρὸς ἐπίτευξιν τῆς ἰδίας ἀποστολῆς ἐν τῷ κόσμῳ, τῆς τε θρησκευτικῆς καὶ τῆς ἠθικῆς. Ἐν ἀντιδιαστολῇ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Π. Διαθήκης, βάσιν ἔχουσαν τὴν εἰς ἕνα καὶ μόνον ἀληθινὸν Θεὸν πίστιν καὶ ἀφοσίωσιν καὶ τὴν κατὰ νόμον καὶ τὰς διατάξεις αὐτοῦ ῥύθμισιν τοῦ βίου καὶ τῆς πολιτείας τῶν μετεχόντων αὐτῆς, ἡ Ἐκκλησία τῆς Κ. Διαθήκης βάσιν ἔχει πρὸς τῇ πίστει ἐκείνῃ εἰς τὸν ἕνα καὶ μόνον ἀληθινὸν Θεὸν καὶ τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν καὶ ἀφοσίωσιν, τὴν ἀποδοχὴν καὶ ἀνομολογίαν Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου ὡς ***υἱοῦ τοῦ Θεοῦ,*** καὶ δὴ ὄχι μόνον κατὰ τὴν παρὰ Ἰουδαίοις συνήθη ἐκδοχὴν καὶ κλῆσιν τοῦ προεπηγγελμένου Μεσσίου, ἀλλὰ καὶ κατ' ἔννοιαν πολλῷ ὑψηλοτέραν, ὡς τοῦ ***προαιωνίου*** μὲν καὶ ***μονογενοῦς*** υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ἐπ' ἐσχάτων δὲ τῶν χρόνων ἐν σαρκὶ ἐπιφανέντος ἐπὶ τῇ τῶν ἀνθρώπων σωτηρίᾳ (Ματθ. 22, 42-46. Ἰωάν. 1, 1-4. 18. 3, 13. 16. 5, 18. 8, 51-59. 10, 33-38 κ. ἄλλ.). Τοῦτο, ἡ ἐπὶ τῇ πίστει ταύτῃ καὶ ὁμολογίᾳ ἵδρυσις ἰδίας Ἐκκλησίας τῆς Κ. Διαθήκης, ὡς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, σαφῶς δηλοῦται καὶ ῥητῶς διατυποῦται ἐν ᾗ ὁ Κύριος αὐτός, εἰς τὰ μέρη Καισαρείας τῆς Φιλίππου εὑρισκόμενος, προέβαλεν ἐρωτήσει πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ μαθητὰς καὶ ἔλα-

θεν ἀποκρίσει διὰ τοῦ στόματος τοῦ πρώτου ἐξ αὐτῶν. «Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι;» Ἀποκριθεὶς δὲ Σίμων Πέτρος εἶπε Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· «μακάριος εἶ Σίμων Βαριωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέ σοι, ἀλλ᾽ ὁ Πατήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Κἀγὼ δέ σοι λέγω, ὅτι σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι Ἅδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς» (Ματθ. 16, 16-18). Ἀφιεμένου νῦν κατὰ μέρος τοῦ ζητήματος περὶ τοῦ βασίμου ἢ μὴ τῶν ἐπὶ τοῦ χωρίου τούτου στηριζομένων γνωστῶν ἀξιώσεων τῶν Ἐπισκόπων Ρώμης, ὡς διαδόχων τοῦ πρώτου τῆς ἐν Ρώμῃ Ἐκκλησίας ἱδρυτοῦ καὶ ἐπισκόπου Πέτρου, ὅσα ἐκ τούτου τοῦ χωρίου καὶ ἐξ ὀλίγων ἄλλων ἐν τοῖς ἱεροῖς Εὐαγγελίοις περιεχομένων ἀμέσως καὶ ἀσφαλῶς συνάγεται περὶ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, ταῦτα συνοψίζονται εἰς τὰ ὀλίγα ταῦτα κεφάλαια:

1) Ὅτι ἡ Ἐκκλησία αὕτη ὡς ἀδιάσειστον βάσιν θὰ ἔχῃ τὸν Χριστὸν καὶ τὴν εἰς αὐτὸν πίστιν ὡς τὸν κατ᾽ ἐξοχὴν υἱὸν τοῦ Θεοῦ.

2) Ὅτι θὰ ἔχῃ τινὰ διοργάνωσιν, ἔστω καὶ στοιχειώδη.

3) Ὅτι θὰ ἔχῃ πάντοτε τὸν ἀρχηγὸν αὐτῆς καὶ θεμελιωτὴν συμπαρόντα αὐτῇ ἀοράτως καὶ συναντιλαμβανόμενον (αὐτόθι 18, 17-20).

4) Ὅτι θὰ ἀποτελῆται ἐξ ὅσων διὰ τοῦ κηρύγματος τοῦ Εὐαγγελίου θὰ προσελκύωνται ἀπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν εἰς τὴν πίστιν καὶ ὁμολογίαν τοῦ Χριστοῦ καὶ θὰ προσλαμβάνωνται εἰς τὴν κοινωνίαν τῶν ἤδη προσεληλυθότων μαθητῶν καὶ ὀπαδῶν τοῦ Χριστοῦ.

5) Ὅτι ἡ πρόσληψις αὐτῶν θὰ γίνηται διὰ τοῦ ***βαπτίσματος,*** βαπτίσματος τελουμένου εἰς τὸ ὄνομα τοῦ ***Πατρὸς*** καὶ τοῦ ***Υἱοῦ*** καὶ τοῦ ***Ἁγίου Πνεύματος,*** ἀπαιτοῦντος δηλ. παρὰ τῶν προσερχομένων ὁμολογίαν πίστεως καὶ ἀφοσιώσεως εἰς τὴν λατρείαν τῆς Ἁγίας Τριάδος, τοῦ μὲν ***Πατρός,*** ὡς πρωτάρχου αἰτίου τῆς νέας οἰκονομίας καὶ χάριτος, τοῦ δὲ ***Υἱοῦ,*** ὡς τοῦ ἔκπαλαι προσδοκωμένου καὶ ἤδη ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ἐκ Ναζαρὲτ Ἰησοῦ ἐν ἀνθρώπου μορφῇ ἐπὶ ἄρσει τῶν τοῦ κόσμου ἁμαρτιῶν καὶ ἐπὶ σωτηρίᾳ πάντων ἐπιφανέντος τε ἤδη καὶ ὑποστάντος τὸν ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ θάνατον καὶ ἀναστάντος ἐκ νεκρῶν καὶ ἀναληφθέντος εἰς οὐρανοὺς καὶ ἔκτοτε ἀοράτως συμπαρόντος τῇ Ἐκκλησίᾳ αὐτοῦ [1]) καὶ τοῦ ***Ἁγίου Πνεύματος,*** τοῦ μετὰ τὴν ἐκείνου ἀνάληψιν ὡς ἐν ἀντιπροσωπείᾳ αὐτοῦ ἀποσταλέντος πρὸς τοὺς ἰδίους καὶ διὰ τῆς μυστικῆς αὐτοῦ ἐνεργείας ἐπικουροῦντος παρά τε μαθητεύουσι καὶ μαθητευομένοις πρὸς τὴν συντέλεσιν τοῦ ἀπ᾽ ἐκείνου ἀρξαμένου ἔργου τῆς σωτηρίας τῶν ἐν πίστει καὶ εὐσεβείᾳ καὶ θεαρέστῳ πο-

1) Ἐπιθι Ματθ. 1, 21. 20, 26. 26, 1 κ. ἑξ. Μάρκ. 10, 45. 14, 1 κ. ἑξ. Λουκ. 22, 1-24. 52. Ἰωάν. 1, 29. 3, 17. 4, 42. 18, 1. 20, 31).

λιτείᾳ ἀξίους ἑαυτοὺς παρεχομένων τῶν πολλῶν δωρεῶν τῆς τοῦ Θεοῦ εὐσπλαγχνίας καὶ χάριτος (Ματθ. 28, 19-20. Μάρκ. 16, 16. Ἰωάν. 3, 3-8. 14, 13 κ. ἑξ.).

Πλὴν δὲ τούτων θὰ ἀποτελῇ ἴδιον γνώρισμα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κ· Διαθήκης καὶ τοῦτο.

6) Ὅτι θὰ τελῆται ἐν αὐτῇ καὶ θυσία τις ἀναίμακτος, θυσία ἀναμνηστικὴ μὲν καὶ ἐκπροσωπευτικὴ τῆς ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ προσενεχθείσης θυσίας τοῦ σώματος καὶ αἵματος τοῦ Κυρίου, προσφέρουσα δὲ εἰς μυστικὴν βρῶσιν καὶ πόσιν τὸ Ἐκείνου σφαγιασθὲν σῶμα καὶ ἐκχυθὲν αἷμα ὑπὸ τὰ αἰσθητὰ εἴδη τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ οἴνου (Ματθ. 26, 26-29 κ. τὰ παραλ.).

7) δὲ ὅτι θὰ ὑπάρχωσιν ἐν αὐτῇ οἱ ἔχοντες τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἐγκύρως δεσμεῖν καὶ λύειν τὰ ἁμαρτήματα τῶν μελῶν αὐτῆς (Ματθ. 16, 19. 18, 18-20. Ἰωάν. 20, 23).

Πρὸς τὰ εἰρημένα ταῦτα, τὰ ἐκ μόνων τῶν ἱερῶν Εὐαγγελίων συναγόμενα, εἶνε σύμφωνα ὅσα ἐν ταῖς Πράξεσι τῶν Ἀποστόλων ἱστοροῦνται περὶ τῆς πρώτης ἀρχῆς τῆς Ἐκκλησίας. Δι' ὁμοίου κηρύγματος, ἐπὶ τῇ βάσει ὁμοίας πίστεως καὶ ὁμολογίας, δι' ὁμοίου βαπτίσματος προσετίθεντο εἰς τὴν ἤδη ὑπάρχουσαν μικρὰν κοινότητα νέα μέλη, ὁσημέραι μαθητευόμενα, ἐξ Ἰουδαίων τε καὶ μή, ἠξιοῦντο δὲ καὶ τοῦ χαρίσματος τοῦ θείου Πνεύματος διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν Ἀποστόλων (Πράξ. 2, 10 κ. ἑξ. 8, 4. 17). Καὶ λέγεται μὲν ἐν αὐταῖς ταῖς Πράξεσιν, ὅτι οἱ προσερχόμενοι ἐβαπτίζοντο ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ (2, 37. 10, 46 πρβλ· καὶ 22, 16), ἀλλ' ὑποτίθεται ὅτι σημειοῦται ἐνταῦθα τὸ ἐκ τῶν περιστάσεων ἐπιβαλλόμενον, οὐχὶ δὲ διότι ὁ ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίου προδηλωθεὶς **τριαδικὸς τύπος** τοῦ βαπτίσματος ἦτο τότε ἄγνωστος (πρβλ. Διδαχῆς τῶν Ἀποστόλων 7, 2-3). Συμβαίνει τι ὅμοιον καὶ σήμερον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Ψάλλεται κατὰ τὴν βάπτισιν τὸ γνωστὸν ἐκεῖνο «ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε (Γαλ. 3, 27. Ρωμ. 6, 3), καθ' ὃν χρόνον ὁ καθιερωμένος καὶ ἀκριβῶς τηρούμενος τύπος τοῦ βαπτίσματος εἶνε ὁ τριαδικός. Μανθάνομεν ἐκ τῆς αὐτῆς πηγῆς (3, 1 κ. ἑξ. 18, 18. 20, 16. 21, 20 κ. ἑξ.) ὅτι ἡ ἀρτισύστατος Ἐκκλησία τῆς Κ. Διαθήκης δὲν διέκοψεν ἀμέσως πᾶσαν σχέσιν μετὰ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Π. Διαθήκης. Καὶ οὕτως ὅμως ἀπετέλει ἰδίαν κοινότητα, σχηματιζομένην δι' ἰδίου κηρύγματος, ἐπὶ ἰδίᾳ πίστει καὶ ὁμολογίᾳ ἐρειδομένην, δι' ἰδίων τελετῶν, τῆς τοῦ βαπτίσματος καὶ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν Ἀποστόλων, ἐγκαινιζομένην τε καὶ τελειουμένην καὶ ἅμα ἐμφορουμένην πνεύματος ἀδελφοσύνης καὶ ἐν τῷ πνεύματι τούτῳ συνερχομένην πρὸς τέλεσιν ἄλλων τε προσευχῶν καὶ δεήσεων ἰδίων καὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Κυρίου διαταχθείσης κλάσεως καὶ κοινωνίας τοῦ ἄρτου (Πρ. 2, 42, 46). Ὡς ἰδία κοινότης εἶχε καὶ διοργάνω-

σίν τινα καὶ διοίκησίν τινα στοιχειώδη, ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τῶν Ἀποστόλων διατελοῦσαν, διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν αὐτῶν ἐγκαθιστῶσαν ἄλλους εἰς ἄλλας διακονίας ἀναγκαίας καὶ πειθαρχικῶς τιμωροῦσαν ἐγκύρως τε καὶ παραδειγματικῶς τὰ τυχὸν παραπτώματα τῶν ἰδίων μελῶν (αὐτ. 1, 15 κ. ἑξ. 2, 14 κ. ἑξ. 4, 32 κ. ἑξ. 5, 1 κ. ἑξ. 14, 23, 20, 28).

Παρὰ πάντα ὅμως ταῦτα, παρὰ τὸ στοιχειῶδες τῶν τῆς θείας λατρείας καὶ τῶν ἐν αὐτῇ τελουμένων χειροθεσιῶν καὶ ἱεροπραξιῶν, παρὰ τὰ ὀλίγα καὶ μόνον κεφαλαιώδη τῆς πίστεως καὶ ὁμολογίας ἄρθρα, τὰ ἐν τοῖς κατηχητικοῖς λόγοις τῶν κηρύκων τοῦ νέου Εὐαγγελίου πρὸς ἀποδοχὴν προβαλλόμενα, παρ' αὐτὴν ἔτι τὴν ἐξακολουθοῦσαν συνάφειαν καὶ κοινωνίαν μετὰ τῆς παλαιᾶς αὐτῶν κοινότητος καὶ λατρείας, ὑφίστατο ἤδη ἡ Ἐκκλησία τῆς νέας χάριτος, καὶ οὐ μόνον ἐθεωρεῖτο ὡς ἔχουσα ἰδίαν βάσιν καὶ ὑπόστασιν, ἀλλὰ καὶ ἐπιστεύετο ὡς κάτοχος καὶ πάροχος παντὸς ὅ,τι ἦτο ἀναγκαῖον πρὸς τὴν παρὰ τῷ Θεῷ δικαίωσιν καὶ σωτηρίαν τῶν συμμορφουμένων πρὸς τὰς ὀλίγας καὶ κεφαλαιώδεις αὐτῆς ἀπαιτήσεις.

Εἶναι τὰ μάλιστα ἀξιοσημείωτον καὶ τοῦτο, ὅτι ἐν τῇ λεγομένῃ Ἀποστολικῇ Συνόδῳ τῆς Ἱερουσαλὴμ ὁμοθύμως, ὡς κατὰ προϋπόδειξιν αὐτοῦ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος (ἔδοξε τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι καὶ ἡμῖν), ἀπεκρούσθη ἡ ἀξίωσίς τινων ἐξ Ἰουδαίων Χριστιανῶν, ὅπως ***ὡς ἀπαραίτητος πρὸς σωτηρίαν*** ἐπιβληθῇ τοῖς ἐξ Ἐθνῶν εἰς τὸν Χριστὸν προσερχομένοις ἡ τήρησις τῆς τε ***περιτομῆς*** καὶ τῶν ἄλλων διατάξεων τοῦ παλαιοῦ νόμου (αὐτ. 15, 5 34). Σημειωτέον καὶ τοῦτο, ὅτι ὁ ἀπὸ τῆς πρώτης Ἐκκλησίας γνωστὸς καὶ διὰ τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Παύλου ἀγὼν κατὰ τῶν συνηγόρων τῆς ***περιτομῆς*** δὲν ἦτο ἀγὼν κατὰ τῆς ***περιτομῆς αὐτῆς***, οὔσης πράξεως ***καθ' ἑαυτὴν ἀδιαφόρου*** (1 Κορ. 7, 18-19. Γαλ. 5, 6. Πράξ. 1-3), ἀλλὰ κατὰ τῆς δόξης καὶ τῆς ἀξιώσεως τῶν ἰουδαϊζόντων ἐκείνων, ὅτι πρὸς τὴν παρὰ τῷ Θεῷ δικαίωσιν καὶ σωτηρίαν δὲν ἤρκει οὔτε ἡ πίστις ἡ πρὸς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τὴν ἐν αὐτῷ καὶ ἐπὶ τῷ σταυρικῷ αὐτοῦ θανάτῳ παρεχομένην ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ, οὔτε ὁ ἐν ἀγάπῃ καὶ εὐσεβείᾳ βίος τῶν πιστευόντων, ἀλλ' ὅτι προσαπαιτεῖται ὡς ***ὅρος ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ*** καὶ ἡ τήρησις τῆς περιτομῆς μετὰ καὶ τῶν ἄλλων διατάξεων τοῦ παλαιοῦ νόμου.

Ἡ πίστις δηλ. καὶ ἡ ἀφοσίωσις εἰς τὸν Κύριον Ἰησοῦν ὡς τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, ὡς τὸν ἔκπαλαι ἐπηγγελμένον καὶ ἤδη ἐν σαρκὶ ἐπιφανέντα καὶ ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου σωτηρίας παραδόντα, ἡ πίστις αὕτη ἡ ὑπό τε τοῦ Κυρίου αὐτοῦ ὡς πέτρα καὶ θεμέλιον τῆς ἑαυτοῦ Ἐκκλησίας ἀνακηρυχθεῖσα καὶ ἐν τοῖς πρώτοις κατηχητικοῖς λόγοις τῶν Ἀποστόλων αὐτοῦ διὰ τοῦ στόματος τοῦ Πέτρου ὡς βάσις διακριτικὴ καὶ ὅρος ἀπαραίτητος προβληθεῖσα πρὸς παραδοχὴν καὶ εἴσοδον εἰς τὴν

Ἐκκλησίαν τῆς Καινῆς Διαθήκης, ἡ αὐτὴ πίστις ἀποτελεῖ καὶ κατὰ τὸν Παῦλον τὴν βάσιν καὶ τὸ θεμέλιον τοῦ γνησίου εὐαγγελικοῦ κηρύγματος (1 Κορ. 1, 21 24, 2, 3, 10-11), ὡς τοιαύτη δὲ πρόκειται καὶ ὡς μέτρον ἢ κριτήριον τῆς ἀξίας ἢ ἀπαξίας παντὸς κηρύγματος καὶ πάσης διδασκαλίας χριστιανικῆς.

Δίδαγμα οὐδὲν ἔχον τὸ χρήσιμον πρὸς τὸν εἰρημένον σκοπὸν τῆς τῶν πιστευσάντων περαιτέρω ἐποικοδομήσεως καὶ ἐπὶ πλεῖον ἐπιδόσεως ἐν τῇ πίστει τε καὶ τῇ κατὰ Χριστὸν θεαρέστῳ βιοτῇ, εἶνε ὥς τις ***χόρτος*** ἢ ***ξύλον*** ἢ ***καλάμη***. Ὕλη δηλ. εὐτελὴς καὶ ἀνίσχυρος νὰ ἀντιστῇ εἰς τὸ πῦρ τῆς δοκιμασίας ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ὡς τοιαύτη δέ, ὡς ἁπλῆ ματαιοπονία, οὐδένα ἔχει νὰ προσπορίσῃ πρὸς τὸν ματαιοπονήσαντα μισθὸν ἴδιον ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς τοῦ Θεοῦ μισθαποδοσίας· ἐν ᾧ ἐν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τῆς ἀδεκάστου κρίσεως καὶ ἀπροσωπολήπτου μισθαποδοσίας θὰ λάβῃ τὸν ἴδιον μισθὸν κατὰ τὸν ἴδιον αὐτοῦ κόπον ἐκεῖνος, ὅστις, ἐργαζόμενος πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν τῆς περαιτέρω ἐποικοδομήσεως καὶ τῆς ἐπὶ πλεῖον ἐπιδόσεως ἔν τε τῇ πίστει καὶ τῇ κατὰ ἀγάπην καὶ δικαιότητα θεοφιλεῖ πολιτείᾳ, θὰ χρησιμοποιήσῃ ὕλην διδασκαλίας πολύτιμον καὶ πρὸς τὸ πῦρ τῆς δοκιμασίας ἀντοχὴν ἔχουσαν, ὥς τινα χρυσὸν ἢ ἄργυρον ἢ λίθους τιμίους. Ὁ μισθὸς οὗτος, ὁ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως ἀναμένων ἕκαστον ἐργάτην ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς Ἐκκλησίας, ἀναλόγως τοῦ κόπου καὶ τῆς τελεσφορίας αὐτοῦ εἶνε διάφορος καὶ ἀνεξάρτητος τῆς ***κοινῆς σωτηρίας,*** τῆς ἀποκειμένης εἰς πάντα πιστεύοντα καὶ ἐν ἔργοις ἀγάπης καὶ δικαιοπραγίας τὸν βίον διαγαγόντα. Τῆς σωτηρίας ταύτης δὲν στερεῖται οὐδὲ ἐκεῖνος ὁ ἐργάτης, ὅστις θὰ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ ὡς ματαιοπονήσας ἐν τῇ περαιτέρω ἐποικοδομήσει. «Εἴ τινος τὸ ἔργον μενεῖ ὃ ἐπῳκοδόμησε μισθὸν λήψεται. εἴ τινος τὸ ἔργον καήσεται, ζημιωθήσεται (δηλ. ***τὸν μισθὸν), αὐτὸς δὲ σωθήσεται,*** οὕτως δὲ ὡς διὰ πυρός» (1 Κορ. 3, 12-15). Τοὐναντίον δὲ οὐ μόνον ἰδίου μισθοῦ, ἀλλὰ καὶ αὐτῆς τῆς κοινῆς σωτηρίας στερηθήσεται καὶ τῆς αἰωνίου καταδίκης εὑρεθήσεται ἄξιος ὁ ἐργάτης ἐκεῖνος, ὅστις διὰ διδαγμάτων ἀσυμβιβάστων πρὸς τὴν θεμελιώδη ἐκείνην βάσιν ἀμέσως ἢ ἐμμέσως θὰ διαμοχλεύσῃ αὐτήν, καὶ διασαλεύων τὴν πίστιν τῶν εὐπαραγώγων καὶ εὐαπατήτων θὰ συνεργήσῃ εἰς τὴν ἀπώλειαν αὐτῶν. «Εἴ τις τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ φθείρει, φθερεῖ τοῦτον ὁ Θεός· ὁ γὰρ ναὸς τοῦ Θεοῦ ἅγιός ἐστιν, οἵτινές ἐστε ὑμεῖς» (αὐτόθι 3, 16-17).

Ὅτι ὁ Χριστὸς καὶ ἡ εἰς αὐτὸν πίστις καὶ ἀφοσίωσις ἀποτελεῖ τὴν βάσιν καὶ τὸ θεμέλιον τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὸν πρῶτον καὶ ἀπαραίτητον ὅρον τῆς ἐν αὐτῇ σωτηρίας, τοῦτο καὶ ἄλλοθι διδάσκει ὁ αὐτὸς Ἀπόστολος, διδάσκουσι δὲ καὶ ὁ Πέτρος καὶ ὁ Ἰωάννης ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς

αὐτῶν (πρβλ. 1 Πέτ. 1, 3-10. 1 Ἰωάν. 1, 4, 2, 1, 18, 26. 4, 3-4, 5, 13-20. 2 Ἰωάν. στίχ. 7-11). Ἀλλ' ἔχει τὸ ἀναλυθὲν χωρίον τοῦ Ἀποστόλου Παύλου τοῦτο τὸ ἐξαίρετον, ὅτι δείκνυσι ***τὰ ὅρια τοῦ συγγνωστοῦ καὶ τοῦ ἀσυγγνώστου ἐν ταῖς πλάναις,*** ταῖς ἐνδεχομέναις νὰ προέλθωσιν κατὰ τὴν ἐπὶ πλεῖον ἀνάπτυξιν τοῦ θεμελιώδους ἐκείνου δόγματος περὶ τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς ἐν αὐτῷ σωτηρίας.

Ἐπειδὴ καὶ ἐν ἄλλαις ἐπιστολαῖς τοῦ αὐτοῦ Ἀποστόλου, ἀρχαιοτέραις τε καὶ νεωτέραις, πρὸς τῷ εἰρημένῳ θεμελιώδει δόγματι ἀναφέρονται καὶ μαρτυροῦνται ὡς ὑφιστάμενα ἐν ταῖς ὑπ' αὐτοῦ ἱδρυθείσαις ἐξ Ἐθνῶν κοινότησι καὶ τὰ λοιπὰ οὐσιώδη στοιχεῖα, τὰ ἰδιάζοντα τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Καινῆς Διαθήκης, τό τε ***θεῖον βάπτισμα*** καὶ τὸ ***δεῖπνον τοῦ Κυρίου*** καὶ ἡ ***σπουδὴ πρὸς θεάρεστον βίον,*** καὶ δὴ καὶ διοργάνωσίς τις κοινοτικὴ καὶ διεύθυνσις καὶ διαχείρισις τῶν τῆς Ἐκκλησίας ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἢ ἔμμεσον ἡγεσίαν τοῦ Ἀποστόλου αὐτοῦ ἢ τῇ συναντιλήψει τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἢ κατ' ἐπιτροπὴν αὐτοῦ χειροθετουμένων καὶ ἐγκαθισταμένων ὀργάνων τῆς οἰκονομίας τῶν μυστηρίων τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς διοικήσεως τῆς ἐκκλησιαστικῆς, ἄλλων τε καὶ τῶν ***πρεσβυτέρων*** καὶ τῶν ***διακόνων,*** διὰ τοῦτο δύναται ἐκ τῆς πράξεως αὐτῆς ἤδη τῆς πρώτης Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας νὰ ἐξαχθῇ καὶ νὰ διατυπωθῇ ὡς γενικὸν ἀξίωμα τοῦτο, ὅτι *ὑπάρχει τε καὶ διαμένει ἀληθὴς Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ πανταχοῦ καὶ πάντοτε, ὅπου καὶ ἐφ' ὅσον ὑπάρχουσι καὶ διαμένουσιν, ἔστω καὶ μόνα, ἔστω καὶ ὑπὸ μορφὴν στοιχειώδη καὶ ἀνανάπτυκτον, τὰ προδηλωθέντα ἀπαραίτητα προσόντα καὶ διακριτικὰ γνωρίσματα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κ. Διαθήκης, τῆς Ἐκκλησίας τῆς μιᾶς, καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς, τῆς Ἐκκλησίας ἐκείνης, ἧς ἔξωθεν οὐδεμία σωτηρία,* κατὰ τὸ ἀρχαῖον λόγιον extra ecclesiam nulla salus.

Νομίζω ὅτι δύνανται ἐκ τῆς θέσεως ταύτης νὰ ἐξαχθῶσιν ἀβιάστως τὰ δύο ταῦτα: 1) ὅτι ὅπου ἐλλείπουσι τὰ εἰρημένα οὐσιώδη γνωρίσματα τῆς Ἐκκλησίας ἢ ὑπάρχουσι μέν, ἀλλ' ὑφίστανται οὐσιώδεις ἀλλοιώσεις, τὴν φύσιν καὶ τὸν χαρακτῆρα αὐτῶν διαστρεφούσας, ἐκεῖ οὐδέν, μὴ ὂν ἀντίρροπον πρὸς τὸ ἐλλεῖπον ἢ διαστραφέν, δύναται νὰ ἀναπληρώσῃ οὔτε τὴν ἔλλειψιν οὔτε τὴν διαστροφὴν αὐτῶν, οἱανδήποτε προέλευσιν καὶ ἐπιβολὴν καὶ ἂν ἔχωσιν αὗται (πρβλ. Γαλ. 1, 6-9). Αἱ τοιαῦται κοινότητες δὲν δύνανται νὰ ἀντιποιῶνται τοῦ χαρακτῆρος τῆς ***μιᾶς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας***· 2) ὅτι ἡ τυχὸν προσέλευσις καὶ παρουσία καὶ ἄλλων τινῶν ἢ δογμάτων καὶ διδαγμάτων, ἢ θεσμῶν καὶ διατάξεων ἢ τελετῶν καὶ ἱερουργιῶν, καὶ περιττὰ ἐὰν ὑποτεθῶσι τὰ προστεθέντα, δὲν ματαιοῖ τὴν δύναμιν καὶ ἐνέργειαν τῶν οὐσιωδῶν ἐκείνων, ἐφ' ὅσον βεβαίως ἢ πρόκειται περὶ ***ὁμαλῆς*** ἀναπτύξεως ἢ διαπτύξεως τῶν ἐν τοῖς

ὀλίγοις ἐκείνοις καὶ θεμελιώδεσιν ὡς ἐν ***σπέρματι καὶ πυρῆνι*** ἐνυπαρχόντων, ἢ τὰ ἐν προσθήκης μέρει προσγενόμενα καὶ πλεονάζοντα δὲν εἶνε ριζικῶς ἀντίθετα πρὸς τὰ θεμελιώδη ἐκεῖνα, οὐδὲ διαστρέφουσιν αὐτὰ οὐσιωδῶς.

Κατὰ ταύτην τὴν ἔννοιαν καὶ ὑπὸ τοιούτους ὅρους τὸ ζητούμενον θὰ εἶνε οὐχὶ ποιά τις τῶν ἀνὰ τὴν οἰκουμένην θετικῶς ὑπαρχουσῶν καὶ μᾶλλον ἢ ἧττον πρὸς ἀλλήλας διϊσταμένων μεγάλων ἢ μικρῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν εἶνε ἡ ***μόνη*** σῴζουσα Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ μᾶλλον τοῦτο, τίνες ἐξ ὅλων αὐτῶν δύνανται νὰ εἶνε τελείως ἐστερημέναι τῶν τῇ σῳζούσῃ Ἐκκλησίᾳ ἰδιαζόντων στοιχείων, ἔστω καὶ ἐν τῇ ἁπλουστάτῃ αὐτῶν μορφῇ. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει *τῶν τοιούτων κοινοτήτων ἡ ἕνωσις θὰ ἀπαιτήσῃ, ὡς εἰκός, τὴν παρὰ τῶν ἄλλων πρόσληψιν τῶν ἐλλειπόντων αὐταῖς οὐσιωδῶν*. Ὅσον δ᾽ ἀφορᾷ εἰς τὰς ἄλλας, *ἡ ἕνωσις αὐτῶν θὰ εἶνε ἁπλῆ ἀναγνώρισις ἀλλήλων ὡς ἀδελφῶν καὶ ἐπικοινωνία μετ᾽ ἀλλήλων ὡς ἀδελφῶν, παρ᾽ ἃς ἔχουσιν ἄλλας διαφοράς*. Αἱ διαφοραὶ αὗται, ἐὰν μὲν ἀφορῶσιν εἰς τὴν διοίκησιν καὶ τὴν θείαν λατρείαν, δύνανται νὰ παραμένωσιν ὡς εἶχον καὶ πρὶν κατὰ τὰ τοπικὰ ἤθη καὶ ἔθιμα καὶ τὰς ἰδίας παραδόσεις ἢ πράξεις ἑκάστης Ἐκκλησίας· ἐὰν δὲ ἀναφέρωνται εἰς δόγματα καὶ διδάγματα, πρέπει νὰ ἀφεθῶσιν εἰς *τοὺς θεολόγους* πρὸς συζήτησιν καὶ συνεννόησιν, *βεβαίως ἐπὶ βάσεών τινων ἐκ τῶν προτέρων ὁριζομένων*, καὶ δὴ πρῶτον *τῶν ἀρχαίων συμβόλων καὶ τῶν ἐν ταῖς Οἰκουμενικαῖς Συνόδοις τῆς ἔτι ἀδιαιρέτου Ἐκκλησίας διατυπωθέντων δογματικῶν ὅρων*, ἔπειτα δὲ καὶ *τῶν γνωμῶν καὶ ἀντιλήψεων τῶν ἀρχαίων Πατέρων καὶ διδασκάλων τῆς Ἐκκλησίας*. Ἐπειδὴ ὅμως τὰ τοιαῦτα θὰ εἶνε μόνον ***θεολογούμενα,*** διὰ τοῦτο, ὅπως ἐκ τῶν προτέρων δὲν θὰ παρακωλύσωσι τὴν ἕνωσιν, οὕτω καὶ ἐκ τῶν ὑστέρων δὲν θὰ ἐπηρεάζωσιν αὐτήν, ἐν περιπτώσει μὴ συνεννοήσεως τῶν θεολόγων, θὰ πρυτανεύσῃ δηλ. ἐν τοῖς τοιούτοις ἡ ἐλευθερία, ἡ libertas in dubiis καὶ θὰ προηγηθῇ μὲν ἡ ὑπὸ τῆς ***ἀγάπης,*** τῆς caritas in omnibus ὑπαγορευομένη καὶ διευκολυνομένη ἀδελφικὴ συνεννόησις καὶ ἐπικοινωνία πρὸ πάσης δογματικῆς συνεννοήσεως καὶ συμφωνίας, θὰ μένῃ δὲ ἀνεξάρτητος καὶ ἀνεπηρέαστος ἀπὸ πάσης περὶ τὰς δογματικὰς λεπτομερείας διαφορᾶς καὶ διαφωνίας, ἐφ᾽ ὅσον, ἐννοεῖται, θὰ ὑπάρχῃ ἡ unitas in necessariis, ἐφ᾽ ὅσον θὰ ὑπάρχῃ *ὁμοφωνία καὶ ὁμοφροσύνη περὶ τὰ προδηλωθέντα ἀπαραίτητα προσόντα καὶ διακριτικὰ γνωρίσματα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Καινῆς Διαθήκης*. Εἰς τὴν παραγνώρισιν, ἄρνησιν καὶ διαστροφὴν τούτων ἐφαρμοστέα τὰ ἀποστολικὰ λόγια· «αἱρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νουθεσίαν, παραιτοῦ, εἰδὼς ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος καὶ ἁμαρτάνει ὢν αὐτοκατάκριτος Τίτ. (3, 10-11). Εἰς δὲ τὰ ἄλλα ὑπὲρ πᾶν

ἄλλο προσεκτέον εἰς τὰ ἕτερα ταῦτα. «Ἐπεφάνη ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἡ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώποις, παιδεύουσα ἡμᾶς ἵνα ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας σωφρόνως καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς ζήσωμεν ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃς ἑαυτὸν ἔδωκεν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα λυτρώσηται ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνομίας καὶ καθαρίσῃ ἑαυτῷ λαὸν περιούσιον, ζηλωτὴν καλῶν ἔργων» (αὐτόθι 2, 11-14).

Τίνα τὰ καλὰ ταῦτα ἔργα, τὰ ἰδεώδη καὶ ἠθικά, αἱ ἀρεταὶ αἱ ἐπίζηλοι καὶ θεοφιλεῖς, αἵτινες πρέπει νὰ περικοσμῶσι τὸν λαὸν τοῦ Κυρίου τὸν περιούσιον, τούτων ἡ γνῶσις εἶναι εὐχερὴς καὶ πρόχειρος. Προδιαγράφονται ἐν ταῖς θείαις Γραφαῖς καὶ μάλιστα ἐν τοῖς βιβλίοις τῆς Κ. Διαθήκης, τοῖς τε ἱστορικοῖς καὶ τοῖς διδακτικοῖς, ὡς ἐν περιλήψει δὲ ἐμπεριεχόμεναι ἐν τῇ διδαχῇ τοῦ Κυρίου τῇ ἐπὶ τοῦ Ὄρους καὶ ἐν τοῖς παραινετικοῖς μέρεσι τῶν ἐπιστολῶν τῶν θείων Ἀποστόλων, ἀποτελοῦσι τὴν πλείστην ὑπόθεσιν τῶν πραγματειῶν τῶν ἠθικολόγων καὶ τῶν λόγων καὶ ὁμιλιῶν τῶν ἱεροκηρύκων, περὶ δὲ τὴν ἐξήγησιν αὐτῶν καὶ ἐκδοχὴν οὐδὲν ἢ ἐπ' ἐλάχιστον διαφέρουσιν ἀπ' ἀλλήλων αἱ Ἐκκλησίαι τοῦ Χριστοῦ καὶ οἱ θεολόγοι καὶ ἠθικολόγοι αὐτῶν. Ὅ,τι ὑπάρχει δυσχερὲς περὶ αὐτά, εἶνε ἡ ἐκτέλεσις αὐτῶν καὶ ἐφαρμογὴ ἐν τῷ βίῳ, τῷ τε ἰδιωτικῷ καὶ τῷ κοινωνικῷ, καὶ ἡ δυσχέρεια αὕτη αἰτίαν ἔχει πρακτικὴν μᾶλλον ἢ θεωρητικήν, τὴν μέριμναν τοῦ αἰῶνος τούτου καὶ τὴν ἀπάτην τοῦ πλούτου (Ματθ. 13, 22), ἤ, κατ' ἄλλην ῥῆσιν γραφικήν, «τὴν ἐπιθυμίαν τῆς σαρκός, καὶ τὴν ἐπιθυμίαν τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τὴν ἀλαζονείαν τοῦ βίου» (1 Ἰωάν. 2, 16).

Τὸν ἐχθρὸν τοῦτον τοῦ κατὰ Χριστὸν βίου καὶ ἅμα πρωταίτιον τῶν κατατρυχουσῶν τὰς κοινωνίας ταλαιπωριῶν καὶ κακοπραγιῶν βεβαίως θὰ καταπαλαίωσιν αἱ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαι viribus unitis μᾶλλον ἢ ὡς ἔχουσι νῦν, διεσπαρμέναι καὶ διϊστάμεναι ἀλλήλαις, διϊστάμεναι δὲ διὰ ζητήματα καὶ λεπτομερείας ζητημάτων οὐδὲ δευτερευούσης καὶ τριτευούσης σπουδαιότητος οὔτε εἰς τὴν ῥίζαν, τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ, οὔτε εἰς τὴν καρποφορίαν αὐτῆς, εἰς τὸν βίον τῆς κατὰ Χριστὸν ἀγάπης, σωφροσύνης καὶ δικαιοπραγίας. Τί τὸ ὄφελος, ὅταν φύηται μὲν ἐκ τῆς ῥίζης καὶ τρέφηται, εἰ τύχοι, ὑψίλοφον καὶ καλλίκομον δένδρον, ὑστερῇ ὅμως ἡ καρποφορία;

(Ἀκολουθεῖ)

ΟΙ ΜΑΡΙΑΒΙΤΑΙ ΠΑΛΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΟΙ[1]

Τῇ 26ῃ λήξαντος μηνὸς ἀφίκοντο ἐνταῦθα διὰ Βελιγραδίου καὶ Σόφιας ὁ σεβ. ἀρχ/πος τῆς ἐν Πολωνίᾳ Μαριαβιτικῆς Παλαιοκαθολικῆς 'Εκκλησίας κ. Μιχαὴλ Κοβάλσκη ἐν συνοδείᾳ τριῶν ἐπισκόπων, τριῶν ἱερέων καὶ πέντε μοναχῶν γυναικῶν, γενόμενος δεκτὸς ἐν τῷ σιδηροδρομικῷ σταθμῷ ὑπὸ τοῦ Μ. 'Αρχιδιακόνου κ. Αἰμιλιανοῦ καὶ τοῦ διερμηνέως τῶν Πατριαρχείων κ. Σ. Κωνσταντινίδου. Τὴν ἐπιοῦσαν ἐπεσκέφθησαν τὴν Α. Θ. Π. γενόμενοι τιμητικῶς δεκτοί, πρὸς Ἣν καὶ ἐπέδωκαν συστατήρια γράμματα ἀπὸ μέρους τοῦ σεβ. Μητροπολίτου Βαρσοβίας κ. Διονυσίου, μ ειναν δὲ παρ' Αὐτῇ ἐφ' ἱκανὸν καὶ ἀνεκοίνωσαν τὸν σκοπὸν τοῦ ταξειδίου καὶ τὰ κατὰ τὴν 'Εκκλησίαν αὐτῶν, περὶ ὧν ὁ λόγος ἐν τῇ πρὸς ἡν Α. Θ. Π. ἐπιδοθείσῃ καὶ κατωτέρω δημοσιευομένῃ ἐκθέσει. Μετ' ὀλιοήμερον δ' ἐνταῦθα διαμονήν, καθ' ἣν ἐξενίσθησαν ὑπὸ τοῦ Οἰκουμ. Πατριαρχείου, ἀπῆλθον χθὲς μεταβαίνοντες εἰς Ἱεροσόλυμα, 'Αλεξάνδρειαν καὶ 'Αθήνας, ἐπὶ σκοπῷ ἀδελφικῆς ἐπικοινωνίας μετὰ τῶν ἐκεῖ 'Εκκλησιῶν. Κατὰ τὴν ἀναχώρησιν προὐπέμφθησαν μετὰ τῶν αὐτῶν καὶ κατὰ τὴν ἄφιξιν τιμῶν.

*
* *

'Εν Κωνσταντινουπόλει, τῇ 27ῃ 'Οκτωβρίου 1926.

Τῇ Α. Θ. Παναγιότητι, τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ,

Βαθέως πιστεύοντες εἰς τοὺς λόγους τοὺς κληροδοτηθέντας ἡμῖν ὑπὸ τοῦ θείου Σωτῆρος «καὶ γενήσεται μία ποίμνη εἷς ποιμήν» ('Ιωάν. 10, 16), ὁμοίως δὲ ἀκραδάντως ἐλπίζοντες εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς προσευχῆς τοῦ Χριστοῦ «ἵνα πάντες ἓν ὦσι» ('Ιω. 17, 21), οἱ ἐπίσκοποι τῆς Παλαιοκαθολικῆς 'Εκκλησίας τῶν Μαριαβιτῶν ἐν Πολωνίᾳ, ἤτοι ὁ 'Αρχιεπίσκοπος Μιχαὴλ Κοβάλσκη, οἱ 'Επίσκοποι 'Ιάκωβος Προυχνέβσκη, 'Ανδρέας Γολεμβιόβσκη καὶ Φραγκῖσκος Ροζτβορόβσκη, καὶ οἱ ὑποψήφιοι 'Επίσκοποι Φίλιππος Φέλδμαν καὶ Βαρθολομαῖος Πρεζσέτσκη, ἐλθόντες εἰς τὴν ἕδραν τοῦ ὀρθοδόξου Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, παρακαλοῦσι τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα, ὅπως δέξηται ἡμᾶς εἰς ἐκκλησιαστικὴν κοινωνίαν μετὰ τῆς 'Ορθοδόξου 'Εκκλησίας, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀρχῶν

[1]) 'Εκ τοῦ **Maria Vita.** 'Ωνομάσθησαν οὕτω ὡς ζῶντες καὶ πολιτευόμενοι κατὰ τὸ παράδειγμα τῆς Θεοτόκου Μαρίας. Ἡ Μαριαβιτικὴ 'Εκκλησία περιλαμβάνει περὶ τὰς 100 χιλ. πιστῶν.

ἐκείνων, ἐφ᾽ ὧν ἡδράζετο ἡ κοινωνία τῶν ἀρχαίων Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν μέχρι τοῦ χωρισμοῦ αὐτῶν.

Ἡ Μαριαβιτικὴ Ἐκκλησία ὁμολογεῖ πάντα τὰ δόγματα τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, ἐκτὸς τοῦ πρωτείου τοῦ Πάπα καὶ τοῦ ἀλαθήτου αὐτοῦ, θεωροῦσα ἐκεῖνο μὲν ὡς πλάνην, τοῦτο δὲ ὡς βλασφημίαν.

Ἡ Μ. Ἐ. ἀπορρίπτει τὴν περὶ τῶν ἰνδουλγκεντσιῶν διδασκαλίαν, πιστεύουσα ὅτι ὁ ἴδιος ὁ Χριστὸς δύναται νὰ διαθέτῃ τὰς ἑαυτοῦ καὶ τὰς τῶν ἁγίων αὐτοῦ μαρτύρων ἀξιομισθίας.

Ἡ Μ. Ἐ. ἀναγνωρίζει ὡς πηγὴν τῆς πίστεως τὴν Ἁγίαν Γραφήν, τὰ συγγράμματα τῶν Ἁγίων Πατέρων καὶ τὰς ἑπτὰ πρώτας Οἰκουμενικὰς Συνόδους.

Ἡ Μ. Ἐ. ἀναγνωρίζει ὡς ὑποχρεωτικὴν τὴν ἑρμηνείαν τῆς Ἁγίας Γραφῆς μόνον συμφώνως πρὸς τὴν ἑρμηνείαν τῶν Ἁγίων Πατέρων.

Ἡ Μ. Ἐ. ἐν ταῖς καθημεριναῖς προσευχαῖς μεταχειρίζεται τὸ Ἀποστολικὸν σύμβολον πίστεως, ἐν τῇ λειτουργίᾳ δὲ τὸ σύμβολον Νικαίας—Κωνσταντινουπόλεως, περιλαμβανομένων τῶν λέξεων «καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ» (Filioque), μὴ ἀναγνωρίζουσα τὴν παρεμβολὴν ταύτην ὡς δόγμα πίστεως, ἀλλὰ μόνον ὡς θεολογικὴν γνώμην. Ἀφίνει δὲ τὰς λέξεις ταύτας ἐν τῇ ἀναγνώσει τοῦ συμβόλου, ἵνα μὴ ταράττῃ τὰς συνειδήσεις τῶν πιστῶν.

Ἡ Μ. Ἐ. ἀναγνωρίζει τὰ ἑπτὰ Ἅγια Μυστήρια, τὸ Βάπτισμα, τὸ Χρίσμα, τὸ Μυστήριον τοῦ Σώματος καὶ αἵματος τοῦ Κυρίου, τὴν Μετάνοιαν, τὴν Ἱερωσύνην, τὸν Γάμον καὶ τὸ Εὐχέλαιον.

1) Ὅσον ἀφορᾷ τὸ χρίσμα, ὁ ἱερεὺς χρίει τὸ βρέφος ἀμέσως μετὰ τὸ βάπτισμα,

2) Ἡ θεία λειτουργία τελεῖται παρὰ τοῖς Μαριαβίταις δι᾽ ἀζύμων καὶ ἡ Ἁγία Μετάληψις δίδεται τοῖς λαϊκοῖς ὑπ᾽ ἀμφότερα τὰ εἴδη,

3) Ἡ Μ. Ἐ. ἀναγνωρίζει τὴν θείαν λειτουργίαν ὡς ἀναίμακτον θυσίαν τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ ζώντων καὶ τεθνεώτων, ἐν ᾗ, ἐνεργείᾳ τοῦ Ἁγ. Πνεύματος, ἐπικαλουμένου ὑπὸ τοῦ ἱερέως ἐπὶ τὰ ἅγια δῶρα, πραγματικῶς (vere, realiter et substantialiter) ὁ ἄρτος καὶ ὁ οἶνος μετουσιοῦνται εἰς σῶμα καὶ αἷμα τοῦ Κυρίου,

4) Ἡ Μ. Ἐ. ἀναγνωρίζει τρεῖς βαθμοὺς τῆς ἱερωσύνης, τοῦ διακόνου, τοῦ πρεσβυτέρου καὶ τοῦ ἐπισκόπου. Τὴν ἀποστολικὴν διαδοχὴν ἔλαβεν ὅτε ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῶν Μαριαβιτῶν Μιχαὴλ Κοβάλσκη τῇ 5 Ὀκτωβρίου 1909 ἐχειροτονήθη εἰς τὸν βαθμὸν ἐπισκόπου ἐν Οὐτρέχτῃ τῆς Ὁλλανδίας ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου κ. Γεράρδ Γούλ, τῇ συμμετοχῇ τεσσάρων Παλαιοκαθολικῶν Ἐπισκόπων,

5) Ἡ Μ. Ἐ. ὑποχρεοῖ τὸν κλῆρον καὶ τοὺς λαϊκοὺς εἰς προφορικὴν ἐξομολόγησιν ἐνώπιον τοῦ ἱερέως,

6) Ἡ Μ. Ἐ. συμφώνως πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῆς Οἰκουμενικῆς Ἐκκλησίας, ἀναγνωρίζει ὅτι τὸ Εὐχέλαιον οὐ μόνον ἐξαλείφει τὰς ἁμαρτίας, ἀλλὰ βοηθεῖ καὶ τὸ σῶμα,

7) Ἡ Μ. Ἐ. ἐν τῇ λειτουργίᾳ καὶ κατὰ τὴν τέλεσιν πάντων τῶν μυστηρίων καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀκολουθιῶν μεταχειρίζεται τὴν γλῶσσαν τοῦ λαοῦ (τὴν Πολωνικὴν διὰ τοὺς Πολωνοὺς καὶ τὴν Λιθουανικὴν διὰ τοὺς Λιθουανούς). Πάντα τὰ ἐκκλησιαστικὰ βιβλία, τὸ Λειτουργικόν, τὸ Ἀρχιερατικὸν καὶ τὸ Ἱερατικὸν ἐν τῇ Μαριαβιτικῇ Ἐκκλησίᾳ μετεφράσθησαν ἐκ τοῦ Λατινικοῦ (Missale Romanum, Pontificale Romanum καὶ Rituale Romanum) ἄνευ παραλλαγῶν εἰς τὴν Πολωνικὴν γλῶσσαν.

Ἡ Μ. Ἐ. ἀναφορικῶς πρὸς τὴν μέλλουσαν ζωὴν τῶν ἀποθανόντων καὶ τὴν κατάστασιν τῶν ψυχῶν αὐτῶν μετὰ θάνατον, ἔχεται τῆς διδασκαλίας τῆς Οἰκουμενικῆς Ἐκκλησίας.

Ὁ Μαριαβιτικὸς Κλῆρος ἀπορρίπτει τὴν ἀγαμίαν τοῦ κλήρου καὶ καθ᾽ ὑπόδειξιν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου του συνάπτει γάμους μὲ μοναχάς, καθόσον κύριος σκοπὸς τοῦ γάμου τούτου εἶναι ἡ παραθάρρυνσις τῶν συζύγων ἐν τῇ πνευματικῇ καὶ μοναχικῇ ζωῇ καὶ ἡ βοήθεια ἐκ μέρους τῆς μοναχῆς συζύγου πρὸς τὸν σύζυγον ἱερέα ἐν τοῖς κόποις αὐτοῦ ἐν τοῖς φιλανθρωπικοῖς καὶ ἐκπαιδευτικοῖς ἱδρύμασι τῆς ἐνορίας. Τὰ ἐκ τῶν γάμων τούτων τέκνα ἀνατρέφονται ἐν ἀσύλοις ὑπὸ τὴν χειραγωγίαν τῶν Μαριαβιτίδων μοναχῶν.

Τὴν Μαριαβιτικὴν Ἐκκλησίαν ἀποτελοῦσι:

1) Ὁ κλῆρος, ὅστις τηρεῖ τὸν πρῶτον κανονισμὸν τοῦ Ἁγίου Φραγκίσκου τοῦ Ἀσσίζης, προσηρμοσμένον πρὸς τὴν ἐνοριακὴν ποιμαντικὴν δρᾶσιν, καὶ δίδει τέσσαρας ὑποσχέσεις, ὑπακοῆς, πτωχείας, ἠθικῆς ἁγνότητος, καὶ διαδόσεως τῆς λατρείας τοῦ Μυστηρίου τῆς Ὑπεραγίας Εὐχαριστίας. Ἐπὶ κεφαλῆς τῆς Ἐκκλησίας ἵσταται ὁ ἀρχιεπίσκοπος ἐκλεγόμενος ὑπὸ τοῦ κλήρου. Εἰς αὐτὸν ὀφείλουσιν ὑπακοήν, συμφώνως πρὸς τὸν μοναχικὸν κανονισμὸν οἱ λοιποὶ ἐπίσκοποι, οἱ ἱερεῖς καὶ ἡ ἀποτελοῦσα τὰς μοναχὰς Ἀδελφότης.

2) Ἡ Μοναχικὴ Ἀδελφότης τῶν γυναικῶν ἀδελφῶν, ὧν ἐπὶ κεφαλῆς ἵσταται ἡ Ἡγουμένη, ὀφείλουσα ὑπακοὴν εἰς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον τῶν Μαριαβιτῶν. Αἱ ἀδελφαὶ δίδουσι τέσσαρας ὑποσχέσεις, ὑπακοῆς, πτωχείας, σωφροσύνης καὶ λατρείας τοῦ Χριστοῦ ἐν τῷ μυστηρίῳ τῆς Εὐχαριστίας. Αἱ ἀδελφαὶ μοναχαὶ ὑποδιαιροῦνται: α´) εἰς τὰς ἀσκούσας τὸν βίον τῆς θεωρίας, ὧν ὁ κύριος σκοπὸς συνίσταται εἰς τὴν ἀδιάκοπον, ἡμέρας τε καὶ νυκτός, δέησιν Χριστοῦ τοῦ Σωτῆρος, μένοντος ἐν τοῖς Ἁγίοις Δώροις, ὑπὲρ καταπέμψεως τοῦ ἐλέους αὐτοῦ τῷ βεβυθισμένῳ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις κόσμῳ· β´) εἰς τὰς ἀφιερούσας ἑαυτὰς εἰς τὴν δρᾶσιν ἐν ἐκπαιδευτι-

κοῖς καὶ θεοφιλέσιν ἱδρύμασι· γ') εἰς τὰς ἀφιερούσας ἑαυτὰς εἰς τὴν ἐργασίαν ἐν τοῖς ἐνοριακοῖς ἐργοστασίοις, γεωπονικοῖς καὶ χειροτεχνικοῖς.

3) Οἱ ἀδελφοὶ ὑποτακτικοὶ καὶ αἱ ἀδελφαὶ ὑποτακτικαί, ζῶντες κατὰ τὸν Γ' κανονισμὸν τοῦ Ἁγίου Φραγκίσκου, οἵτινες βοηθοῦσι πανταχοῦ τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τὰς ἀδελφάς,

4) ἡ Ἀδελφότης τῆς ἀδιακόπου ἐπικλητικῆς προσκυνήσεως τοῦ μυστηρίου τῆς Ὑπεραγίας Εὐχαριστίας, εἰς ἣν ἀνήκουσι πάντες οἱ λαϊκοί, ἀναλαμβάνοντες τὴν ὑποχρέωσιν, ὅπως ἅπαξ τοὐλάχιστον τοῦ ἔτους ἐπὶ μίαν ὥραν δέωνται τοῦ Σωτῆρος, τοῦ μένοντος ἐν τοῖς Ἁγίοις Δώροις, ὅπως καταπέμψῃ τὴν εὐσπλαγχνίαν αὐτοῦ δι' ὅλον τὸν κόσμον. Ἀλλὰ κατὰ τὴν ὑπάρχουσαν συνήθειαν ἐν ἑκάστῃ ἐνορίᾳ ἅπαξ τοῦ μηνὸς ἀφιεροῦται μία ὥρα εἰς γενικὴν δέησιν.

Ἡ Μ. Ἐ. ἔχει ἕνα Ἀρχιεπίσκοπον, τρεῖς Ἐπισκόπους, τριάκοντα ἱερεῖς, ἑπτὰ διακόνους, ὑπὲρ τὰς πεντακοσίας ἀδελφὰς μοναχάς, ὑπὲρ τοὺς διακοσίους ἀδελφοὺς καὶ ἀδελφὰς ὑποτακτικούς, ὑπὲρ τὰς ἑκατὸν χιλιάδας λαϊκούς, 68 ἐνορίας, 38 ὑποενορίας, 77 ναούς, 7 γυναικείας μονάς, 72 ἐνοριακοὺς οἴκους, 80 ἐνοριακὰς σχολάς, 12 ὀρφανοτροφεῖα, 60 χειροτεχνικὰ ἐργοστάσια διὰ τὰ παιδία, γηροκομεῖα παρ' ἑκάστῃ ἐνορίᾳ καὶ ἐκτὸς τούτου μέγαν ἀριθμὸν γεωπονικῶν καὶ βιομηχανικῶν ἐργοστασίων, ἅτινα χρησιμεύουσι κυρίως ὡς κυρία πηγὴ προσόδων διὰ τὴν ὕπαρξιν τοῦ Μαριαβιτικοῦ κλήρου, τῶν γυναικῶν ἀδελφῶν μοναχῶν καὶ πάντων τῶν φιλανθρωπικῶν καὶ ἐκπαιδευτικῶν ἱδρυμάτων τῶν Μαριαβιτῶν.

Ὁ Μαριαβιτικὸς κλῆρος δὲν λαμβάνει μισθὸν παρὰ τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεῖ τὰς ἱεροπραξίας ἄνευ ἀμοιβῆς, δύναται ὅμως νὰ λαμβάνῃ προαιρετικὰς προσφοράς. Τὸ κύριον κέντρον τῆς Μαριαβιτικῆς Ἐκκλησίας εὑρίσκεται ἐν Πολωνίᾳ, ἐν τῇ πόλει Πλότσκη, ἐν τῇ Μονῇ τῶν γυναικῶν ἀδελφῶν Μαριαβιτῶν, παρὰ τῷ Ναῷ τοῦ ἐλέους καὶ τῆς ἀγάπης.

Ἡ Μ. Ἐ. τῷ 1912 ἐπεκυρώθη ὑπὸ τῆς Ρωσικῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς συνθήκης τῶν Βερσαλλιῶν ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ τῆς Πολωνικῆς Κυβερνήσεως.

Ἐρειδομένη ἐπὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ Σωτῆρος καὶ τῶν Ἁγ. Ἀποστόλων περὶ τοῦ Μυστηρίου τῆς Ὑπεραγίας Εὐχαριστίας καὶ ἐπὶ τῆς ὑπὸ τῶν Ἁγ. Πατέρων ἑρμηνείας αὐτοῦ, ἐκτὸς δὲ τούτου ζωογονήσασα τὴν πίστιν ταύτην δι' ἀποκαλύψεως, ἣν πρὸ 30 ἐτῶν ἔσχε παρὰ Θεοῦ ἡ ἱδρύτρια τῆς μοναχικῆς Ἀδελφότητος τῶν Μαριαβιτίδων ἀδελφῶν καὶ τῶν ἱερέων τῶν Μαριαβιτῶν, ἡ Μ. Ἐ. κύριον ἑαυτῆς σκοπὸν καὶ πρόβλημα θεωρεῖ τὴν διάδοσιν τῆς λατρείας τοῦ μυστηρίου τῆς Ὑπεραγίας Εὐχαριστίας. Ἡ Μ. Ε. πιστεύει ὅτι, ἡ ἀνακαίνισις διὰ τοῦ πνεύματος τῶν χριστιανῶν καὶ ἡ ἕνωσις πασῶν τῶν χριστιανικῶν ἐκκλησιῶν δύναται νὰ ἐπέλθῃ οὐχὶ ἄλλως ἢ

ἐν τῷ Ἰησοῦ Χριστῷ, τῷ μένοντι ἐν τοῖς Ἁγίοις Δώροις, ὡς τῷ μόνῳ Ποιμένι, Ἐπιστάτῃ καὶ Ἄρτῳ ζωῆς, διδόντι θείαν ζωὴν τοῖς ἀνθρώποις. Οἱ Μαριαβῖται πιστεύουσιν ὅτι ὁ Ἀμνός, περὶ οὗ ὁμιλεῖ τὸ βιβλίον τῆς Ἀποκαλύψεως τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου, εἶναι ὁ μένων ἐν τοῖς Ἁγίοις Δώροις Χριστός, διέπων τὴν Ἐκκλησίαν αὐτοῦ καὶ σύμπαντα τὸν κόσμον ἐκ τοῦ Θρόνου, ὃν ἵδρυσεν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ καθιέρωσε διὰ τοῦ θείου αὐτοῦ λόγου. Ἡ Μ. Ε. πιστεύει ὅτι ὁ Σωτήρ, παραμένων ἐν τοῖς Ἁγίοις Δώροις δίδωσι τοῖς προσκυνοῦσιν αὐτὸν ἐν τῷ μυστηρίῳ τούτῳ τὸ ἅγιον Πνεῦμα, ὅπερ θὰ ἀνακαινίσῃ αὐτοὺς ἐν Χριστῷ καὶ θὰ ποιήσῃ αὐτοὺς μέλη τῆς ἐρχομένης ἐπὶ τῆς γῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Διὸ ὁ Μαριαβιτικὸς κλῆρος ἐκπληρῶν τὴν ὑπόσχεσιν αὐτοῦ καὶ τὴν κλῆσιν αὐτοῦ, προσκαλεῖ πάντας εἰς προσκύνησιν τοῦ Χριστοῦ, τοῦ παραμένοντος ἐν τοῖς Ἁγίοις Δώροις καὶ καθεζομένου ἐπὶ τοῦ Θρόνου αὐτοῦ ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ ἐλέους καὶ τῆς ἀγάπης, ἵνα πληρωθῶσιν οἱ λόγοι τοῦ Ψαλμῳδοῦ: «Πᾶσα ἡ γῆ προσκυνησάτωσάν Σοι καὶ ψαλάτωσάν Σοι» (Ψαλμ. 65, 4) καὶ «ἐξαποστελεῖς τὸ πνεῦμα Σου καὶ κτισθήσονται καὶ ἀνακαινιεῖς τὸ πρόσωπον τῆς γῆς» (Ψαλμ. 103, 30).

† ***Μιχαὴλ Κοβάλσκη***, Ἀρχιεπίσκοπος τῶν Μαριαβιτῶν
† ***Ἰάκωβος Προυχνέβσκη***, ἐπίσκοπος
† ***Ἀνδρέας Γολεμβιόβσκη***, ἐπίσκοπος
† ***Φραγκῖσκος Ροζτβορόβσκη***, ἐπίσκοπος
Πατὴρ ***Φίλιππος Φέλδμαν***
Πατὴρ ***Βαρθολομαῖος Πρεζσέτσκη***.

ΗΘΙΚΟΝ ΔΙΔΑΓΜΑ

«Ἡ ἐλεημοσύνη, ὅταν ὁ κόσμος παρέλθῃ, τότε μάλιστα φαίνεται, ὅταν ἀποθάνωμεν, τότε μάλιστα διαλάμπει καὶ τὰ ἔργα αὐτῆς τὰ γεγενημένα δείκνυσι· καὶ οὔτε χρόνου, οὔτε πόνου, οὔτε ἄλλης τινὸς δεῖται ἐργωδίας τοιαύτης, ἀλλὰ καὶ νοσοῦντός σου ἐνεργεῖ καὶ γεγηρακότος καὶ πρὸς τὴν μέλλουσάν σοι ζωὴν συναποδημεῖ καὶ οὐδέποτέ σε ἀπολιμπάνει. Αὕτη σε καὶ σοφιστῶν καὶ ῥητόρων δυνατώτερον κατασκευάζει· οἱ μὲν γὰρ ἐν ἐκείναις εὐδοκιμοῦντες ταῖς τέχναις, πολλοὺς ἔχουσι τοὺς φθονοῦντας· οἱ δὲ ἐν ταύτῃ λάμποντες, μυρίους τοὺς εὐχομένους».

(Ἰω. Χρυσοστόμου).

ΕΠΙΣΗΜΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

Α΄

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΤΟΥ ΣΙΝΑ
ΕΝ ΚΑΪΡΩ

Ἀριθμ. 123.

Ὁ ἄρτι ἐκλεγεὶς καὶ χειροτονηθεὶς εἰς Ἀρχιεπίσκοπον Σιναίου ἀπέστειλεν ἐπὶ τῇ ἐνθρονίσει αὐτοῦ πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην ***Βασίλειον τὸν Γ′*** *τὴν ἀκόλουθον ἐπιστολήν:*

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Τῆς μιᾶς Ἁγίας Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας μέλη γνήσια καὶ πιστὰ τυγχάνοντες καὶ ἡμεῖς καὶ τὰς ἱερὰς παραδόσεις κατέχοντες, ἥκομεν ἐν εὐλαβείᾳ πολλῇ ἀνακοινώσασθαι διὰ τῆς παρούσης τῇ Ὑμετέρᾳ Θειοτάτῃ Παναγιότητι ὅσα ᾠκονόμησεν ἡμῖν ὁ Κύριος ἐν ταῖς ἐσχάταις ταύταις ἡμέραις. Καὶ δή·

Τοῦ τέως τὰ τῆς καθ᾽ ἡμᾶς Ἁγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς τοῦ Θεοβαδίστου Ὄρους Σινᾶ διιθύνοντος Σεβασμιωτάτου Πορφυρίου τοῦ Β′ διὰ γῆρας καὶ ἀσθένειαν ὑποβαλόντος κανονικὴν παραίτησιν τῇ Ἱερᾷ ἡμῶν Ἀδελφότητι, συνῆλθεν αὕτη κατὰ τὰ ἔκπαλαι δεδογμένα εἰς γενικὴν συνέλευσιν ἐν τῇ Ἱ. ἡμῶν Μονῇ καὶ τῇ 29 παρελθόντος μηνὸς Ἰουλίου ἐξελέξατο παμψηφεὶ Ποιμένα καὶ Ἀρχιεπίσκοπον αὐτῆς τὸν Ἀρχιμανδρίτην Πορφύριον Παυλῖνον ἐν τοῖς μέλεσιν αὐτῆς ἐκ νεότητος αὐτοῦ ἠριθμημένον, κεκοσμημένον δὲ τῇ λαμπρᾷ τῆς ἱερᾶς Θεολογίας περιβολῇ, ἣν ἐξύφανεν αὐτῷ ἡ κατὰ Χάλκην περίπυστος Θεολογικὴ Σχολή, κεκτημένον δὲ διὰ πολυχρονίου ὑπηρεσίας τὴν προσήκουσαν πεῖραν τῶν Μοναστηριακῶν πραγμάτων καὶ τῶν τούτοις συναφῶν ὑποθέσεων καὶ παρέχοντος ἑπομένως τὰ πιστὰ τῆς δεξιᾶς ὑπ᾽ αὐτοῦ πηδαλιουχίας τοῦ εὐαγοῦς ἡμῶν Σκηνώματος, τῆς θεοτεύκτου ἐκείνης κιβωτοῦ, ἣν ἔπηξεν ὁ Κύριος ἐν τῷ Ὄρει τῷ Σινᾷ, τῷ ἁγίῳ.

Ὁ οὕτω δὴ κανονικῶς ἐκλελεγμένος Ἡγούμενος καὶ Ἀρχιεπίσκοπος ἡμῶν Πορφύριος ὁ Γ′ ἔλαβεν ἐπίσης καὶ τὸ τῆς Ἀρχιερωσύνης θεῖον χάρισμα τῇ 5 τρέχ. μηνὸς ἐν Ἱεροσολύμοις διὰ τῶν ὁσίων χειρῶν τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἱεσολύμων κ. Δαμιανοῦ καὶ ἀνέλαβεν ἤδη σὺν Θεῷ ἀντιλήπτορι μετὰ τῆς Ἱερᾶς τῶν Πατέρων Συνάξεως τὴν διακυβέρνησιν τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μονῆς καὶ τὴν ποιμαντορίαν τῆς Ἁγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς τοῦ Θεοβαδίστου Ὄρους Σινᾶ.

Ταῦτα μετὰ πόθου υἱικοῦ καὶ σεβασμοῦ βαθυτάτου ἐξαγγέλλοντες τῇ Ὑμετέρᾳ Θειοτάτῃ Παναγιότητι καὶ βέβαιοι ὄντες ὅτι θὰ εὐλογήσῃ Αὐτὴ ἡμᾶς καὶ τὸ ἔργον τῶν χειρῶν ἡμῶν ἀμφοτέραις ταῖς χερσίν, ἱκετεύομεν Αὐτὴν ἅμα, ὅπως ἐν ταῖς πρὸς τὸν Κύριον ἱεραῖς Αὐτῆς ἐντεύξεσι μὴ ἐπιλάθηται καὶ ἡμῶν τῶν ταπεινῶν Αὐτῆς τέκνων, ἅτινα νῦν εὐλαβῶς ἀσπαζόμενα τὴν πανα:γίαν Αὐτῆς δεξιὰν ὑποσημειοῦνται εὐσεβάστως

Ἐν Καΐρῳ 1926, Σεπτεμβρίου 23.

† Ὁ Σιναίου ***Πορφύριος***
Καὶ οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Ἱ. Συνάξεως
Ἀρχιμανδρίτης *Νεόφυτος*
Οἰκονόμος, Ἀρχιμ. *Προκόπιος*
Ἀνδρόνικος μοναχός.

B'

Τὸ ἀπαντητικὸν πρὸς τὴν Α. Σεβασμιότητα γράμμα τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἔχει ὡς ἑξῆς:

'Αριθμ. πρωτ. 2807

† *ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ἐλέῳ Θεοῦ 'Αρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.*

Ἱερώτατε 'Αρχιεπίσκοπε Σιναίου καὶ ὑπέρτιμε, ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος κύριε Πορφύριε, χάρις εἴη τῇ ὑμετέρᾳ Ἱερότητι καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ.

Ἄσμενοι ἐλάβομεν τὰ ἐξαγγελτήρια γράμματα, ἅπερ ἡ ὑμετέρα Ἱερότης μετὰ τῶν ὁσιωτάτων ἀντιπροσώπων τῆς Ἱ. Συνάξεως προφρόνως ἀπέστειλεν ἡμῖν ἀνακοινουμένη κατὰ τὸ καλῶς κρατοῦν ἔθος τὴν εἰς τὴν ἀνωτάτην διακυβέρνησιν τῆς ὑμετέρας Ἁγιωτάτης τοῦ Θεοβαδίστου Ὄρους Σινᾶ 'Αρχιεπισκοπῆς αἰσίαν κατὰ τὰ ἔκπαλαι δεδογμένα καὶ ἐν ὁμοθύμῳ τῆς ὅλης Ἱερᾶς 'Αδελφότητος γνώμῃ ἐκλογὴν καὶ χειροτονίαν καὶ ἀνάρρησιν αὐτῆς, εἰς διαδοχὴν τοῦ διὰ τὸ γῆρας καὶ δι' ἀσθένειαν κανονικὴν παραίτησιν ὑποβαλόντος σεβασμίου προκατόχου αὐτῆς κ. Πορφυρίου.

Πολλὴν οὖν καὶ ἡμεῖς μετὰ τῆς περὶ ἡμᾶς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου σχόντες τὴν χαρὰν ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ περὶ τὸ εὐαγὲς ὑμῶν σκήνωμα εὐδοκίᾳ τοῦ Κυρίου, αἰσίως τὰ καθ' ὑμᾶς διευθετήσαντος διὰ τῆς εἰς τὴν ὑπάτην πηδαλιουχίαν τῆς Μονῆς καὶ τὴν ποιμαντορίαν τῆς 'Αρχιεπισκοπῆς ἀναδείξεως τῆς ὑμετέρας περισπουδάστου Ἱερότητος, ἐκ νεότητος ἐν τοῖς μέλεσι τῆς 'Αδελφότητος ἠριθμημένης καὶ πολλὴν ἐκ τῆς μακρᾶς ὑπηρεσίας τὴν πεῖραν ἐχούσης, λιπαροῖς δὲ καὶ τοῖς τῆς παιδείας καὶ τῆς λοιπῆς προπαρασκευῆς ἐφοδίοις κεκοσμημένης, γηθοσύνως συγχαίρομεν νῦν αὐτῇ τε καὶ τῇ ὅλῃ τῆς Ἱ. Μονῆς 'Αδελφότητι καὶ εὐχόμεθα ἀδελφικῶς αὐτῇ πλουσίαν ἐν ἔργοις ἀγαθοῖς τὴν ὑπὲρ τῆς παλαιφάτου καὶ θεοτεύκτου κιβωτοῦ, ἧς ἐτάχθη ἀρχηγός, διακονίαν αὐτῆς.

'Επιδηλοῦντες δὲ ἀσμένως ὅτι τὸ ἐφ' ἡμῖν κατὰ τὸ καθῆκόν τε τῆς ὀφειλετικῆς συναντιλήψεως, οὐ μὴν δ' ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς στενωτέρους πρὸς τὸ πρόσωπον τῆς ὑμετέρας φίλης Ἱερότητος δεσμούς, οἰκειοτάτου τοῖς καθ' ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ἐν τῇ Ἱερᾷ Θεολογικῇ κατὰ Χάλκην Σχολῇ φοιτήσεως ὑπάρχοντος καὶ ἄχρι δὲ τοῦ νῦν θεωρουμένου, μετ' ἀγάπης πάντοτε θέλομεν δέεσθαι πρὸς τὸν Κύριον ὑπὲρ τῶν καθ' ὑμᾶς καὶ συναντιλαμβάνεσθαι δέ, εἴ που δεήσει, ἀδελφικῶς, προσεξαιτούμεθα τῇ ὑμετέρᾳ Ἱερότητι ἐν τῇ ἐκπληρώσει τῶν καθηκόντων αὐτῆς καὶ τὴν ἱκάνωσιν καὶ τὴν εὐλογίαν τὴν παρὰ Θεοῦ, οὗ ἡ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετ' αὐτῆς.

αϡκς' Ὀκτωβρίου ιβ'.

† Ὁ ***Κωνσταντινουπόλεως*** ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.

Γ'

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΟΔΙΚΟΣ ΤΟΜΟΣ

ΙΔΡΥΤΙΚΟΣ ΤΗΣ Ι. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΠΡΙΓΚΗΠΟΝΝΗΣΩΝ

† **ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ** *ἐλέῳ Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης*

Ἔθος καὶ τοῦτο κανονικὸν τῇ Ἐκκλησίᾳ καθέστηκε τὴν τῶν ἐπαρχιῶν σύστασιν πρὸς τὰς ἀνάγκας τῶν καιρῶν καὶ τὴν κοινὴν τοῦ ὅλου τῆς Ἐκκλησίας συγκροτήματος ὠφέλειαν συμβιβάζειν καὶ διευθετεῖν.

Ἐπειδὴ τοίνυν καὶ ἐν τοῖς τοῦ καθ' ἡμᾶς Ἁγιωτάτου Ἀποστολικοῦ καὶ Π/κοῦ Οἰκουμ. θρόνου πράγμασιν ἀνάγκη παρέστη πρός τε τὴν προσήκουσαν παράστασιν αὐτῶν καὶ τὴν καθόλου διευκόλυνσιν τῆς κανονικῆς λειτουργίας τοῦ θρόνου συστῆσαι νέας ἀρχιερατικὰς ἕδρας ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Πατριαρχικῆς περιφερείας, ἡ Μετριότης ἡμῶν μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς Ἱερωτάτων Μητροπολιτῶν καὶ ὑπερτίμων, τῶν ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῖν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, λαβόντες ὑπ' ὄψιν ὅτι τὸ κατὰ τὰς Πριγκηποννήσους τμῆμα τῆς Ἁγιωτάτης Μητροπόλεως Χαλκηδόνος, τὸ συγκείμενον ἐκ τῶν νήσων Πριγκήπου, Χάλκης, Ἀντιγόνης καὶ Πρώτης, πρόσφορον κεχωρισμένην ἀπετέλει περιοχὴν εἰς συγκρότησιν ἐξ αὐτοῦ ἰδίας αὐτοτελοῦς ἐπαρχίας τοῦ καθ' ἡμᾶς Π/κοῦ θρόνου ἄνευ τινὸς οὐσιώδους μειώσεως τῆς τιμῆς καὶ τῶν δικαιωμάτων τῆς παλαιφάτου Ἁγιωτάτης Μ/λεως Χαλκηδόνος καὶ τοῦ ἐν αὐτῇ ποιμαίνοντος κανονικοῦ Ἀρχιερέως, ἔγνωμεν διασκεψάμενοι συνοδικῶς, ἀποσπάσαι τὸ τμῆμα τοῦτο ἀπὸ τῆς Ἁγιωτάτης Μ/λεως Χαλκηδόνος καὶ ἀνακηρύξαι αὐτὸ εἰς ἰδίαν αὐτοτελῆ Ἐπαρχίαν καὶ Μητρόπολιν τοῦ Πατριαρχικοῦ Οἰκουμ. θρόνου, ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν **Πριγκηποννήσων**, τὴν ἀναφορὰν καὶ τὴν ἐξάρτησιν αὐτῆς ἔχουσαν ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τοῦ Ἁγιωτάτου Πατριαρχικοῦ Οἰκουμ. θρόνου, ὥσπερ καὶ αἱ λοιπαὶ τοῦ θρόνου Ἐπαρχίαι καὶ Μητροπόλεις, καταλαμβάνουσαν δ' ἐν τῷ Ἱερῷ Συνταγματίῳ τὴν δεκάτην τετάρτην θέσιν ἐν τῇ τάξει τῶν σήμερον τοῦ θρόνου Ἐπαρχιῶν.

Ἐφ' ᾧ καὶ ἀποφαινόμεθα συνοδικῶς ὅπως αἱ ἐξονομασθεῖσαι νῆσοι Πρίγκηπος, Χάλκη, Ἀντιγόνη καὶ Πρώτη ἀποτελῶσιν ἐφεξῆς ἰδίαν Ἐπαρχίαν καὶ Μητρόπολιν, ἐπωνυμουμένην «**Ἱερὰ Μητρόπολις Πριγκηποννήσων**», ὁ δὲ ἐν αὐτῇ ποιμαίνων ἀρχιερεύς, μνημονεύων τοῦ Πατριαρχικοῦ ὀνόματος, ὡς τέτακται, καὶ τὴν τακτικὴν αὐτοῦ ἕδραν ἔχων ἐν τῇ μείζονι τῶν νήσων τούτων, τῇ Πριγκήπῳ, τιτλοφορεῖται **Ἱερώτατος Μητροπολίτης Πριγκηποννήσων, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος Προποντίδος.**

Παραγγέλλομεν δὲ πατρικῶς τῷ τε κλήρῳ καὶ τῷ λαῷ τῆς οὕτω ἐπ' αἰσίοις συνιστωμένης νέας θεοσώστου Ἐπαρχίας, ὡς τέκνοις ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητοῖς, ὅπως, ὑποτασσόμενοι ἐκκλησιαστικῶς ἐφεξῆς εἰς τὸν κανονικὸν ἀρχιερέα καὶ ποιμένα αὐτῶν, πείθωνται καὶ ὑπείκωσιν αὐτῷ, κατὰ τὴν τοῦ Ἀπ. Παύλου ἐντολήν, φιλοτιμῶνται δὲ ἅμα συντρέχειν καὶ συναντιλαμβάνεσθαι εἰς τὴν αἰσίαν τῶν πραγμάτων τῆς ἑαυτῶν ἐπαρχίας διευθέτησιν καὶ διεξαγωγήν, ἵνα οὕτως εὐτάκτως καὶ ἀσφαλῶς τῶν πάντων ἐν αὐτῇ διεξαγομένων, πολλὴ μὲν προσγίγνηται αὐτοῖς ἡ πνευματικὴ ὠφέλεια, πολλὴ δὲ καὶ τῇ Μητρὶ Ἐκκλησίᾳ ἡ ἀπ' αὐτῶν παραμυθία καὶ τὸ στήριγμα.

Ταῦτα οὕτω δόξαντα καὶ κριθέντα ἐκυρώθησαν συνοδικῶς. Εἰς δὲ μόνιμον αὐτῶν

παραφυλακὴν ἐγένετο καὶ ὁ παρὼν Πατρ/κὸς καὶ Συνοδικὸς **Τόμος**, καταστρωθεὶς μὲν καὶ ὑπογραφεὶς καὶ ἐν τῷ Ἱερῷ Κώδικι τῆς καθ' ἡμᾶς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἐκδοθεὶς δὲ καὶ ἐν ἴσῳ καὶ ἀπαραλλάκτῳ καὶ διαβιβασθεὶς ἵνα κατατεθῇ ἐν τοῖς ἀρχείοις τῆς ἀρτισυστάτου θεοσώστου Μητροπόλεως Πριγκηποννήσων.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, κατὰ μῆνα Ἰανουάριον αϡκδ', Ἰνδικτιῶνος Ζ'.

† Ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως **Γρηγόριος** ἀποφαίνεται

† Ὁ Κυζίκου **Καλλίνικος**

† Ὁ Νικαίας **Βασίλειος**

† Ὁ Δέρκων **Καλλίνικος**

† Ὁ Προύσης **Κωνσταντῖνος**

† Ὁ Νεοκαισαρείας **Ἀγαθάγγελος**

† Ὁ Αἴνου **Ἰωακείμ**

† Ὁ Σηλυβρίας **Εὐγένιος**

† Ὁ Ροδοπόλεως **Κύριλλος**

† Ὁ Ἀνέων **Θωμᾶς**

Δ'

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΠΡΩΤΟΣΥΓΚΕΛΛΙΑΣ

Πρὸς τοὺς Ἀρχιερατικῶς καὶ Ἱερατικῶς προϊσταμένους τῶν ἱ. Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Ἀριθμ | Πρωτ. 2908
Διεκπ. 4332

Παρετηρήθη ὅτι παρὰ τὰς ἐπανειλημμένας ἐγκυκλίους τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας αἱ σχετικαὶ πρὸς τὰς ἱ. τελετὰς καὶ πανηγυρικὰς λειτουργίας γινόμεναι ἐν τῷ ἡμερησίῳ Τύπῳ δημοσιεύσεις ἐξακολουθοῦσι φέρουσαι, ὡς τὰ πολλά, πομπώδη καὶ μονονοὺ θεατρικὸν χαρακτῆρα, ἀπᾴδοντα πρός τε τὴν ἱερότητα τῶν ἐν τοῖς ἱ. ναοῖς τελουμένων καὶ τὴν σεμνοπρέπειαν τῶν λειτουργιῶν τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐπιθυμοῦντες, ὅπως θέσωμεν τέρμα εἰς τὸ ἄτοπον τοῦτο, δι' οὗ σοβαρῶς θίγεται τὸ γόητρον τῆς Ἐκκλησίας, συνιστῶμεν αὐστηρῶς ἐξ ἀνωτέρας ἀποφάσεως, ὅπως τοὐντεῦθεν αἱ τοιαῦται δημοσιεύσεις γίνωνται ἐν πάσῃ συντομίᾳ καὶ ἁπλότητι, ἀναφερομένων ἐν αὐτοῖς τοῦ ὀνόματος μόνον τοῦ ἱ. ναοῦ, τῆς ὥρας τῆς ἐνάρξεως καὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἱερουργοῦντος.

Ἰδιαιτέρως ἐφιστῶμεν ἐπὶ τῆς ἀνωτέρω ἀποφάσεως τὴν προσοχὴν τῶν Προϊσταμένων, οὓς καὶ θέλομεν θεωρήσει ὑπευθύνους διὰ πᾶσαν παράβασιν.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 19 Ὀκτωβρίου 1926.

† Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος
ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

Μετὰ πολλῆς τῆς ἐπισημότητος ἑωρτάσθη τῇ 29η λήξαντος μηνός, πανταχοῦ τῆς Τουρκικῆς Πατρίδος, ἡ ἐπέτειος τῆς ἀνακηρύξεως τῆς Τουρκικῆς Δημοκρατίας.

Ἡ συμμετοχὴ τοῦ λαοῦ ἐν τῇ ἑορτῇ τῆς μεγάλης ἡμέρας, καθ' ἣν διὰ τῶν ἐνδόξων Ἡγετῶν αὐτοῦ ἀνελάμβανε τὴν Ἐθνικὴν κυριαρχίαν, ὑπῆρξε μεγαλειώδης εἰς τὰς ἐκδηλώσεις αὐτῆς.

*Ἡ «Ὀρθοδοξία», μετέχουσα τῆς Ἐθνικῆς ταύτης πανηγύρεως, ἐκφράζει τὸν θαυμασμὸν καὶ τὴν ἀφοσίωσιν αὐτῆς πρὸς τὸν πρῶτον παράγοντα τῆς συντελεσθείσης κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἐθνικῆς ἀναμορφώσεως Ἐνδοξότατον **ΓΑΖΗ ΜΟΥΣΤΑΦΑ ΚΕΜΑΛ ΠΑΣΑ** καὶ τοὺς πολυτίμους συνεργάτας αὐτοῦ, καὶ εὔχεται τὴν ἐν παντὶ κραταίωσιν τῆς Δημοκρατίας ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ Τουρκικοῦ Ἔθνους.*

* *
*

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ

Ἐθνικὴ ἑορτή. — *Ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῆς Τουρκικῆς Δημοκρατίας, ἡ Α. Θ. Παναγιότης συνεχάρη τὸν Ἐξοχώτατον Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας, διὰ τοῦ κάτωθι τηλεγραφήματος:*

Φανάριον, 29 Ὀκτωβρίου 1926

Τῷ Ἐξοχωτάτῳ ΓΑΖΗ ΜΟΥΣΤΑΦΑ ΚΕΜΑΛ ΠΑΣΑ
Προέδρῳ τῆς Τουρκικῆς Δημοκρατίας.

Εἰς Ἄγκυραν.

Πλήρεις ἀνεκλαλήτου χαρᾶς πανηγυρίζομεν σήμερον πάντες οἱ πιστοὶ πολῖται τῆς Τουρκικῆς Δημοκρατίας τὴν ἐπέτειον αὐτῆς. Δεόμεθα δὲ ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ, ὅπως ἡ Ὑμετέρα Ἐξοχότης, ὁ θεμελιωτὴς καὶ τούτου τοῦ μεγίστου ἀγαθοῦ τῆς κοινῆς Πατρίδος ἐπὶ μήκιστον λαμπρύνῃ ταύτην πάντοτε πρὸς τὰ ἐμπρὸς χωρῶν ἐν ἀμεταπτώτῳ ὑγείᾳ.

† Ὁ Πατριάρχης τῶν Ρωμαίων Κων/πόλεως **Βασίλειος**
εὐχέτης

Παρόμοιον τηλεγράφημα ἐστάλη καὶ πρὸς τοὺς ἐξοχωτ. Ἰσμὲτ πασᾶν, πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως, Κιαζὴμ πασᾶ, Πρόεδρον τῆς Μ. Ἐθνοσυνελεύσεως καὶ τὸν Νομάρχην Κ/πόλεως Σουλεϊμὰν Σαμῆ Βέη.

Πρὸς τούτοις, κατὰ διαταγὴν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἐστήθη μεγαλοπρεπὴς ἁψὶς πρὸ τῆς εἰσόδου τῶν Πατριαρχείων, τὴν δὲ νύκτα ἐφωταγωγήθη πλουσίως τὸ Πατριαρχικὸν μέγαρον.

Εἰς ἀπάντησιν αἱ ΑΑ. ΕΕ. ὅ τε Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Μεγ. Ἐθνοσυνελεύσεως εὐηρεστήθησαν νὰ ἀντεπιστείλωσι τὰ ἀκόλουθα τηλεγραφήματα:

Πρὸς τὸν Πατριάρχην τῶν Ρωμαίων κ. **Βασίλειον**

Ἐκφράζω εὐχαριστίας ἐπὶ ταῖς διαβιβασθείσαις μοι συγχαρητηρίοις εὐχαῖς Ὑμῶν.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας
ΓΑΖΗ ΜΟΥΣΤΑΦΑ ΚΕΜΑΛ ΠΑΣΑΣ

Πρὸς τὸν Πατριάρχην τῶν Ρωμαίων κ. **Βασίλειον**

Ἐκφράζω εὐχαριστίας διὰ τὰ εἰλικρινῆ αἰσθήματα, ἅτινα ἐξεδηλώσατε διὰ τῶν ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῆς Δημοκρατίας ἀπευθυνθέντων συγχαρητηρίων.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Μ. Ἐθνοσυνελεύσεως τῆς Τουρκίας
ΚΙΑΖΗΜ

* * *

Πατριαρχικὴ χοροστασία. — Τῇ Κυριακῇ τῶν ἁγίων Πατέρων (17) ἡ Α. Θ Π. ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ Πανσέπτῳ Π/κῷ ναῷ μετὰ τῶν σεβ. συνοδικῶν μητροπολιτῶν Καισαρείας, Νικαίας, Νεοκαισαρείας, Πριγκηποννήσων, Σάρδεων, Ροδοπόλεως, Ἀνέων καὶ Ἡλιουπόλεως.

— Εὐλαβεῖ προσκλήσει τῆς οἰκείας Ἐπιτροπῆς ἡ Α. Θ. Π. ἐχοροστάτησεν (29) ἐν τῷ ἱ. ναῷ τοῦ ἁγ. Δημητρίου Ταταούλων. Κατὰ τὴν θείαν λειτουργίαν παρέστησαν καὶ οἱ Μαριαβῖται Παλαιοκαθολικοί.

Ἐπισκέψεις. — Τὴν Α. Θ. Π. ἐπεσκέψατο (23) ὁ ἐνταῦθα πρόξενος τῆς Ἀλβανίας ἐξοχ. Ναζὴρ βέη Σεσκοβίκου, γενόμενος δεκτὸς μετὰ τῶν προσηκουσῶν τιμῶν, ὡς καὶ οἱ ἀφιχθέντες ἐνταῦθα Μαριαβῖται Παλαιοκαθολικοί.

Ὀνομαστικαὶ ἑορταί. — Τοὺς ἑορτάζοντας Μ/τας Μηθύμνης κ. Διονύσιον (3) καὶ Μιτυλήνης κ. Ἰάκωβον (23) ἡ Α. Θ. Π. συνεχάρη τηλεγραφικῶς.

— Τὰς Πατριαρχικὰς συγχαρητικὰς εὐχὰς πρὸς τὸν ἐνταῦθα παρεπιδημοῦντα παν. Μ/την Ἴμβρου καὶ Τενέδου κ. Ἰάκωβον διεβίβασεν ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος κ. Πολύκαρπος.

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

Κανονικαὶ ἄδειαι. — Ἐχορηγήθη 15θήμερος ἄδεια μεταβάσεως εἰς Ἀθήνας διὰ λόγους ὑγείας τῷ σεβ. Μ/τῃ Πλωμαρίου κ. Κωνσταντίνῳ. Ἐπίσης ἐπετράπη καὶ τοῖς σεβ. Μ/ταις Θεσσαλονίκης κ. Γενναδίῳ, Μιτυλήνης κ. Ἰακώβῳ καὶ Μηθύμνης κ. Διονυσίῳ ὅπως μεταβῶσιν εἰς Ἀθήνας, ὡς καὶ τῷ σεβ. Μ/τῃ Θάσου κ. Γεωργίῳ ὅπως μεταβῇ εἰς Ἅγιον Ὄρος δι' ὑπόθεσιν ἐπαρχιακήν.

—Οἱ σεβ. Μ/ται Φλωρίνης κ. Χρυσόστομος καὶ Νιγρίτης κ. Κύριλλος ἀνήγγειλον ὅτι λήξάσης τῆς χορηγηθείσης αὐτοῖς ἀδείας, ἐπέστρεψαν εἰς τὰς ἐπαρχίας αὐτῶν.

Κανονικαὶ ψῆφοι. — Κατόπιν τῆς παραιτήσεως τοῦ θεοφ. ἁγ. Θεοδωρουπόλεως κ. Λεοντίου, κενωθείσης τῆς θέσεως Ἀρχ/κῶς Προϊσταμένου τῆς ἐν Βαλουκλῇ ἱ.

Πατρ/κῆς Σταυροπηγ. μονῆς τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, ἐξελέγη (28 λήγοντος) διὰ κανονικῶν ψήφων ἐπίσκοπος Λεύκης ὁ ὁσιολογ. Ἀρχιμανδρίτης Παγκράτιος Βατοπεδινός· συνυποψηφίων τεθέντων τῶν ὁσιολογ. ἀρχιμανδριτῶν Κ. Κων/δου καὶ Εὐσταθίου Ποπέσκου.

Τὸ Ἅγιον Πάσχα τοῦ 1927. — Συνῳδὰ τῇ προϋπαρχούσῃ σχετικῇ ἀποφάσει περὶ ἀθίκτου διατηρήσεως τοῦ κατὰ τὸ παλαιὸν ἡμερολόγιον ἐν χρήσει ὑπάρχοντος Πασχαλίου ὡρίσθη ὅπως κατὰ τὸ ἐπιὸν ἔτος 1927 ἑορτασθῇ τὸ Ἅγιον Πάσχα τῇ 24 Ἀπριλίου τοῦ νέου ἡμερολογίου συμπιπτούσῃ πρὸς τὴν 11 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς κατὰ τὸ Ἰουλιανὸν ἡμερολόγιον. Προσεχῶς ἀπολύονται τὰ σχετικὰ Γράμματα πρὸς τὰς Αὐτοκεφάλους Ἐκκλησίας καὶ σχετικαὶ ἐγκύκλιοι πρὸς τὰς ἐπαρχίας καὶ τὰς μονὰς τοῦ Θρόνου.

Χειροτονίαι ἱερέων. — Ἐπετράπη τῷ σεβασμιωτάτῳ Μητροπολίτῃ Ἴμβρου καὶ Τενέδου κ. Ἰακώβῳ, αἰτήσει αὐτοῦ, ὅπως χειροτονήσῃ ἐνταῦθα εἰς διάκονον καὶ ἱερέα τὸν ἐξ Ἀγριδίου τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ ὁρμώμενον καὶ διὰ τὴν κοινότητα ταύτην προοριζόμενον Ἰωάννην Ε. Πρίγκον.

—Ἐπετράπη τῷ σεβ. Μ/τῃ Γενιτσῶν ἵνα προβῇ εἰς τὴν χειροτονίαν τοῦ Γεωργίου Θεοδωρίδου διὰ τὴν προσφυγικὴν κοινότητα Λυμπαχόβου, διὰ δὲ τὸν ἐν Γενιτσοῖς ἱ. ναὸν τῶν ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης καλέσῃ ἐφημέριον ἕνα ἐκ τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Βερροίας διαθεσίμων ἱερέων ἐν συνεννοήσει μετὰ τοῦ οἰκείου Μ/του—καὶ τῷ σεβ. Μ/τῃ Νευροκοπίου ἵνα προβῇ εἰς τὴν χειροτονίαν ἱερέως διὰ τὸ ἐκεῖθεν τοῦ Νέστου τμῆμα τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ καὶ προσλάβῃ ὡς δεύτερον ἱερέα διὰ τὸ αὐτὸ τμῆμα τὸν ὑπ' αὐτοῦ χειροτονηθέντα Ι. Γεροντόπουλον, ἐκ τῆς ἐπαρχίας Φαναρίου καὶ Θεσσαλιώτιδος.

Μοναστηριακά.—Ἐξεδόθη Πατριαρχικὸν Ἀποκαταστατικὸν Ἡγουμενικὸν Γράμμα (ἀπὸ κγ' Σεπτ. ἐ. ἔ.) δι' οὗ παρατείνεται ἡ ἐπὶ τῆς ἐν Πάτμῳ ἱ. Πατριαρχ. καὶ Σταυροπηγ. Μονῆς τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου ἡγουμενία καὶ ἡ τοῦ Πατριαρχ. Ἐξάρχου ἰδιότης τοῦ ὁσιωτ. ἱερομονάχου Γρηγορίου Γένη καὶ ἐπικυροῦνται αἱ γενόμεναι ἐκλογαὶ ἐκκλησιάρχου, συμβούλου καὶ κελλάρη τῆς αὐτῆς ἱερᾶς Μονῆς.

— Αἰτήσει τῆς Ἱ. Μονῆς τῶν Ἰβήρων καὶ τῆς ἱ. Κοινότητος Ἁγίου Ὄρους παρεκλήθη διὰ πατριαρχ. γράμματος (ἀπὸ ιγ' λήγοντος) ὁ Μακαρ. Π/χης Βελιγραδίου κ. Δημήτριος, ὅπως προφρόνως συντελέσῃ εἰς τὴν φιλοδικαίαν καὶ αἰσίαν λύσιν καὶ διευθέτησιν τοῦ ζητήματος, τοῦ ἀφορῶντος εἰς τὸ παρὰ τὴν Στρώμνιτσαν ἀρχαῖον ἱ. μετόχιον (Θεοτόκος ἡ Ἐλεοῦσα), ἰδιόκτητον τῆς ἱ. μονῆς τῶν Ἰβήρων, καὶ ὅπερ ἐξηναγκάσθησαν πρὸ καιροῦ οἱ Ἰβηρῖται πατέρες ἵνα ἐγκαταλίπωσιν.

— Ἐπὶ ἐκθέσεως τῆς ἱ. Κοινότητος τοῦ Ἁγίου Ὄρους, περιγραφούσης τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν τῶν ἱ. Μονῶν (καὶ ἰδίως τῆς τοῦ Σταυρονικήτα) κατόπιν τῆς ἀπαλλοτριώσεως τῆς κτηματικῆς αὐτῶν περιουσίας, ἐγένετο ἡ προσήκουσα ἐνέργεια πρὸς τακτικὴν καὶ ἀνελλιπῆ καταβολὴν τῆς διὰ τὰ μοναστηριακὰ ταῦτα κτήματα ὁρισθείσης ἀποζημιώσεως.

ΕΠΑΡΧΙΑΙ

*Εἰς ἀπάντησιν τῆς ἀπολυθείσης σχετικῆς Πατριαρχ. καὶ **Συνοδικῆς** ἐγκυκλίου περὶ τῶν διαθεσίμων ἱερέων καὶ διακόνων καὶ περὶ τῶν ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου μέχρις 23 ἐ. ἔ. γενομένων νέων χειροτονιῶν (ὅρα σελ. 172), ἐλήφθησαν μέχρι σήμερον πληροφορίαι ἐκ μέρους τῶν ἑξῆς ἱ. Μητροπόλεων:*

α') ***Δράμας.*** — Διαθέσιμοι ἱερεῖς ἢ διάκονοι δὲν ὑπάρχουσι, οὐδεμία δὲ χειροτονία ἐγένετο. Ὁ σεβασμ. Μητροπολίτης Δράμας κ. Λαυρέντιος πληροφορεῖ σύ-

ἄλλως ὅτι κατήρτισεν 75 ἱεροὺς ναούς, ὧν 4 ἐν Δράμᾳ καὶ διώρισε πρὸς τοῖς ὑπηρετοῦσι 17 ἐντοπίοις, 86 ἐφημερίους, πρόσφυγας ἱερεῖς, σήμερον δὲ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ ὑφίσταται ζήτημα ὄχι τοποθετήσεως διαθεσίμων κληρικῶν, ἀλλ' ἐξευρέσεως τοιούτων πρὸς τοποθέτησιν εἰς κοινότητας καὶ συνοικισμούς. Ἐνδιαφέροντα εἶνε καὶ ὅσα ἡ Α. Σεβ. σημειοῖ περὶ τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τοῦ ἐνοριακοῦ κλήρου, πρᾶγμα ὅπερ τὸν ὑπάρχοντα τοιοῦτον ἱκανῶς στενοχωρεῖ καὶ τὸν καταρτισμὸν μελλόντων κληρικῶν καθιστᾷ δυσχερῆ.

β') **Ζιχνῶν.** — Οὐδεὶς πρόσφυξ ἱερεὺς ἢ διάκονος, πάντων τῶν καταφυγόντων ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ταύτῃ τοποθετηθέντων. Σημειοῦται χειροτονία ἑνὸς καὶ μόνου διὰ τὸ προσφυγικὸν χωρίον Προύσοβα, τελειοφοίτου τοῦ Γυμνασίου Σερρῶν. Καὶ ὁ σεβ. Ζιχνῶν κ. Ἀλέξανδρος ἐνδιατρίβει περὶ τὸ ζήτημα τοῦ κλήρου καταλήγων εἰς συμπεράσματα ὄχι εὐχάριστα, ἐὰν δὲν ληφθῇ πρόνοια περὶ οἰκονομικῆς ἐνισχύσεως τοῦ κλήρου.

γ') **Σισανίου.** — Χειροτονία δύο ἱερέων διὰ τὰς μικρὰς κοινότητας Σελίτσης καὶ Δισλάου.

δ') **Βεῤῥοίας.** — Χειροτονία οὐδεμία. Παραμένουσιν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ταύτῃ 9 πρόσφυγες διαθέσιμοι ἱερεῖς καὶ πλεονάζουσιν ἐν διαφόροις κοινότησιν αὐτῆς 11 ἱερεῖς.

ε') **Διδυμοτείχου.**—Οὐδεὶς πρόσφυξ κληρικός. Χειροτονία οὐδεμία. Ὁ σεβ. ἅγιος Διδυμοτείχου κ. Φιλάρετος τονίζει σοβαρῶς τὸ σημεῖον τῆς ἐπαρκοῦς συντηρήσεως τοῦ ἐνοριακοῦ κλήρου.

στ') **Ἀλεξανδρουπόλεως.**— Οὐδεὶς διαθέσιμος πρόσφυξ ἱερεύς. Χειροτονία ἑνὸς διακόνου διὰ τὴν ἕδραν τῆς Μητροπόλεως καὶ ἑνὸς ἱερέως διὰ τὴν κοινότητα Ἀλωνίων Σαμοθράκης. Οἱ ἱερεῖς τῆς ἐπαρχίας ταύτης ἀνέρχονται εἰς 30.

ζ') **Κρήτης.** — Οὐδεὶς διαθέσιμος ἱερεὺς καὶ διάκονος. Οἱ πρόσφυγες κληρικοὶ ἐτοποθετήθησαν. Χωρία τινὰ στερούμενα ἱερέων, λόγῳ ὅτι οἱ παρουσιαζόμενοι ὑποψήφιοι δὲν συγκεντροῦσι τὰ ὑπὸ τοῦ καταστατικοῦ νόμου τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας ὁριζόμενα προσόντα. Χειροτονίαι ἱερέων ἐγένοντο ἐν ὅλῳ πέντε, ἤτοι ἀνὰ μία ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς μητροπόλεως καὶ ταῖς ἐπισκοπαῖς Ἱερᾶς-Σητείας καὶ Κυδωνίας-Ἀποκορώνου, καὶ δύο ἐν τῇ Ἐπισκοπῇ Λάμπης-Σφακίων.

η') **Σερρῶν.** — Οὐδεὶς διαθέσιμος πρόσφυξ κληρικός. Χειροτονία μία διὰ τὸ χωρίον «Χριστός». Ὁ σεβ. Σερρῶν κ. Κωνσταντῖνος ἐπικαλεῖται τὴν λῆψιν ἀναλόγων μέτρων διὰ τὴν παρατηρουμένην οἰκτρὰν οἰκονομικὴν θέσιν ἓν γένει τῶν ἱερέων.

θ') **Θάσου.**—Διαθέσιμος οὐδείς. Χειροτονία οὐδεμία.

ι') **Σουφλίου.**— Οὐδεὶς διαθέσιμος. Χειροτονία δύο ἱερέων διὰ τὰς κοινότητας Λύρας καὶ Πέπλου, χρησιμοποιουμένων συγχρόνως καὶ διὰ τὰ παρακείμενα δύο χωρία.

ια') **Μηθύμνης.**— Οὐδεὶς διαθέσιμος, καὶ οὐδεμία χειροτονία καθ' ὅλον τὸ τετραετὲς διάστημα τῆς ἀρχιερατείας τοῦ σεβ. Μηθύμνης κ. Διονυσίου.

ιβ') **Ἀρδαμερίου.** — Οὐδεὶς διαθέσιμος ἱερεὺς ἢ διάκονος. Χειροτονία ἑνὸς ἱερέως διὰ τὸν συνοικισμὸν Κιζιλή. Ἡ ἐπαρχία αὕτη περιλαμβάνει 18 κοινότητας καὶ 13 προσφυγικοὺς συνοικισμούς.

ιγ') **Πολυανῆς,**—Διαθέσιμος οὐδείς. Τοὐναντίον παρατηρεῖται ἀνάγκη διορισμοῦ ἱερέων ἐν προσφυγικοῖς συνοικισμοῖς. Χειροτονία ἑνὸς ἱερέως διὰ τὸ χωρίον Ἐρε-

σλή. Ὁ σεβ. Πολυανῆς κ. Φώτιος ἀναγράφει καὶ τὰς ὑπὲρ τῆς οἰκονομικῆς ἐνισχύσεως τοῦ κλήρου γενομένας ἐνεργείας αὐτοῦ.

ιδ') ***Ἀδριανουπόλεως-Ν. Ὀρεστιάδος.***—Διαθέσιμος οὐδείς. Χειροτονία 5 ἱερέων διὰ τοὺς προσφυγικοὺς συνοικισμοὺς Ἄργους, Σπηλαίου, Πύργου, Κλησοῦς καὶ Δικαίων. Ἡ ἐξοικονόμησις τῶν θρησκευτικῶν ἀναγκῶν 15 συνοικισμῶν, ἐλλείψει ἐφημερίων, γίνεται διὰ τῶν ἱερέων τῶν πλησιοχώρων κοινοτήτων.

ιε') ***Γρεβενῶν.***—Χειροτονίαι πέντε ἱερέων διὰ τὰς κοινότητας Σίνδζης, Τσουρχλίου, Κολοκυθακίου, Περιβολίου καὶ Τίστης, καὶ ἑνὸς διακόνου διὰ τὴν Μητρόπολιν. Οὐδεὶς διαθέσιμος ἱερεύς. Ὁ σεβ. Γρεβενῶν κ. Νικόλαος συμπληρωματικῶς ὁμιλεῖ καὶ περὶ τῶν εὐκτηρίων οἴκων τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ, καὶ περὶ τοῦ ὑγιοῦς θρησκευτικοῦ φρονήματος τῶν χριστιανῶν αὐτοῦ.

ιστ') ***Ἐλασσῶνος.***—Οὐδεὶς διαθέσιμος ἱερεύς, χειροτονία ἑνὸς διακόνου διὰ τὴν Μητρόπολιν.

ιζ') ***Ἱερισσοῦ καὶ Ἁγίου Ὄρους.***— Οὐδεὶς διαθέσιμος. Οὐδεμία χειροτονία.

ιη') ***Κίτρους.***—Οὐδεὶς διαθέσιμος. Χειροτονία δύο ἱερέων διὰ τὰς ἱ. μονὰς Ἁγ. Διονυσίου καὶ Παναγίας Πέτρας.

ιθ') ***Καμπανίας.*** — Οὐδεὶς διαθέσιμος κληρικός. Οὐδεμία χειροτονία.

κ') ***Σιδηροκάστρου.***— Εἷς διαθέσιμος ἱερεύς, λόγῳ ὅμως γήρατος μὴ δυνάμενος νὰ ἐργασθῇ. Μία μόνη χειροτονία καθ' ὅλον τὸ τετραετὲς διάστημα τῆς ἀρχιερατείας τοῦ σεβ. Σιδηροκάστρου κ. Νεοφύτου.

κα') ***Βελλᾶς.*** Οὔτε διαθέσιμος ὑπάρχει, οὔτε χειροτονία ἐγένετο.

κβ') ***Φλωρίνης.*** Οὐδεὶς διαθέσιμος ἱερεὺς ἢ διάκονος. Οὐδεμία χειροτονία ἀπὸ τῆς εἰς Ἀρχιερέα χειροτονίας τοῦ σεβ. Φλωρίνης κ. Χρυσοστόμου. Ἡ Α. Σεβ. ὁμιλεῖ καὶ περὶ τῆς πνευματικῆς καὶ οἰκονομικῆς καταστάσεως τοῦ κλήρου τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ, ἀνερχομένου εἰς 120 πρόσωπα.

κγ') ***Μιτυλήνης.***— Οὔτε διαθέσιμος κληρικὸς ὑπάρχει, οὔτε χειροτονία ἐγένετο.

κδ') ***Πλωμαρίου.*** — Οὐδεὶς διαθέσιμος ἱερεύς. Χειροτονία δύο ἱερέων διὰ τὸν συνοικισμὸν Κουρνέλλας καὶ διὰ τὴν κοινότητα Βρησσᾶς.

κε') ***Ἐδέσσης.***— Οὐδεὶς διαθέσιμος ἱερεὺς καὶ οὐδεμία χειροτονία.

κστ') ***Γιαννιτσῶν.*** — Οὐδεὶς διαθέσιμος. Χειροτονία ἑνὸς ἱερέως διὰ τὴν κοινότητα Καλλινίτσης. Ὁ σεβ. Γιαννιτσῶν κ. Σμάραγδος παριστᾷ τὴν ἀνάγκην χειροτονίας δύο ἱερέων διὰ τὰς κοινότητας Λυμπαχόβου καὶ Γενιτσῶν.

κζ') ***Λαγκαδᾶ.***—Οὐδεὶς διαθέσιμος ἱερεὺς ἢ διάκονος. Χειροτονίαι τρεῖς διὰ τὰ χωρία Ζάροβα, Σούλοβον καὶ Ἀετός. Ὁ σεβασμ. Λαγκαδᾶ κ. Γερμανὸς σημειοῖ ἐπιπροσθέτως ὅτι ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ ἱερατεύουσιν ἐν ὅλῳ 58 ἱερεῖς γηγενεῖς καὶ πρόσφυγες δικαιολογῶν ἅμα καὶ τὸν λόγον, δι' ὃν προσέκρουσε μέχρι τοῦδε ἡ ἀνέγερσις εὐκτηρίων οἴκων ἐν τοῖς συνοικισμοῖς.

*
* *

Κανονικὴ περιοδεία. — Ὁ σεβ. Μ/της Ἀμασείας καὶ ἔξαρχος Κ. Εὐρώπης κ. Γερμανὸς ἀπὸ 15 Σεπτεμ. ἐ. ἔ. πληροφορεῖ ὅτι ἤρξατο τῆς κονονικῆς περιοδείας αὐτοῦ ἀνὰ τὰς ὀρθοδ. κοινότητας τῆς Ἰταλίας μέλλων τὸν προσεχῆ μῆνα Δ/βριον νὰ μεταβῇ εἰς Τεργέστην, προσκλήσει τῆς ἐκεῖ κοινότητος, ἔνθα καὶ θὰ παραμείνῃ μέχρι τῆς Κυριακῆς τοῦ Θωμᾶ.

Ἱερατικαὶ Σχολαί. —Ὁ σεβ. Μ/της Γρεβενῶν κ. Νικόλαος δι' ἐκθέσεως αὐτοῦ ἀπὸ 21 Αὐγ. ἐ. ἔ., πληροφορεῖ ὅτι ὑπάρχει ἐλπὶς ὅπως ἀπὸ τοῦ ἀρξαμένου σχολικοῦ ἔτους λειτουργήσῃ ἡ ἐν Ζάβορδα ἱερατικὴ σχολή, διὰ τὴν ἀνέγερσιν καταλ-

λήλου κτιρίου τῆς ὁποίας ἐν τῇ ὁμωνύμῳ ἱ. Μονῇ ἀπεφασίσθη νὰ διατεθῇ ὑπὸ τῆς Γεν. Διοικήσεως Μακεδονίας ποσὸν 300 χιλ. δραχμῶν, διὰ τὸ ὁποῖον διωρίσθη Διαχειριστικὴ Ἐπιτροπὴ ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Α. Σεβασμιότητος.

— Ὁ σεβ. Μ/της Φλωρίνης κ. Χρυσόστομος δι' ἐκθέσεως ἀπὸ 18 Αὐγ. ἐ. ἔ., ἀναγράφει τὰς γενομένας ὑπ' αὐτοῦ ἐνεργείας περὶ ἱδρύσεως Ἱερατικῆς Σχολῆς.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

4. ***Ἡ ἐν Οὐκραΐνῃ Ἐκκλησία.***—Κατὰ τὸ 1917 σὺν τῇ μεταβολῇ τοῦ κυβερνητικοῦ συστήματος ἐν Ρωσίᾳ, ἀνεφάνη ἐν τῇ Μαλορρωσίᾳ—τῇ γνωστῇ ὑπὸ τὸ ὄνομα «**Οὐκρανία**»—τάσις πρὸς διοργάνωσιν ἐκκλ/κῆς ζωῆς ἀνεξαρτήτου ἀπὸ τῆς Πανρωσικῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ἐκκλησιαστικὴ αὕτη κίνησις ἀρξαμένη τὸ πρῶτον καὶ συγκεντρωθεῖσα ἐν Κιέβῳ ἐπεξετάθη ἀργότερον καὶ ἀλλαχοῦ. οἱ ἀρχηγοὶ δὲ αὐτῆς, ἰδίως διὰ τῆς ἱδρυθείσης, ἀρχὰς τοῦ 1918, Πανουκρανικῆς Ἐκκλ/κῆς Ράδας (Συμβουλίου), διεκδικοῦντες ἐπισήμως τὴν ἀποκατάστασιν τῶν καταπατηθέντων κατ' αὐτοὺς δικαιωμάτων τοῦ οὐκρανικοῦ λαοῦ ἐν τοῖς ἐκκλ/κοῖς πράγμασι καὶ ὑποδεικνύοντες ὡρισμένως τὴν ἀνάγκην τῆς διεξαγωγῆς τῶν ἱ. ἀκολουθιῶν καὶ τοῦ θ. κηρύγματος ἐ τῇ οὐκρανικῇ γλώσσῃ κατέληγον ἀξιοῦντες τὴν ἵδρυσιν αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας ἐν Οὐκρανίᾳ.

Πρωτοβουλίᾳ τῆς ἐν Οὐκρανίᾳ ρωσικῆς ἱεραρχίας συνεκροτήθησαν (1918) ἐν Κιέβῳ Πανουκρανικαὶ Σύνοδοι πρὸς συζήτησιν ἐπὶ τῆς δημιουργηθείσης καταστάσεως. ἡ ληφθεῖσα δὲ ἀπόφασις (9 Ἰουλ. 1918), ἡ ἀπορρίπτουσα κατηγορηματικῶς τὰς προτάσεις περὶ αὐτοκεφάλου καὶ εἰσηγουμένη τὴν προικοδότησιν τῆς ἐν Οὐκρανίᾳ Ἐκκλησίας δι' αὐτονόμου πολιτεύματος ὑπὸ τὴν πνευματικὴν πάντοτε ἐξάρτησιν ἀπὸ τοῦ Πατριάρχου Τύχωνος, ἐπεκυρώθη καὶ ὑπὸ τῆς Πανρωσικῆς Συνόδου (7/20 Σεπτεμβρίου 1918). Οἱ ἄγαν ὅμως ἐθνικισταί, κληρικοί τε καὶ λαϊκοί, μὴ ἱκανοποιηθέντες ἐκ τῆς ὡς ἄνω ἀποφάσεως ἔφθασαν μέχρι διακοπῆς συνδέσμου καὶ σχέσεων μετὰ τῆς ἐπ' αὐτῶν κανονικῆς ἱεραρχίας (τῆς ρωσικῆς), σχηματίσαντες ἐνορίας τινὰς ἀνεξαρτήτους ἐν Κιέβῳ καὶ Ποδολίᾳ, τὰς ὁποίας καὶ ἔλαβεν ἀκολούθως ὑπὸ τὴν διοίκησιν αὐτῆς ἡ Πανουκρανικὴ Ἐκκλ. Ράδα.

Ἀρχὰς τοῦ 1919 ἡ Κυβέρνησις τῆς Οὐκρ. Δημοκρατίας ἀποφασίσασα τὸν χωρισμὸν Ἐκκλησίας καὶ Κράτους ἀφῆκεν ἐλεύθερον τὸ στάδιον εἰς τὴν Π. Ε. Ράδαν, προβᾶσαν εἰς τὴν ἀντικατάστασιν τῶν προηγουμένως ἀπομακρυνθέντων τῶν ἑδρῶν αὐτῶν Ἐπισκόπων (Μ/του Κιέβου Ἀντωνίου, τοῦ βικαρίου αὐτοῦ ἀντιπροσώπου Τσιγρὶν Νικοδήμου, τοῦ ἀρχιεπισκόπου Βολίνης Εὐλογίου καὶ ἄλλων) διὰ νομαρχιακῶν ἐκκλ/κῶν Ραδῶν (συβουλίων). ἀφοῦ οὐδεὶς τῶν αὐτονομιστῶν ἐπισκόπων (ρώσων) — ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ὁποίων ἐτέθη ὁ ἐπὶ τούτῳ ἀποσταλεὶς ἔξαρχος τοῦ Πατρ/ου Τύχωνος καὶ ἐπίτροπος τοῦ Μητρ/του Κιέβου Μ/της Γρόδνου Μιχαὴλ—ηὐνόει τὰ σχέδια τῶν ἐθνικιστῶν, ἐξαιρέσει μόνον τοῦ ἐφησυχάζοντος ἀρχ/που Ἀλεξίου, ἀλλὰ καὶ οὗτος ἀποθνήσκων μετ' οὐ πολὺ συνεφιλιώθη μετὰ τῆς Ρωσ. Ἐκκλησίας.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἡ μερὶς τῶν ἄγαν ἐθνικιστῶν ηὔξανεν εἰς τρόπον ὥστε νὰ συνέλθῃ ἐν Κιέβῳ τῇ 5 Μαΐου 1920 πολυμελὲς «***Πανουκρανικὸν Ὀρθόδοξον Ἐκκλ/κὸν Συμβούλιον***», ὅπερ ἀνεκήρυξε τὸ αὐτοκέφαλον τῆς Οὐκρανικῆς Ἐκκλησίας — ἐννοοῦν

ὑπὸ ταύτην τὸν ἁπανταχοῦ γῆς εὑρισκόμενον ὀρθοδ. Οὐκρανικὸν λαὸν— συγχρόνως δὲ ἀναλαβὸν τὴν ἀνωτάτην διοίκησιν τῆς 'Εκκλησίας συνεκάλεσε «Πανουκρανικὴν Σύνοδον» ἐν Κιέβῳ τῇ 20 'Οκτωβρίου 1921. Αὕτη πράγματι συνελθοῦσα ἐπεκύρωσε τὸ αὐτοκέφαλον ὡς καὶ τὴν εἰσαγωγὴν τῆς μητρικῆς οὐκρανικῆς γλώσσης ἐν τῇ θ. λειτουργίᾳ, ταῖς ἱ. ἀκολουθίαις καὶ τῷ θ. κηρύγματι.

α') Ἡ μερὶς τῶν αὐτοχειροτονήτων. Ἀλλὰ καταφανὴς ὑπῆρχεν ἡ ἀνάγκη Ἐπισκόπων. Ἡ Πανουκρ. Σύνοδος ἀποτυχοῦσα εἰς τὴν προσέλκυσιν εἰς τὰς ἀπόψεις αὐτῆς τινὰς ἐκ τῶν κανονικῶν ἐν Οὐκρανίᾳ ἱεραρχῶν, (μὴ ἐγκρινόντων τὴν τοιουτότροπον ἀπόσπασιν τοῦ αὐτοκεφάλου). ἐνόμισεν ὅτι ἠδύνατο παρὰ τοὺς ῥητοὺς ἱεροὺς κανόνας νὰ ἀπορρίψῃ τὴν διαδοχικότητα τῆς ἀρχιερωσύνης καὶ νὰ ἱδρύσῃ αὐτὴ αὕτη ἰδίαν διὰ τὰς Οὐκρανοὺς ἱεραρχίαν. Καὶ θεῖσα οὕτω εἰς ἐνέργειαν τὰς ἀπόψεις αὐτῆς ὄχι μόνον ἐψήφισεν ἐπισκόπους, ἀλλὰ καὶ διέταξε τὴν χειροτονίαν αὐτῶν. Τῇ 10/23 Σεπτεμβρίου 1921 ἐν τῷ ἁρπαγέντι προηγουμένως καθεδρικῷ ναῷ τῆς Ἁγίας Σοφίας τοῦ Κιέβου ὁ δι' ἐκκλησιαστικὰ ἐγκλήματα καθαιρεθεὶς ἀπὸ τοῦ ἱερατικοῦ βαθμοῦ πρ. πρωθιερεὺς Νέστωρ Σαραέβσκη ὁμοῦ μετ' ἄλλων πρεσβυτέρων καὶ διακόνων, τῇ συμμετοχῇ καὶ λαϊκῶν, ἐν οἷς καὶ γυναῖκες, ἀνέδειξεν ἐπίσκοπον δι' ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν αὐτοῦ τὸν δι' ἐκκλ/κὰ ἐπίσης ἐγκλήματα καθαιρεθέντα πρώην πρωθιερέα Βασίλειον Λιπκόβσκη, ἔγγαμον ὄντα, ὀνομασθέντα «Μητροπολίτην Κιέβου καὶ πάσης Οὐκρανίας». Τὴν ἑπομένην ἡμέραν οὗτος ἐχειροτόνησε τὸν Νέστορα Σαραέβσκη ἐπίσκοπον, ἀμφότεροι δὲ οὗτοι προέβησαν ἀκολούθως εἰς χειροτονίας ψευδεπισκόπων, ψευδιερέων καὶ ψευδοδιακόνων, οὕτως ὥστε σήμερον ἡ ἀντικανονικὴ αὕτη ἐκκλησιαστικὴ μερίς, ἡ γνωστὴ ὑπὸ τὸ ὄνομα **«τῶν αὐτοχειροτονήτων»** νὰ ἀριθμῇ 30 ψευδεπισκόπους καὶ περὶ τὰς 2 χιλ. ἐνοριῶν, ἐν αἷς καὶ τὰς οὐκρανικὰς ἐνορίας τῆς Β. Ἀμερικῆς, τοῦ Καναδᾶ, τῆς Βοσνίας, τοῦ Τουρκεστὰν καὶ ἄλλων χωρῶν. Ὁ λόγος τῆς εὐρείας ἐξαπλώσεως αὐτῆς ὀφείλεται πρωτίστως εἰς τὴν εἰσαγωγὴν τῆς ἐθνικῆς οὐκρανικῆς γλώσσης ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ αὐτοχθόνων μόνον ἐν τῇ ἱεραρχίᾳ, ἔπειτα δὲ εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ἐγγάμου ἀρχιερωσύνης, τῆς δευτερογαμίας καὶ τριτογαμίας ἔτι τῶν λειτουργῶν αὐτῆς καὶ τέλος εἰς τὴν ἀπόρριψιν τοῦ μοναχισμοῦ.

Ὁ ὡς ἄνω αὐτοχειροτονήτως τὸν ἐπισκοπικὸν βαθμὸν καὶ τὸν τίτλον τοῦ «Μητροπολίτου Κιέβου καὶ πάσης Οὐκρανίας» ἰδιοποιηθεὶς Βασίλειος Λιπκόβσκη ἀπηυθύνθη ἐπανειλημμένως πρὸς τὸν Οἰκουμ. Πατριάρχην ἐξαιτούμενος ἐπικοινωνίαν καὶ εὐλογίαν καὶ δικαιολογῶν ἀδικαιολογήτως τὴν αὐτοχειροτόνητον ἑαυτοῦ τε καὶ τῶν ἄλλων χειροτονίαν ὡς γενομένην δῆθεν «συμφώνως πρὸς τὴν συνήθειαν τῆς Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας ἀπὸ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου μέχρι τοῦ Ἡρακλείου καὶ πρὸς τοὺς κανόνας τοῦ ἱ. Ἱππολύτου».

β') ***«Ἰδεολογικὴ χριστιανικὴ Ἐκκλησία».*** Μερὶς τῶν αὐτοχειροτονήτων ἀποσπασθεῖσα τῷ 1925 ἀπεφάσισε νὰ ἱδρύσῃ Ἐκκλησίαν ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον. Κατανοήσασα ὅμως ἀργότερον τὸ ἀπραγματοποίητον τῶν ἀρχῶν αὐτῆς ἀπεφάσισε νὰ ἑνωθῇ μετὰ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

γ') ***«Ἀδελφικὴ Ἑνωτικὴ Οὐκραϊνικὴ Ἐκκλησία».*** Μερὶς ὀλιγάριθμος ἀποβλέπουσα εἰς τὴν ἐφαρμογὴν προγράμματος ἑνωτικοῦ ὅλων τῶν Οὐκρανῶν. Αἱ πρε-

σθευόμεναι ὅμως ὑπ' αὐτῆς ἀρχαὶ ἀπομακρύνουσι καὶ αὐτὴν ἀπὸ τῆς 'Ορθοδόξου 'Εκκλησίας.

δ') «*Τυχωνικὴ 'Εκκλησία*». 'Ο Πατριαρχικὸς Ἔξαρχος καὶ Μητροπολίτης Γρόδνου Μιχαὴλ ἐνωρὶς λησμονήσας τὸν ὅρκον ὑποταγῆς αὐτοῦ τῷ Π/χῃ Τύχωνι ἀνεγνώρισε τὴν ἐν Μόσχᾳ ἱδρυθεῖσαν «'Ανωτάτην 'Εκκλ/κὴν Διοίκησιν» λαβὼν τὸν τίτλον «Μητροπολίτου Κιέβου καὶ Γαλικίας». Ἔκτοτε ἡ ἐν Οὐκρανίᾳ Τυχωνικὴ 'Εκκλησία διηρέθη ἰδίως εἰς δύο μερίδας: Εἰς τὴν τοῦ *'Ιωαννικίου* καὶ εἰς τὴν τοῦ *Γρηγορίου*, ἀμφοτέρων Μητροπολιτῶν ἀποσκιρτησάντων ἀπὸ τὰς τάξεις τῆς Τυχωνικῆς 'Εκκλησίας. 'Η μερὶς μάλιστα τοῦ 'Ιωαννικίου ὑπὸ τὸ ὄνομα «'Επισκοπικὸν Συνέδριον» ἤρξατο φοβερὸν ἀγῶνα κατὰ τῶν Τυχωνιστῶν, διὸ καὶ ἠναγκάσθη ὁ Τοποτηρητὴς Πέτρος Κρουτίσκι νὰ θέσῃ τὸν 'Ιωαννίκιον ὑπ' ἀργίαν.

ε') *'Ιερὰ Σύνοδος τῆς 'Ορθοδόξου Οὐκραϊνικῆς 'Εκκλησίας*. 'Η μερὶς αὕτη προῆλθεν ὡς ἑξῆς: 'Ενωρὶς ἤδη ἡ ἐν Οὐκρανίᾳ παρατηρηθεῖσα κίνησις ὑπὲρ τοῦ αὐτοκεφάλου δὲν ἀφῆκεν ἀνεπηρεάστους καὶ τοὺς κανονικοὺς ἐπισκόπους τῶν ἐπαρχιῶν Οὐκρανίας, μάλιστα δὲ τὸ πραξικόπημα τῶν «αὐτοχειροτονήτων» ἐπέτεινε τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὰς ἐνεργείας τῶν ἐπισκόπων, ὑπὲρ τοῦ αὐτοκεφάλου τῆς Οὐκρ. 'Εκκλησίας. Τοῦτο ἐπιβεβαιοῦται ἐκ τῆς συνόδου τῶν ἐπισκόπων (Σεπτ. 1921), οἵτινες ἀπαλείψαντες τὸ μνημόσυνον τοῦ ὀνόματος τοῦ Πατριάρχου Τύχωνος ἐκηρύχθησαν ὑπὲρ τοῦ αὐτοκεφάλου ἀποφανθέντες συγχρόνως ὅτι ἡ ἀνακήρυξις τούτου ἀνήκει εἰς μόνην τὴν Πανουκρανικὴν Σύνοδον. Τοιαύτη Πανουκρανικὴ Τοπικὴ Σύνοδος ἐξ ἐπισκόπων καὶ ἀντιπροσώπων κλήρου καὶ λαοῦ συνελθοῦσα ἐν Χαρκόβῳ (Φεβρ. 1923) ἐπελήφθη τῆς ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ αὐτοκεφάλου διοργανώσεως τῆς 'Ορθοδόξου Οὐκρ. 'Εκκλησίας, ἐπιτροπὴ δὲ ἐξ ἑνὸς 'Επισκόπου καὶ δύο πρωθιερέων μεταβᾶσα (τέλη τοῦ 1924) εἰς Μόσχαν ἐζήτησε τὴν εὐλογίαν τοῦ Πατριάρχου Τύχωνος. 'Αλλ' ἡ ἀπάντησις αὐτοῦ δὲν ἦτο ἡ ἀναμενομένη, ἐνῷ τοὐναντίον ἡ ἀντιτυχωνικὴ (Συνοδικὴ) μερὶς εὐμενῶς προσέβλεπεν εἰς τὴν περὶ αὐτοκεφάλου κίνησιν τῶν 'Επισκόπων τῆς Οὐκρανίας. Κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1924 ἡ συνελθοῦσα ἐν Χαρκόβῳ ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ τέως 'Επισκόπου Βάλτης, εἶτα 'Αρχιεπισκόπου Καμένετσ-Ποδόλσκ καὶ ἀκολούθως Μητροπολίτου Χαρκόβου καὶ πάσης Οὐκρανίας σεβ. Ποιμένος «Πανουκρανικὴ Προσυνοδικὴ Συνδιάσκεψις» ὥρισεν ὅπως τῇ 17 Μαΐου τοῦ 1925 συγκληθῇ τὸ β' Πανουκρανικὴ 'Ορθόδοξος Τοπικὴ Σύνοδος ἐπὶ προγράμματι, ὅπως «εἰρηνοποιήσῃ τὰ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα ἐν Οὐκραΐνῃ, λύσῃ τὸ ζήτημα τοῦ αὐτοκεφάλου τῆς Οὐκρ. 'Εκκλησίας, περιφρουρήσῃ τὴν οἰκουμενικὴν αὐτῆς ὀρθοδοξίαν, ἐνισχύσῃ τὸν σύνδεσμον αὐτῆς μετὰ τοῦ Παναγ. Οἰκουμ. Πατριάρχου καὶ τῶν λοιπῶν 'Αγιωτάτων Πατριαρχῶν τῆς 'Ανατολῆς καὶ προετοιμασθῇ πρὸς συμμετοχὴν ἐν τῇ μελλούσῃ Οἰκουμ. Συνόδῳ».

Συνελθοῦσα πράγματι ἡ ἐν λόγῳ Τοπικὴ Σύνοδος ἀνεκήρυξε κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 21 Μαΐου 1925 τὸ αὐτοκέφαλον αὐτῆς, ὅπερ ἀργότερον (6 'Οκτωβρ. ἰδ. ἔ.) ἐπηυλόγησε καὶ ἡ ἐν Μόσχᾳ Τοπικὴ Σύνοδος (ὅρα σελ. 132).

Τὴν περὶ αὐτοκεφάλου ὡς ἄνω ἀπόφασιν τῆς Πανουκραν. Τοπικῆς Συνόδου ἐξήγγειλε πρὸς τὴν Α. Θ. Π. τὸν Οἰκουμ. Πατριάρχην διὰ γράμματος αὐτῆς (3 Νοεμβρ. 1925) ἡ ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ σεβ. Μ/του Ποιμένος διοικοῦσα Σύνοδος διαβεβαιοῦσα ὅτι «οὐδαμῶς θὰ ἐπιτρέψῃ τὴν εἰσαγωγὴν οἱωνδήποτε νεωτερισμῶν, ἀφορώντων τὴν διδασκαλίαν τῆς πίστεως, τὴν ἐπισκοπικὴν καὶ ἱερατικὴν τάξιν, τὸ ἡμε-

φολόγιον κλπ. μέχρι τῆς διασαφήσεως καὶ τοῦ καθορισμοῦ τῶν ζητημάτων τούτων ὑπὸ Οἰκουμ. Συνόδου» καὶ παρακαλοῦσα ὅπως ἐπὶ τῇ μελέτῃ τῶν ἀποσταλησομένων σχετικῶν πρακτικῶν καὶ ἐγγράφων ἡ Ἐκκλησία Κων/πόλεως «παράσχῃ ὁριστικὴν ἐπισφράγισιν εὐλογοῦσα καὶ ἐπικυροῦσα τὸ αὐτοκέφαλον τῆς Ὀρθ. Οὐκρ. Ἐκκλησίας δι' ὑψηλῆς καὶ ἐγκύρου ἀποφάσεως». Ἀργότερον (17 Φεβρ. 1926) ἀπέστειλε τῇ Α. Θ. Παναγιότητι πρὸς τοῖς ἀνωτέρω ἐγγράφοις ἔκθεσιν «περὶ τῆς ἱστορίας καὶ τῶν κανονικῶν βάσεων τοῦ Αὐτοκεφάλου τῆς Ὀρθ. Ἐκκλησίας Οὐκραΐνης» παρακαλοῦσα Αὐτὴν «ὡς εὐμενέστατον Πατέρα ὅπως ἀναγνωρίσῃ καὶ εὐλογήσῃ τὸ πλῆρες αὐτοκέφαλον τῆς Οὐκραΐν. Ὀρθοδ. Ἐκκλησίας καὶ κατοχυρώσῃ τοῦτο διὰ τῆς ἀποστολῆς εἰς αὐτὴν ἰδίου Αὐτῆς Γράμματος δεόντως ὑπογεγραμμένου καὶ ἐσφραγισμένου».

Τοιαύτη ἐν γενικαῖς γραμμαῖς ἡ κατάστασις τῶν ἐν Οὐκρανίᾳ ἐκκλησιαστικῶν ἀποχρώσεων καὶ μερίδων.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐν τῇ «Ἐκκλησίᾳ» τῆς 2 Σεπτεμβρίου ἐ. ἔ., δημοσιεύεται ὑπὸ ἡμερομ. 29 Σεπτ. 1925 ἔγγραφον διαμαρτυρίας τῆς Ἱεραρχίας ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἐκδόσεως Νομοθ. Διατάγματος τῆς Κυβερνήσεως Παγκάλου ὑπὸ ἡμερ. 26 τ. α. περὶ ἀναστολῆς τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας.

— Ἐν τῷ αὐτῷ τεύχει δημοσιεύεται ὡσαύτως διαμαρτυρία τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου ὑπὸ ἡμερ. 21 Αὐγ. ἐ. ἔ. ἐξ ἀφορμῆς ἑτέρου κυβερνητικοῦ ἐγγράφου, δι' οὗ συνιστᾶτο ὅπως ἡ Ἱ. Σύνοδος ἀναθεωρήσῃ τὴν περὶ προσωρινῆς διακοπῆς τῶν συνοδικῶν ἐργασιῶν ἀπόφασιν αὐτῆς. Ἐν ἀμφοτέροις τοῖς ἐγγράφοις τούτοις ὑπεραμύνεται ἡ Ἱεραρχία τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἐκκλησίας ἐν τοῖς ἐσωτερικοῖς.

— Ἡ Ἱ. Σύνοδος διέκοψε τὰς ἐργασίας αὐτῆς μέχρι 10 Σεπτεμβρίου.

Σχέσεις Ἐκκλησίας πρὸς τὴν Πολιτείαν.— Ἐν τῇ «Ἐκκλησίᾳ» (τεῦχος 18 Σεπτεμβρ.) ἐπισήμῳ ὀργάνῳ, δημοσιεύεται πρότασις τοῦ Μακ. Ἀρχιεπ. Ἀθηνῶν κ. Χρυσοστόμου ἀφορῶσα εἰς τὸν καθορισμὸν τῶν σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας. Ἡ πρότασις αὕτη μελετηθεῖσα ἐγένετο ἀποδεκτὴ ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτῆς τῆς 24 Ἰουλ. ἐ. ἔ., ἐνεκρίθη δὲ ὅπως διαβιβασθῇ πρὸς ἅπασαν τὴν Ἱεραρχίαν τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας. Ἐν αὐτῇ κακίζεται τὸ διέπον τὰς σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας πολιτειοκρατικὸν σύστημα, καθὸ ἡ περιουσία τῆς Ἐκκλησίας ἀνήκει εἰς τὸ κράτος, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰς ἀλλαχοῦ κρατούσας ἀντιλήψεις, ὡς ἐν Σερβίᾳ, Ρουμανίᾳ, Γερμανίᾳ καὶ Ἀγγλίᾳ, ἔνθα αἱ Ἐκκλησίαι οὐ μόνον ἀνέκτησαν τὴν διοικητικὴν αὐτῶν αὐτοτέλειαν, ἀλλὰ ἀνεγνωρίσθη εἰς αὐτὰς τὸ δικαίωμα τῆς ἀνεξαρτήτου διαχειρίσεως τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας. Ἰδιαιτέρως δὲ κατακρίνεται τὸ Νομοθετικὸν Διάταγμα τῆς 26 Σεπτ. 1925, ὡς ἀπόρροια τῶν κρατουσῶν ἐν Ἑλλάδι πολιτειοκρατικῶν περὶ Ἐκκλησίας ἀντιλήψεων καὶ καλεῖται ἡ Ἱεραρχία ὅπως συνερχομένη ἐπὶ τὸ αὐτὸ κηρύξῃ τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἐκκλησίας ἐντὸς τῶν ὁρίων τοῦ νόμου, ζητήσῃ τὴν ἀπόδοσιν τῆς ὑπολειφθείσης περιουσίας αὐτῆς καὶ προβῇ «εἰς ἀναδιοργάνωσιν τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἰδίου διοικητικοῦ ὀργανισμοῦ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἱ. κανόνων καὶ τῶν ἀναγκῶν τῆς ζωῆς τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ».

Ἱ. Σύνοδος.— Διὰ τὴν ἀπὸ 1ης Σεπτ. ἀρχομένην νέαν συνοδικὴν περίοδον ἐκλήθησαν οἱ μητροπολῖται Θεσσαλιώτιδος Ἰεζεκιήλ, Ζακύνθου Διονύσιος, Φωκίδος Ἀμβρόσιος, Κεφαλληνίας Δαμασκηνός, Λαρίσσης Ἀρσένιος καὶ Μεσσηνίας Μελέτιος.

ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΝ

Ἱερουργούντων τῶν σεβ. μητροπολιτῶν Δέρκων, Προύσης καὶ Νεοκαισαρείας, ἐτελέσθη τῇ 4 Σεπτεμβρ. ἐν τῷ ἐν Θεραπείοις ἱ. ναῷ τῆς Ἁγ. Παρασκευῆς ἐτήσιον μνημόσυνον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ ναοῦ τούτου κειμένου ἀειμνήστου ***Ἄρχοντος Μεγάλου Λογοθέτου Σταυράκη Βέη Ἀριστάρχου,*** τελευταίου γόνου τῆς μεγάλης τῶν Ἀρισταρχῶν οἰκογενείας. Ἐξ ὀνόματος καὶ κατ' ἐντολὴν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος παρέστη ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος κ. Πολύκαρπος.

Ἐγεννήθη ὁ ἀείμνηστος τῇ 5 Ἰουνίου 1835 ἐν Νεοχωρίῳ τοῦ Βοσπόρου, διδαχθεὶς δὲ ἐνταῦθα τὰ ἐγκύκλια μαθήματα ἀπῆλθεν εἰς Ἑσπερίαν, ὅθεν ἐπανέκαμψε τῷ 1863 ἄριστα κατηρτισμένος ἐν τῇ νομικῇ ἐπιστήμῃ καὶ ἐν τοῖς γράμμασι καθόλου. Τῷ 1867 διωρίσθη Μέγας Λογοθέτης τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, εἰς διαδοχὴν τοῦ ἀειμνήστου πατρὸς αὐτοῦ ***Νικολάου Ἀριστάρχου,*** ὡς τοιοῦτος δὲ προσέφερε πολυτιμοτάτας ὑπηρεσίας εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Διεκρίθη ὡσαύτως ὡς μέλος τοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους (1868), τῆς τουρκικῆς Γερουσίας (1877—1922) καὶ διαφόρων κυβερν. Ἐπιτροπῶν.

Κάτοχος ἀμφιλαφοῦς παιδεύσεως συνέγραψε λαμπρὰς καὶ ἐμβριθεῖς πραγματείας, ἐξέδωκε δὲ εἰς δύο Τόμους τὰς Ὁμιλίας τοῦ ἱ. Φωτίου μετὰ σοφῶν Προλεγομένων. Ὁ θάνατος αὐτοῦ, ἐπισυμβὰς ἐν Θεραπείοις τῇ 26 Αὐγ. 1925, ἐσφράγισε τὴν ἱστορίαν οὐ μόνον τοῦ ἐνδόξου οἴκου τῶν Ἀρισταρχῶν, ἀλλὰ καὶ τῆς Φαναριωτικῆς ἀριστοκρατίας, ἥτις διὰ τῆς ἀρτίας καὶ εὐρυτάτης μορφώσεως αὐτῆς, τῆς πολιτικῆς δεξιότητος καὶ τῆς πατροπαραδότου εὐσεβείας ἐξυπηρέτησε μετ' εἰλικρινοῦς ἀφοσιώσεως τόσον τὸ Τουρκικὸν Κράτος, ὑφ' οὗ ἀνήχθη εἰς τὰ ὕπατα πολιτικὰ ἀξιώματα, ὅσον καὶ τὴν Ἐκκλησίαν. Ὕστατον δεῖγμα τῆς πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν εὐσεβοῦς ἀφοσιώσεως τοῦ ἀειμνήστου ὑπῆρξεν ἡ μικρὸν πρὸ τοῦ θανάτου δωρεὰ τῆς πολυτίμου Βιβλιοθήκης αὐτοῦ πρὸς τὴν Θεολ. Σχολὴν Χάλκης.

Ἡ κηδεία αὐτοῦ ἐγένετο τῇ 28 Αὐγ. 1925 ἐν τῷ ἐν Θεραπείοις ἱ. ναῷ τῆς Ἁγ. Παρασκευῆς, δαπάνῃ τοῦ Πατριαρχικοῦ Ταμείου, τιμῆς ἕνεκεν, διὰ τὰς πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν πολυτιμοτάτας ὑπηρεσίας αὐτοῦ, προεξαρχούσης τῆς Α. Θ. Π. μεθ' ὁλοκλήρου τῆς Ἱ. Συνόδου. Κατὰ ταύτην, ἐν καταλλήλῳ λόγῳ ἐξῆρε τὰς ἀρετὰς τοῦ μεταστάντος ὁ Μ. Ἱεροκῆρυξ κ. Σ. Ἀθανασιάδης. Ἀντάξιον τῆς μνήμης τοῦ μεγάλου νεκροῦ ὑπῆρξε καὶ τὸ τεσσαρακονθήμερον, Ἐκκλησιαστικῇ προνοίᾳ, τελεσθὲν ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχ. ναῷ μνημόσυνον, καθ' ὃ προέστη ἡ Α. Θ. Π. μετὰ τῆς Ἱ. Συνόδου, κατάλληλον δὲ ἐπιμνημόσυνον ἐξεφώνησεν ὁ Δευτερεύων (νῦν Μ. Ἀρχιδιάκονος) κ. Αἰμιλιανός.

Τοῦ Μ. Λογοθέτου Σταυράκη βέη Ἀριστάρχου εἴη αἰωνία ἡ μνήμη.

ΔΗΛΩΣΙΣ

Ἡ Διεύθυνσις ἐπιθυμοῦσα, ὅπως σταθεροποιήσῃ τὴν ἀξίαν τῆς συνδρομῆς τοῦ Περιοδικοῦ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ, ὥρισεν αὐτὴν εἰς Λ. Τ. 2,50. Ὅθεν παρακαλοῦνται οἱ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ἀξιότιμοι συνδρομηταί, ὅπως, ἐν τῇ ἐξοφλήσει τῆς συνδρομῆς αὐτῶν, ἔχωσιν ὑπ' ὄψει τὴν ὡς ἄνω ὁρισθεῖσαν τιμήν.

مدير مسؤل : ملاتيوس لوقاكيس